

Flacăra

SĂPTĂMINAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

ÎNVĂȚĂTORULUI

Mai sînt apostoli pe-acolo pe unde
Își spun ursita țării riul, ramul,
Mai sînt învățători în România,
Prin școli, spre viitor, mai trece
neamul,

Mai vin priviri curate să învețe
Întîia luptă din abecedare,
De oboseală și de bătrînețe,
Ca fost învățător, se mai și moare,

Se mai cultivă plante curioase,
În sufletele mici și fără pată,
Și se mai intră luminos prin case,
Să fie țara-țară învățată,

Se mai învață demnitatea-n școală,
Se mai învață bunul simț, salutul,
Nu pete de cerneală se mai spală,
Ci alte pete : răul și uritul.

Cu partea ei de țară românească,
De poftă de-a nu fi a nimănui,
În fiecare an, ca să renască,
Planeta vine iar în clasa-ntîia.

Dă, școală, mîngîierea ta cea blindă
Și aspra ta, fireasca ta rigoare
Copiilor, suflare tremurîndă,
Învăță-i mici ce este omul mare,

Învăță-i să rămînă, totdeauna,
Copii ai unei școli fără finaluri,
Cu conștiința lor să fie una,
Necompromiși de presiuni și valuri.

Să nu uităm, aflîndu-ne oriunde,
Întîia rază și întîia carte...
Să dăm, pios, omagiul firii noastre
Învățătorului fără de moarte.

ADRIAN PAUNESCU ■

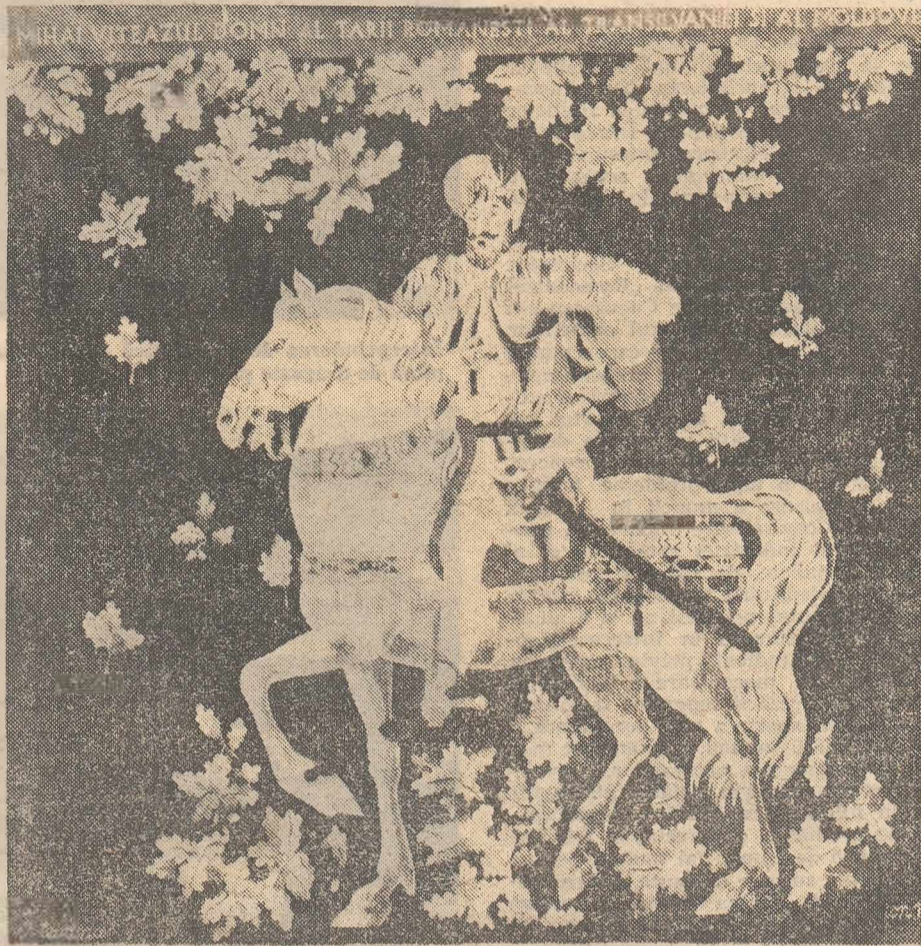
Flori pe catedră

Vom celebra mîine, 30 iunie, Ziua învățătorului. O vor celebra copiii noștri, o vom celebra noi înșine, o va celebra copilul din noi, care n-a murit, adresîndu-le lor, reprezentanților celei mai nobile bresle din cîte zidesc edificiul culturii și al civilizației unui neam, omagiul dragostei și al stimei noastre, floarea curată a recunoștinței unui întreg popor.

Erau, cîndva, nu prea mulți, într-o vreme în care apariția școlii, după cum scria Sadoveanu, era mai rară și mai scurtă decît ivirea stelelor cu coadă. Și totuși, după cum observa un alt scriitor cîrturar, aceste comete au vestit, pe cerul opac al unor epoci sumbre, acei sori eterni ai culturii noastre, acea lumină a conștiinței civice pe care, du modestie și cu osirdie, au semănat-o ei, învățătorii. Au fost puțini, dar opera lor a pus o incandescență cunună pe fruntea marilor noștri oameni, a tuturor celor ce au învrednicit istoria și cultura noastră, marcîndu-le începuturile, sprîjinindu-le devenirile. Pe fruntea lui Tudor din Vladimiri recunoaștem lumina lui Gheorghe Lazăr, marele lui povăuitor, pe fruntea generației pașoptiste recunoaștem lumina lui Heliade, pe fruntea lui Mihai Eminescu lumina lui Aron Pumnul, pe frunțile noastre, ale părinților noștri, ale strămoșilor noștri din veac, ale copiilor și nepoților noștri, tot ei, acești dascăli, acești apostoli ai dăruirii, arzînd cu întreaga lor ființă în sacra operă a dăltuirii de oameni, mistuindu-se deseori, mistuindu-și existențele pînă la cenușă, nemaiștiind de altceva decît de nobila lor lucrare, consacrîndu-se ei cu zile, cu nopți, cu toate puterile, cu toată viața, au pus, pun și vor pune acea lumină care face din copil un om.

(Continuare în pagina 4)

I. OLTEANU ■

Teodora Moisescu Stendl - Ion Stendl - „Mihai Viteazul” (tapiserie)

La mare

Fotografie de A. MIHAILOPOL ■

Din cuprins:

Două mari visuri ale comunei Bogdan Vodă: industria și monumentul voievodului

(pag. 12-13)

ANCHETĂ FLACĂRA:

Problemele teatrului, problemele teatrelor

(pag. 16-17)

Legea ne apără, s-o cunoaștem, s-o respectăm - Dosarul unui ilicit

(pag. 21)

Climatul inovației

Incurajarea spiritului novator reprezintă astăzi una dintre problemele cheie ale prezentului și viitorului societății. S-ar putea spune — însușindu-ne punctul de vedere al specialiștilor celor mai lucizi — o problemă vitală, o condiție a supraviețuirii în acest teribil secol al revoluției tehnicoștiințifice, cînd orice întîrziere în modernizarea mijloacelor de producție echivalează nu numai cu o simplă „rămînire în urmă”, dar cu o catastrofică alunecare în ciclul decalajelor ce se accelerează pe zi ce trece și din care cu greu se mai poate evada. În această privință, calculele sînt făcute și fără echivoc.

Atenția pe care o acordă conducerea partidului și statului nostru acestui domeniu, impulsurile atît de puternice pe care forțele gîndirii creatoare le primesc pentru a se mobiliza cu și mai multă responsabilitate și a participa mai activ la opera revoluționară de progres pe multiple planuri în Româ-

nia se înscriu deci într-o sferă de largă generalitate, constituie o remarcabilă preocupare, fiind parte integrantă, inseparabilă, a unei esențiale preocupări a omenirii contemporane.

Succesele sînt, desigur, multe și acțiunea pe care comisii specializate, existente în mai toate întreprinderile țării, o desfășoară pentru favorizarea introducerii progresului tehnic, organizarea cercetării în laboratoare, dar și la locurile de producție prin colaborarea institutelor și a întreprinderilor, antrenarea în această direcție a forțelor ingineresti din uzine și fabrici, etc., constituie dovezi certe ale unui interes salutar, reprezintă importanți pași înainte. Românul este cunoscut ca un spirit inventiv și nenumărați oameni cu minți scilpitoare se afirmă cu idei îndrăznețe, valoroase.

Și totuși, îmi vine să cred că — mai ales privind problema în lumina condițiilor pe care le oferă prin însăși specificul ei societatea noastră — preten-

(Continuare în pagina 11)

EUGEN FLORESCU ■

Artă monumentală pentru prezent și viitor

Conferința națională a Uniunii artiștilor plastici, onorată la deschiderea sa de prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, a tovarășei Elena Ceaușescu, a altor conducători de partid și de stat, și-a ținut lucrările sub semnul unor idei de mare angajament ideologic, al unei voințe de creație în întregime în slujba poporului. Profund marcate de această onoare, lucrările conferinței au arătat, prin cuvîntul participanților, prin crezul de artă și devotament partinic rostit de-a lungul celor două zile, întreaga adevărată a obștii artiștilor plastici față de politica internă și internațională a partidului, dragostea oamenilor de artă pentru cel mai vrednic fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, promotor de ținută internațională al unor mari idealuri de pace și bunăstare, de independență

(Continuare în pagina 3)

O. TUDOR ■

Piinea

Alege mama griul de sămință
înlăturînd neghina ca pe-o

schijă,
se-nalță-n scări semînțele alese
cu'nțelepciune, patimă și grijă.

Frămîntă mama piinea și
gîndește
la fiii prin orașe presărați
ca niște maci în grînele celeste
— copilării uitate în bărbați —

Așează mama piinea în cuptor
de parc-ar rostui pruncii la

masă,
în fiecare piine se zidește
de vie o țărancă viguroasă.

MARIN LUPȘANU ■

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în unități industriale, de proiectare și cercetare din Capitală

Puternic impuls promovării noului tehnico-științific

Preocuparea constantă a secretarului general al partidului de a imprima vastei opere desfășurate de poporul român pentru dezvoltarea multilaterală a patriei o mai bună orientare a eforturilor spre aplicarea mai rapidă în viață a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnologiilor, a primit, sâmbătă, 24 iunie, o nouă expresie prin noua întâlnire de lucru cu largi colective de muncă din Capitală, cu cercetători, proiectanți și specialiști în diferite domenii de activitate. Traseul noii vizite de lucru a cuprins platforma industrială din cartierul Militari, acolo unde, la indicațiile secretarului general, au fost concentrate unități de cercetare și producție în domenii de vîrf ale industriei — mecanica fluidelor, construcțiile aerospațiale, construcțiile de motoare, destinate echipării unor largi game de mijloace de transport — platforma industrială Pipera, cel mai puternic centru al industriei electronice din țara noastră și Întreprinderea de mașini electrice.

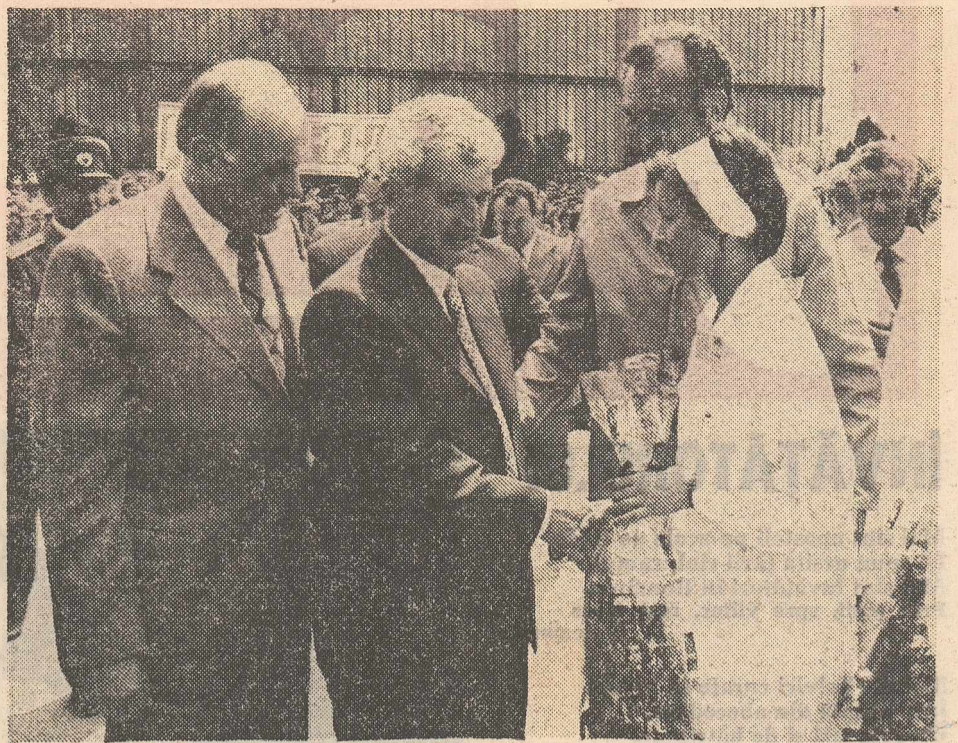
Survenind la câteva zile după vizitele de lucru efectuate în județele Harghita, Mureș, Sălaj și Satu Mare, noul dialog cu oamenii muncii din Capitală a avut ca obiectiv examinarea nemijlocită, la fața locului, a modului cum se desfășoară hotărârile Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului cu privire la dezvoltarea pe trepte superioare a industriei — și în special a unor ramuri de vîrf ale acesteia — căile menite să ducă la o mai bună orientare a eforturilor, a resurselor umane și materiale, pentru crearea unei economii moderne, a unei puternice baze tehnico-materiale a societății, să asigure o nouă calitate — factor hotărîtor al ridicării României pe noi culmi de progres și prosperitate.

Raportînd secretarului general al partidului rezultatele eforturilor depuse pentru dotarea întreprinderilor și instituțiilor lor cu cele mai moderne utilaje și tehnologii, modul cum sînt realizate indicațiile trasate cu prilejul vizitelor anterioare cu privire la asimilarea celor mai noi produse din domeniile respective, elaborarea de tehnologii avansate, ridicarea calității produselor, înnoirea și diversificarea producției, folosirea rațională a capacităților de producție, a materiei prime și materialelor, sporirea rentabilității și eficienței întregii activități, integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția, oamenii muncii au transformat aceste momente în clipe emoționante, de adevărate politici interne și externe a partidului, exprimînd în limbajul limpede al faptelor hotărîrea lor, a întregului popor de a întări unitatea în jurul partidului, a secretarului său general, de a transpune neabătut în viață Programul partidului și a trece în toate domeniile de activitate la o nouă calitate a muncii și a vieții.

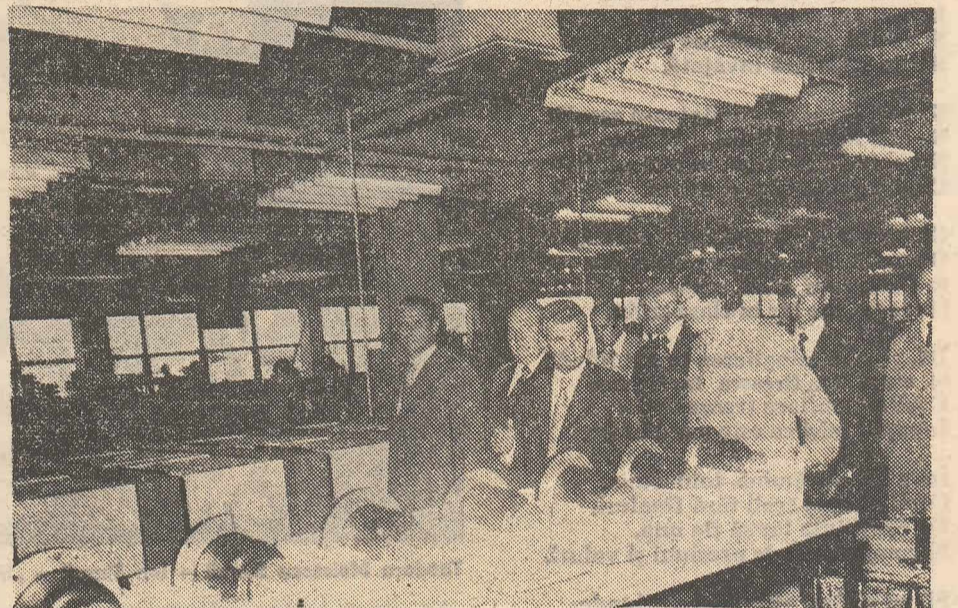
Pretutindeni de-a lungul întregii vizite, la Institutul național de motoare termice, la Întreprinderea „Turbomecanica”, Institutul de mecanica fluidelor și construcții aerospațiale, Întreprinderea de mașini electrice, Întreprinderea de reparat materiale aeronautice (I.R.M.A.), Întreprinderea de electronică și aparatură de măsură și control, Fabrica de cinescoape, Întreprinderea de calculatoare electronice, Societatea mixtă româno-americană „Romcontrol Data”, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a aflat nemijlocit în mijlocul oamenilor, al muncitorilor din hale cu care a purtat un rodnic și sincer dialog despre împlinirile vieții și muncii lor, despre condițiile în care trăiesc, despre efortul nemijlocit al activității pe care o desfășoară, s-a interesat de modul concret de rezolvare a unor probleme tehnice și de organizare a muncii în această etapă de o covârșitoare importanță pentru viitorul industriei românești și al patriei socialiste, de soluțiile găsite în vederea îndeplinirii și depășirii prevederilor planului pe acest an și a angajamentelor asumate în întrecerea socialistă, a dat indicații privind creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor, extinderea tipizării reperelor și subsamblurilor, sporirea mai accentuată a productivității muncii, a examinat modul de dispunere a agregatelor, a urmărit fluxul tehnologic, a făcut observații vizînd folosirea rațională a capacităților de producție, a apreciat și felicitat colectivele de oameni ai muncii pentru frumoasele succese obținute, pentru abnegația și pricepera cu care abordează probleme de vîrf ale științei și tehnologiei mondiale.

Primind cu cel mai viu interes indicațiile secretarului general al partidului, oamenii muncii din unitățile vizitate și-au manifestat hotărîrea de a le transpune în viață, spre a asigura o nouă calitate în întreaga activitate din domeniile producției și cercetării, factor hotărîtor al ridicării patriei pe noi trepte de progres și prosperitate.

Transformîndu-se într-o înflăcărată expresie a coeziunii indestructibile dintre partid și popor și, totodată, într-un fructuos dialog de lucru menit să ajute eficient la rezolvarea unor probleme importante ale industriei purtătoare de progres tehnic, la propulsarea spre noi succese ale industriei românești, vizitele întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Capitală subliniază preocuparea conducerii partidului pentru realizarea în bune condițiuni a actualului cincinal, prilejuind totodată o manifestare profund semnificativă a voinței tuturor lucrătorilor, tehnicienilor, inginerilor, specialiștilor, de a nu-și precupeți energiile creatoare spre a înfăptui neabătut sarcinile ce le revin din hotărârile Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale partidului.

Întreprinderea de electronică și aparatură de măsură și control: primire caldă, plină de dragoste și stimă

Sînt prezentate realizările Întreprinderii mixte „Romcontrol Data”

La Institutul național de motoare termice

Ședința Comitetului Politic Executiv al C. C. al P. C. R.

În situația evenimentelor politice ale ultimei săptămîni se relevă prin importanța sa deosebită ședința Comitetului Politic Executiv al C. C. al P. C. R. desfășurată, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, vineri, 23 iunie. Cu acest prilej a fost analizat proiectul Planului național unic de dezvoltare economico-socială a României pe anii 1979—1980 și proiectul bugetului de stat pe anul 1979. Proiectele, care vor fi supuse mai întîi aprobării plenare Comitetului Central al P. C. R. și apoi trimise spre legiferare Marii Adunări Naționale, poartă girul aportului direct al secretarului general al partidului. Din termenii comunicatului dat publicității reținem optimismul mobilizator pe care-l degajă analiza făcută de Comitetul Politic Executiv condițiilor realizării sarcinilor fundamentale a actualului

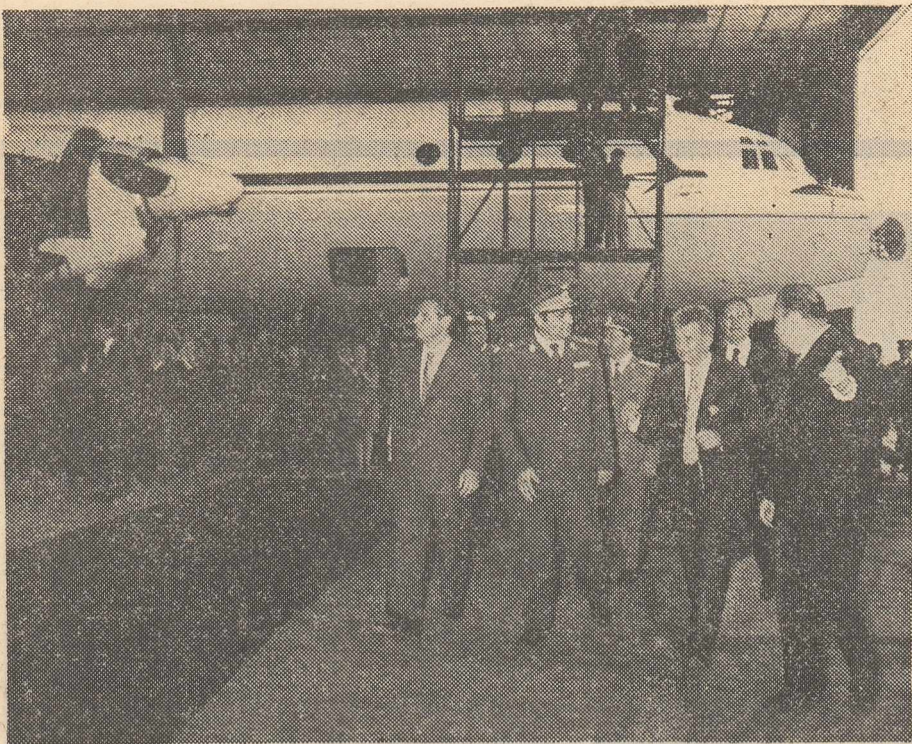
cincinal: trecerea de la o acumulare cantitativă la o calitate nouă, superioară. Comitetul Politic Executiv a aprobat pe deplin activitatea desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu în timpul vizitei întreprinse în Anglia la invitația Măiestrății Sale regina Elisabeta a II-a și a ducelui de Edinburgh apreciînd că vizita se constituie într-un act politic în-cunutat de un strălucit succes, deschide o eră nouă în relațiile dintre cele două state, se înscrie ca un eveniment de o excepțională importanță în viața internațională, în folosul și spre binele ambelor popoare, al cauzei cooperării și securității pe continentul european și în întreaga lume. Comitetul Politic Executiv a reafirmat și cu această ocazie înalta sa prețuire pentru prodigioasa activitate desfășurată de tova-

rășul Nicolae Ceaușescu în promovarea unor relații noi în lume, activitate care, așa cum a reieșit și din primirea făcută solilor români de către Regină, de primul ministru, de masele populare, îl situează printre cele mai strălucite personalități ale lumii contemporane. Această politică realistă, apreciază Comitetul Politic Executiv, împreună cu marile realizări ale poporului român în mersul său către civilizația socialistă au sporit neîncetat prestigiul României, au adus țării nenumărați prieteni. Calde felicitări au fost adresate, de asemenea, tovarăsei Elena Ceaușescu a cărei activitate științifică și-a găsit o nouă și strălucită confirmare prin înaltele titluri acordate de prestigioase foruri științifice britanice. Au fost subliniate cu satisfacție ampla semnificație a Declarației comune semnate de președintele Nicolae Ceaușescu și primul ministru James Callaghan, numărul mare de acorduri și documente convenite, au fost apreciate în mod deosebit rezultatele obținute în sfera extinderii relațiilor economice în forme de ridicată eficiență în domeniul de vîrf ale industriei și teh-

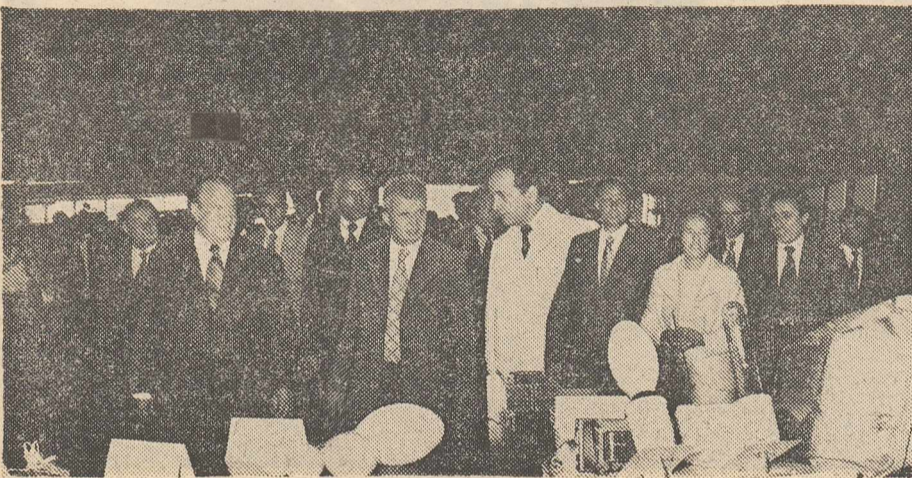
nicii contemporane, ceea ce demonstrează capacitatea economiei românești de a întreține și amplifica raporturi de cooperare cu țări dezvoltate din punct de vedere industrial, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane. Comitetul Politic Executiv apreciază că vizita în Anglia dobîndește semnificații ce depășesc cadrul bilateral înscriindu-se ca un eveniment internațional de importanță principală, general valabilă. Întreaga desfășurare a vizitei demonstrează concludent că este pe deplin posibil ca între două țări, diferite ca orînduire socială, ca potențial și grad de dezvoltare, să se statornicească relații firești de prietenie și cooperare cînd se pornește de la principiile coexistenței pașnice, de la dorința comună de a se acționa în acest sens, cînd la baza raporturilor interstatuale se așază principiile general valabile ale respectului independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

ION CRISTIAN

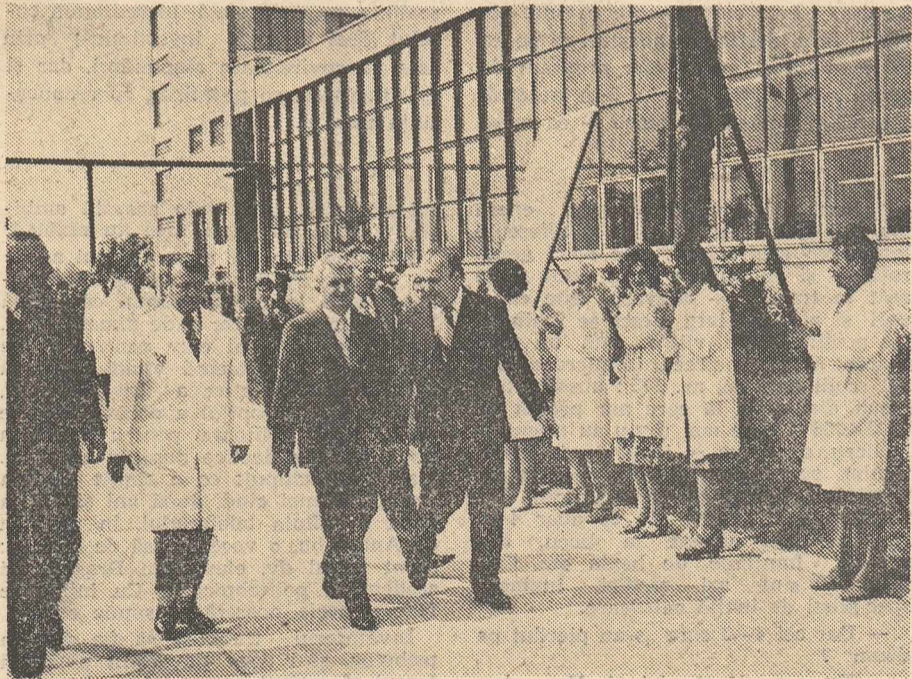

În mijlocul colectivului Întreprinderii de reparat material aeronautic

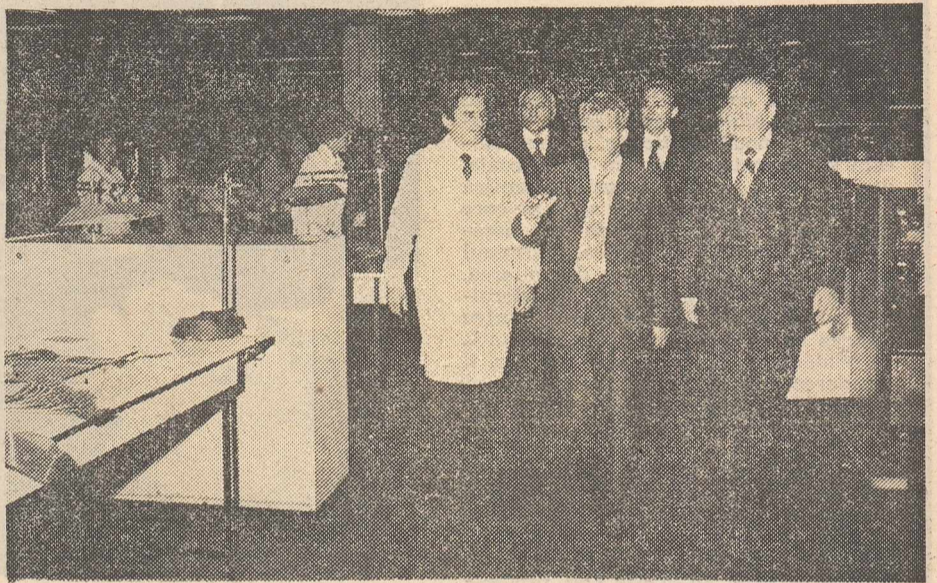
În fața unor produse ale fabricii de cinescoape

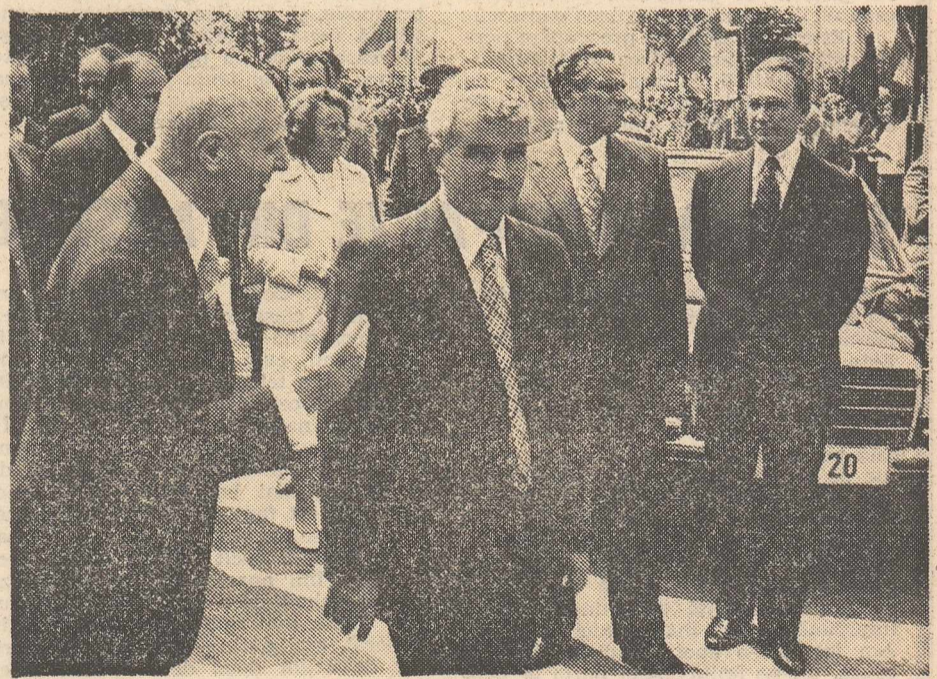
Ca pretutindeni, primire entuziastă la Întreprinderea „Turbomecanică”

La Întreprinderea de motoare electrice

În secțiile Întreprinderii de calculatoare electronice

Dialog de lucru la Institutul de mecanica fluidelor

Artă monumentală

(Urmare din pagina 1)

națională și conviețuire pașnică între națiuni, de afirmare liberă și bogată a spiritualității naționale. Cuvântarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu, urmînd momentul fructuos al inaugurării unei mari și semnificative expoziții de artă plastică românească de azi, a dat încă o dată măsura generosului interes pe care partidul îl acordă mișcării artei românești, dezvoltării gândului creator în toate mediile sociale, afirmării creației plastice, pe fondul afirmării în lume a întregii creații naționale. Spiritul activ, angajat, dens în idei și inițiative în care s-a desfășurat conferința a însemnat răspunsul imediat prin care reprezentanții obștii artiștilor plastici au cinstit concepția profundă a cuvîntului președintelui României. Dealtfel, toate înfîlirile de pînă acum ale secretarului general al partidului cu masa de creatori, profesioniști și amatori, au demonstrat comuniunea de principii și năzuințe, efect direct și pilduitor al

unirii în cuget și simțiri ce există între partid și popor. „Eu am considerat întotdeauna artiștii plastici, ca și pe ceilalți creatori, dealtfel — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — scriitorii și artiștii, ca foarte apropiați de întreaga activitate a partidului și statului nostru — ca să spun așa, ca detașamente active ale marelui front de formare a omului nou”. Relevînd măsurile susținute ale conducerii de partid și de stat pentru creșterea nivelului de trai, pentru dezvoltarea țării și afirmarea ei în viața internațională, arătînd limpede că tot ce se înfăptuiește în România zilelor noastre, inclusiv în domeniul vast al creației artistice, e rezultatul fericit al perfecționării democrației socialiste, al edificării unui nou tip de conștiință, subliniind aprecierea pe care partidul o acordă muncii de creație în artele plastice — apreciere enunțată și cu ocazia inaugurării expoziției de la Muzeul de artă — cuvîntarea s-a referit pe larg la rosturile muncii ideologice, la sarcinile ce stau în fața Uniunii artiștilor plastici în direcția creației monumentale, îndeosebi, în acești ani, în anii ce vin. „Realizăm acum — a pre-

cizat tovarășul Nicolae Ceaușescu — un vast program de construcții sociale — locuințe, case de cultură, alte așezăminte social-culturale. Orașele și satele patriei noastre se transformă rapid, căpătînd o înfățișare nouă, modernă. Am dori ca dumneavoastră, artiștii plastici din toate domeniile și specialitățile, să luați parte mai activă la această intensă activitate. Dorim ca unele din edificiile pe care le vom realiza în anii următori, într-o concepție arhitecturală originală, să înglobeze și lucrări de pictură și sculptură, fresce, alte opere monumentale, care să le îmbogățească artistic, punînd astfel în valoare și capacitatea creatoare, imaginația, spiritul novator al artiștilor noștri. Vom continua, desigur, să realizăm în diferite localități ale țării noi monumente, atît pe teme istorice, cît și pe teme inspirate din munca și viața poporului, din construcția clocotitoare a societății socialiste”.

Faptul că atît în cuprinsul cuvîntării, cît și, ca reflex direct al ideilor ei, în luările de cuvînt ale artiștilor plastici legătura artei cu poporul a fost ades și viguros considerată, că valoarea

creației a fost luată în discuție în măsura în care opera de artă vine ca urmare a aspirațiilor poporului este esențial și îndreptățite luminoase convingeri în ce privește mersul general al mișcării artelor în România. „Poporului — a spus secretarul general al partidului — îi datorăm, și în domeniul artei, tot ceea ce am realizat mai de preț de-a lungul timpului, tot ceea ce păstrăm de veacuri! Poporul va asigura continuarea și dezvoltarea artei noastre! Dealtfel, și dumneavoastră sinteți fii ai poporului și împreună cu poporul trebuie să realizați înflorirea culturii socialiste!”

Eveniment cu mari și adînci implicații în viața artelor plastice, desfășurat sub semnul ideilor și cerințelor formulate de secretarul general al partidului în cuvîntul său de deschidere a lucrărilor, Conferința națională a Uniunii artiștilor plastici s-a angajat cu toată însuflețirea la înfăptuirea Programului Partidului Comunist Român de edificare a noii orînduirii sociale românești, pentru afirmarea uriașelor virtuți creatoare ale poporului nostru în opere de valoare, durabile.

Ziua învățătorului

Flori pe catedră

(Urmare din pagina 1)

Ei, astăzi, sînt mulți, ei reprezintă nu numai o nobilă breaslă, dar și una din cele mai numeroase, prestigiul lor — într-o societate în care școala a fost decretată, de către secretarul general al partidului, drept principal izvor de cultură și factor de civilizație — este mai mare ca niciodată, rolul lor, ca niciodată, e mai ușor, dar și mai greu. E mai ușor, fiindcă poverile cele mari, cele grele, cele materiale ale instrucțiunii au fost preluate de societate, de stat, astfel ca gestul lui, al învățătorului, al luminătorului, să poată fi degajat, să se poată concentra asupra naturii lui stricte, să poată căpăta eficiența și noblețea actului pur pe care trebuie să-l reprezinte învățătura. Dar e mai greu, mai plin de răspundere ca niciodată acest rol, acest act, într-o societate și într-o epocă ce-și zidesc — cu ardoare, cu hotărîre, cu eroism, cu o intensitate unică în istorie a consumului național de energie, de efort, de inteligență, de pasiune — o nouă civilizație, o nouă cultură și, peste toate, un om nou. Școala, deci dascălul, au, în această gigantică operă, un cuvînt prețios de spus, pe care documentele de partid și de stat, hotărîrile Congresului al XI-lea, întregul complex de măsuri pentru dezvoltarea, pentru perfecționarea, pentru modernizarea învățămîntului românesc, pentru legarea lui strînsă de epocă și de viață, de problemele lor, de exigențele lor, îl învederează pregnant, îl subliniază cu prisosință, îl transformă în punct de interes național. Vom înflori ca națiune numai prin școală, prin învățatură, prin știință, prin tehnică, prin cultură, printr-un proces de edificare umană care să ne confere — nouă și celor care ne vor urma — o calitate nouă, inedită, revoluționară, modernă. Sau, așa cum spunea — chiar în aceste zile, premergătoare Zilei învățătorului — secretarul general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceausescu: „...Este necesar să ne preocupăm permanent de îmbunătățirea învățămîntului, a activității culturale-educative, de ridicarea gradului general de cunoștințe al tuturor oamenilor muncii, astfel în-

cît, odată cu dezvoltarea forțelor de producție, să formăm oameni cu o conștiință nouă, înaintată, hotărîți să-și făurească viața în mod liber, să lupte pentru independența și suveranitatea țării, pentru construcția socialismului și comunismului în România!“

Consemnăm, cu prilejul Zilei învățătorului, aceste emoționante cuvinte ale cîrmaciului destinului noastre, ca pe un mare, nobil și însuflețitor program de muncă, de viață, pus în fața noastră, a tuturor, pus cu deosebire — ca sacră

și patriotică datorie — în fața omului școlii, a celui căruia îi încredințăm copilul, deci viitorul, investindu-l prin asta cu covârșitoare răspundere, dar și cu dragostea, cu prețuirea, cu recunoștința noastră.

ȘI INIMA FACE PARTE DIN MESERIE

Anul trecut, o fetiță din clasa a doua i-a spus învățătoarei Doina Craiciu că porcul are corpul acoperit cu pene. Fata nu era slabă la învățatură, ci pur și simplu nu văzuse în viața ei un porc.

— Am rămas atît de stupefiată — arată învățătoarea — încît i-am chemat pe părinți la școală. Tatăl e mecanic de locomotivă, mama lucrează într-o tipografie. Ei mi-au explicat: „Rude la țară nu avem, copilul s-a născut și trăiește la bloc, pe Griviței, amîndoi muncim în producție și nu avem foarte mult timp să ne ocupăm de ea; în vacanță, acolo unde am fost împreună, nu am înălțat nici un porc“. Am întrebat-o apoi, în disperare de cauză, tot pe fetiță: „Cel puțin la televizor, la Ora satului, de pildă, nu ai văzut niciodată un porc?“ „Ba da, cum să nu — a răspuns — dar pe ecranul cel mic nu am distins clar, mi s-a părut că are pene“. Întîmplarea este, desigur, singulară, nu trebuie exagerată, dar nu e lipsită de oarecare semnificație pentru o generație crescută în preajma blocului și a televizorului.

Doina Craiciu este de 20 de ani învățătoare și pe mai toți i-a petrecut în aceeași școală bucureșteană, nr. 175, „Dimitru Petrescu“, peste drum de „Grivița Roșie“. E dascăl prețuit, metodistă în Comisia metodică a învățătorilor pe municipiul București și, mai presus de toate, cunoaște și iubește copiii. Precizează însă: .

— Mă feresc să generalizez, am o experiență totuși limitată: adevărat, 20 de ani la catedră, dar în același cartier bucureștean, dincolo de bătrîna Gară de Nord. În acest context însă pot face unele aprecieri, beneficiind de o oarecare perspectivă în compararea generațiilor. Revin la întîmplarea de la care

am pornit. Copiii mei, pe care i-am preluat în clasa întâi în 1975 și pe care-i voi duce pînă în clasa a IV-a, în 1979, au crescut, cum spuneam, în preajma blocului și a televizorului. La mulți, în special la cei fără rude la țară, contactul cu natura e destul de slab. În schimb, se pot lăuda cu pasiunea pentru tehnică, precum și cu un bagaj de cunoștințe mai bogat decît al seriei 1962. Un alt fapt care m-a frapat: cei din 1978 se axează mai mult pe verbal și pe vizual, decît pe scris și pe lectură, ei îmi apar, pentru a parafraza pe Mc Luhan, ca o generație a vizualului. Cîtesc mai puțină literatură — în general, mai puțin — decît predecesorii lor de acum două decenii, abia dacă împrumută, fiecare, 5-6 cărți pe an, în medie, de la biblioteca școlii, între altele și pentru motivul că, pînă foarte recent, programa era mult prea încărcată. Sînt mai nervoși, părinții se ocupă mai puțin de ei, fiind și ei foarte ocupați. Îi văd însă mai deschisi la nou, la tehnică. Un singur exemplu: nu demult a apărut în Editura „Ion Creangă“ o culegere de povestiri de Mihail Drumeș, „Cutezători“, despre Magellan, Scott, Jean Bart, cuceritorii văzduhului — Leonardo da Vinci, Montgolfier, frații Wright, Aurel Vlaicu. Copii de șase, șapte ani m-au bombardat cu atîtea întrebări despre aviație, despre știință, încît pur și simplu a trebuit să-i amîn cu răspunsurile pînă ce voi fi citit și eu cartea, „pentru a mă pune la curent“.

— Dar seria de acum două decenii?

— Mai preocupată de artă. Mi-aduc aminte că odată i-am anunțat că a doua zi le voi vorbi despre Grigorescu; în clasă, o jumătate din ei au venit

cu albume de reproduceri din opera marelui pictor. În ciuda unor diferențe lesne explicabile între cele două generații — și eu nu am făcut decît să le arăt în treacăt — adevărul este că și unii și alții au larg deschise înaintea lor porțile către viitor. Iată un fapt aparent mărunț petrecut în microcosmosul școlii noastre, nr. 175: absolut toți elevii din clasa la care am predat în 1962-1966 și care mai tîrziu au trecut și la liceu, au intrat în institute de învățămînt superior, majoritatea la politehnică. Aceasta înseamnă, practic, întreaga clasă, fiindcă din 35 doar 4-5 nu au mai urmat la liceu, din motive familiale, de boală etc. Ceilalți 30 sînt azi medici, ingineri, specialiști de înaltă calificare.

— Dar cei 4-5 care „s-au pierdut pe drum“?

— Nu s-au lăsat nici ei. Un elev avea o situație grea: mama bolnavă de nervi, familia abandonată de tată. Băiatul nu s-a mai putut înscrie la liceu, trebuind să-și întrețină mama, și s-a făcut frizer. L-am întîlnit întîmplător într-o „Igienă“ din cartierul Lipscanilor. Anul trecut, într-o seară, iată-l la mine acasă! Am rămas surprinsă: după atîția ani... „Mi-a fost dor de dumneavoastră. Și... am venit și pentru un sfat“. „Ce e, dragă, vrei să te însori?“ (Nu era pentru prima oară cînd foști elevi îmi cereau povața și în asemenea situații.) „Nu, nu despre asta e vorba. Credeți că aș mai putea urma liceul la 23 de ani? Știți că nu prea mă împăcam cu matematica“. L-am încurajat, l-am ajutat și a reușit. Deunăzi, mi-a spus că intenționează, după ce va termina liceul, să intre la facultate. L-am încurajat din nou, neascunzîndu-i însă dificultățile: la urma urmei, ani și ani de frizerie — dealtfel, meserie perfect onorabilă — nu constituie pregătirea ideală pentru un dificil examen de admitere în învățămîn-

tu superior. „De unde această ambiție?“ „Toți din seria mea au răzbit!“

Răspuns plin de miez. Și mai apare un aspect. Pe învățătoare a impresionat-o pînă la lacrimi faptul că după 15 ani tocmai de ea, și de nimeni altul, și-a amintit fostul elev pentru a se sfătui într-o problemă vitală. Această prezentă în amintire a învățătorului, mult după ce copilul a părăsit băncile școlii, este grăitoare pentru eficiența unei munci didactice duse în adîncuri. Ușor de închipuit ce a simțit Doina Craiciu atunci cînd, după ani și ani, a auzit în pîlnia telefonului, în noaptea de Anul nou, o voce groasă de bărbat: „Sînt fostul dv. elev Stan Dragoș, azi student la politehnică!“ Cu inima se face meseria noastră — spune ea.

Învățătorul trebuie să fie și fin psiholog, să-i dea de gîndit pînă și faptul că scrisul unui copil se alterează, se deformează, să distingă, dincolo de caligrafie, furtuna în inimi.

— Cu ani în urmă, în caietul unui elev de clasa a treia care de regulă scria foarte îngrijit — povestește ea — am observat că începe să apară „laba gîștii“. Pentru mine acesta a reprezentat un semnal de alarmă. L-am luat la întrebări și am aflat o poveste nu tocmai nouă, nu tocmai originală: „Tata o bate pe mama, mama a fugit de acasă“. Am stat de vorbă cu tatăl la școală și un ceas a căutat să mă convingă că el avea dreptate. I-am zis: „Dumneata ar trebui să-ți schimbi meseria, să te faci avocat. Vorbești frumos, dar pe mine nu m-ai convins“. Și, cum m-am priceput, ca învățătoare a copilului lui, ca femeie, soție și mamă, am căutat să-l sfătuiesc de bine. Lucrurile s-au mai îndreptat, soția s-a întors acasă și... scrisul copilului a revenit la normal. Micile efecte ale marilor cauze. Important este doar de reținut că la noi și inima face parte din meserie.

LIONEL NIȚESCU ■

Nimeni, niciodată, nu-și poate uita întâiul dascăl

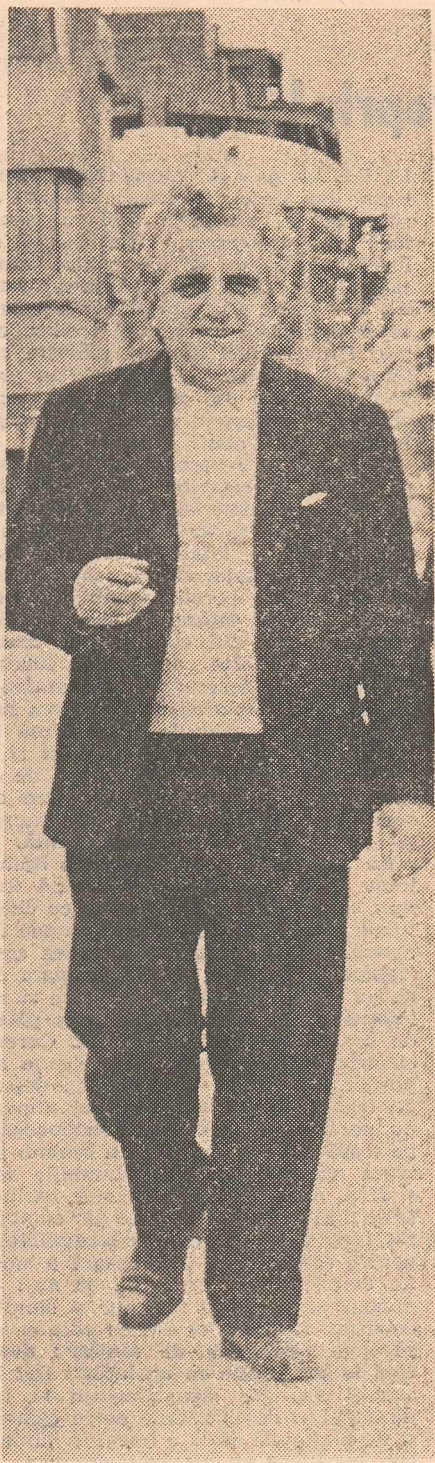
În 1951, printre absolvenții Școlii pedagogice din Piatra Neamț, se număra și învățătoarea Maria Lungu. În primii doi ani de dascălie a funcționat, cum îi place să spună, la Școala generală din comuna Bicazul Ardelean, unde avea să-l întâlnească și pe viitorul ei soț, Constantin Lungu, tot învățător, împreună cu care mai apoi avea să se transfere la școala din comuna Dumbrava Roșie, lângă Piatra Neamț, mai aproape de comuna Români, adică mai aproape de părinți. I se pare, chiar așa s-a exprimat, că regretă și acum că a plecat din Bicazul Ardelean, din inima unor locuri de o frumusețe sălbatică, dar trebuia să împlinescă, măcar pe jumătate, dorința părinților ei, aceea de a veni mai aproape de casă, dacă nu în comuna natală.

— Atunci, în toamna anului 1953, când am venit la Dumbrava Roșie, actualmente comună suburbană a municipiului Piatra Neamț, nimerisem într-un sat oarecare, cu șosea națională, dar neasfaltată, și cu un autobuz care făcea sau nu făcea legătura cu Piatra după cum era vremea. Când nu ploua și drumul nu era desfundat, cam pe la prânz, venea și autobuzul. Cele două combinate chimice, de la Roznov și Săvinești, abia se ridicau, iar oamenii din Dumbrava și de prin satele din împrejur erau, ca să zic așa, nehotărâți. Să rămână în continuare la muncile câmpului sau să devină chimiști, meserie care, bineînțeles, îi cam speria?! Au ales, până la urmă, cea de-a doua variantă, mai ales copiii lor, cei pe care eu, la școală, îi învățam alfabetul, adunarea și scăderea și toate celelalte. Au trecut, iată, aproape 25 de ani, iar prichindeii de-atunci au ajuns operatori chimiști, maiștri, tehnicieni, ingineri. Chiar acum câteva zile, cu clasa mea, a patra, am făcut o vizită la Combinatul de fire Săvinești. „Ei, tovarășă învățătoare, mi s-a adresat inginerul Ion Oancea, unul dintre foștii mei elevi din Dumbrava, s-au cam schimbat rolurile. Acuma dumneavoastră întrebați și-apoi ascultați, iar eu, cit m-oi pricepe, am să vă explic tot ce știu. Asta nu înseamnă că m-aș putea vreodată revanșa pentru minunatul fapt că mi-ați pus condeiul în mână”. Așa a ținut să-mi vorbească fostul meu elev și nu pot să spun că nu m-am simțit emoționată, ba chiar fericită.

Părtaș, ca să ne exprimăm ca atare, la dialogul nostru, directorul școlii din Dumbrava Roșie, profesorul Neculai Gafton, a ținut să mă avertizeze că despre interlocutoarea mea, învățătoarea Maria Lungu, profesorul universitar Vasile Drăguleț, de la Institutul central de perfecționare a personalului didactic, filiala Iași, s-a exprimat, cu ocazia susținerii examenului pentru gradul întâi, astfel: „Este o învățătoare cum încă nu am întâlnit în școlile din satele moldovenești, o învățătoare care face cinste școlii din Moldova”.

Întrebarea cea mai dificilă, așa a considerat-o învățătoarea Maria Lungu, a fost următoarea: la care, dintre sutele de elevi, ați ținut cel mai mult? „Nu pot răspunde la această întrebare. De ce? Pentru că, nu știu dacă am să fiu crezută, dar eu i-am iubit pe toți, absolut pe toți. Aveam un elev, de-a-ceeași vîrstă cu fetița mea, Mariana, acum studentă în anul trei la T.C.M.—Iași. Nu am acceptat, nici eu și nici soțul meu, să-i fim învățători fetiței noastre. Țin minte că elevul acela, Vasile Tătaru, tot student și el, tot la T.C.M., era ceea ce se numește un copil cu dorință de carte, cu chemarea pentru studiu. Era, e-adevărat, și foarte înzestrat cu posibilități intelectuale. Vasilică, așa îl alintam eu, nu avea tată, murise, iar mama sa, toată ziua la muncă. Era, totuși, un elev excepțional, fără ca să fie ajutat acasă de cineva, el fiind cel mai mare între ceilalți cinci frați. Iar fetița voia ca eu să o ajut la lecții. Dar cine crezi tu, îi spuneam, că-l ajută pe Vasilică? Nimeni. El singur se ajută. Voiam din tot sufletul ca fetița mea să-i semene din toate punctele de vedere. Poate că am reușit. Merg mai departe, și afirm că nu eu i-am făcut pe copii să-mi semene, cum se zice, ci ei m-au făcut să m-aseamăn cu tot ceea ce e mai frumos în ei. Aceasta este, cred, marea satisfacție a profesiei de învățător”.

VICTOR NIȚĂ ■

Când cunoști un om interesant, ești întotdeauna tentat să-l revezi altă dată pentru o plăcere personală, dar și pentru a-i verifica acele calități care îți l-au impus atenției. Iată ce m-a îndemnat să răciu calea Brăilei și să ajung, încă o dată, în incinta Șantierului naval local, în modestul birou, parca sufocată de perții subțiri de placaj, între care lucrează inginerul Petre Buleci, cel care, cu câteva luni în urmă, prezenta cititorilor revistei noastre primul compartiment-motor de navă realizat după principiul modularizării, vorbindu-le, în același timp, despre metoda analizării valorii, despre teoria multilor și aplicarea ei într-un șantier naval etc.

O zi de primăvară într-un port ori într-un șantier naval este mai vie, mai colorată și mai atrăgătoare de cit aceiași zi în orice alt loc și te atrage irezistibil.

De data aceasta va fi vorba despre construcția arborelui cotit din elemente separate, cercetare de interes internațional. Cite ceva din experiența altora a ajuns și pe la Brăila, pe malul Dunării, dar — firește — esențialele amănunte nu numai că nu apar nicăieri, dar nici măcar nu transpar... De mai multă vreme, Petre Buleci a studiat domeniul acesta și a realizat astfel de arbori cotiți, dar de dimensiuni mai mici, cu aplicabilitate la electro-compresoare, motopompe, piese cu axe mici, ca pentru o microexperiență. Acum, el a avansat propunerea unui astfel de arbore cotit pentru motoare mari, de câte 20 mii cai-putere și chiar pentru cele de 30 mii, care se importă din Occident. O adaptare, la prima vedere; în fapt, cu mult mai mult: o invenție în toată regula, deoarece inginerul-neastimpărat propune și o tehnologie, de mare eficiență economică și practică, adică legată direct de facilitatea obținerii unui astfel de arbore. Coeficientul de utilizare a materialului crește de la simplu la dublu. Dintr-o dată! Este ușor de montat și de demontat și nu necesită utilaje sau tehnologii din import. El știe că se duc discuții, pe undeva, pe la ministerele din București, să nu se mai cumpere arborii, ci să fie achiziționată tehnologia, sau utilajele ori ambele, însă îl deranjează soluțiile pentru că, este sigur, metoda sa exclude variantele actualelor studii. Procedul românesc a fost pus la punct împreună cu inginerul Jean Veber, de la Registrul naval român și-și așteaptă brevetarea, cit mai rapid posibil pentru că, până acum doar la Brăila, arbori cotiți aduși din Japonia, „s-au răsucit”, cum se

spune în termeni tehnici și mai simpla „s-au stricat”.

— Metoda noastră, afirmă Petre Buleci, permite cunoașterea eforturilor de stringere, în orice moment, riscul de deteriorare devenind aproape imposibil. Fretajul se face altfel decât la cald. Mai mult nu pot să vă spun. După brevetare. Dar, după știința mea, este vorba despre o premieră mondială în materie.

Și iarăși ajungem la cifre, deoarece interlocutorul spune apăsător că „toată treaba a ținut de calcul” și s-a făcut fără scule complicate, numai cu materie cenușie românească și că, deși nebrețetată, se aplică în șantier, pentru că a fost foarte bine experimentată. Mă gândeam că, pentru o astfel de muncă, e uneori necesar un institut, dar am constatat cum un colectiv interdisciplinar a fost suficient pentru a se ajunge chiar la realizarea fizică a unei idei. Singura informație care-i lipsea inginerului Petre Buleci era valoarea reală a uriașei piese, dar „trebuie să fie foarte scumpă, de sute de mii ori chiar de milioane”. (M-am interesat la ministerul de resort și-l informez pe inginerul Buleci că arborele cotit, pentru motorul cu 9 cilindri, capacitate 29 mii H. P. este de 3.835.080 lei, iar cel mic, pentru un motor de 6 cilindri, costă aproape 2,7 milioane lei. Acesta din urmă se află pe standul de lucru de la I.M.G.B., dar ridică, în fața constructorilor, tot felul de probleme, ori incidente, cum s-a exprimat cel cu care am stat de vorbă, legate, printre altele, de funcționarea preseii de 6.000 de matrițe, ca și de comenzile numeroase din cauza cărora are de așteptat arborele cotit.)

Așadar, presupunerile inginerului brăilean se confirmă, în ceea ce privește prețul ridicat al arborelui cotit, realizat în licență, cit și dificultățile unei asemenea construcții. Respectiva piesă se compune din două elemente, prin urmare se înscrie în vederile interlocutorului nostru, însă procedul de fabricare, deși etalonat la cea mai avansată tehnică industrială este, pe cit am înțeles, încă în urma noii metode aparținând lui Petre Buleci și lui Jean Veber. De aceea, am discutat și cu doi dintre specialiștii de la I.M.G.B., angrenați direct în acțiunea, hai să-i spunem, „arborele cotit”. Ingerul Alexandru Panțiu, de la secția prelucrări la cald, culește foarte atent urechea, aflând despre noutatea de la Brăila, și-mi spune categoric că „uzina ar fi foarte interesată să cunoască în amănunțime procedul” și-l sfătuiește pe colegul său de la Șantierul naval Brăila să facă, în acest scop, un drum la București cit de urgent

Ce vrea oare acest inginer, Petre Buleci, care nu se astîmpără?

„Inițial am crezut că omul nu este prea avizat, dar tot ceea ce am aflat acum demonstrează că este pus la punct și știe exact despre ce vorbește. O discuție la nivelul uzinei, ori chiar al ministerului nostru ar fi foarte bine venită. Până în prezent în construcția de arbori cotiți s-a mers pe experiența mondială cea mai valoroasă, dar asta nu înseamnă că altcineva, un român în cazul de față, nu poate vedea mai departe”. (Opinia inginerului Gerhardt Hanenheim, de la laboratorul prelucrării mecanice la rece, al Întreprinderii de mașini grele București.)

posibil. „Până acum aceste piese s-au adus din import. Acum avem în pregătire tehnologiile, dar sîntem încă la început, așa că procesul este de durată”.

Ingerul Gerhardt Hanenheim, de la sectorul prelucrării mecanice la rece, îmi spune că „pe plan tehnic piesa se află în curs de asimilare” și că „într-adevăr, așa cum a afirmat și inginerul brăilean, folosim și un string special, și forja și cuptorul, toate trei de mari dimensiuni. Inițial am crezut că omul nu este prea avizat, dar tot ceea ce aflu acum demonstrează că este pus la punct și știe exact despre ce vorbește. O discuție la nivelul uzinei ori chiar al ministerului nostru ar fi foarte bine venită. Până în prezent s-a mers pe experiența mondială cea mai valoroasă, dar asta nu înseamnă că altcineva, un român, în cazul nostru, nu poate vedea mai departe.”

Doresc să închei acest reportaj acolo unde l-am început, adică la Șantierul naval Brăila, dînd încă o dată cuvîntul inginerului Petre Buleci, pentru a conchide asupra metodelor folosite de el în cercetare.

— Cred că între proiectare și construcție, în majoritatea cazurilor pe care le cunosc eu cel puțin, echilibrul apare dereglat, iar problema care se pune este următoarea: cum se pot ordona aceste „multimi” de utilaje și activități, care apoi să fie analizate separat și ameliorate? Nu voi înșira din nou toate procedeele pe care știința modernă și matematica, în primul rînd, ni le pun la îndemînă ci voi spune doar că o lege a informaticii ne învață că o întreprindere are atîtea informații cite îi sînt necesare, lege care, imbinată cu o aparent simplă întrebare și anume: ce este bun într-o propunere nouă? va duce la descoperirea unei multitudini de aspecte favorabile care pot fi, la rîndul lor, completate și de alții, pe parcurs. La noi în șantier, calculele efectuate după aplicarea ingineriei valorii la realizarea instalației de ridicat în compartimentul mașini, au arătat că greutatea și manopera s-au redus cu circa 80%, ceea ce confirmă statisticile mondiale potrivit cărora produsele, la care nu se folosește ingineria valorii, costă între 25—75% mai mult decît ar fi necesar pentru realizarea funcțiilor dorite. Cunoșcînd acțiunile paralele ce se desfășoară în prezent pentru realizarea unor arbori cotiți de mari dimensiuni, ne întrebăm dacă nu se poate găsi o cale mai scurtă pentru valorificarea variantelor originale, apărută la Brăila.

MANOLE CĂRȚAN ■

Maistrul răspundea de un bloc și s-a îngrijit doar de apartamentul propriu!

Construcția de locuințe, la noi, înregistrează o amploare deosebită și prin volum — un milion de noi apartamente în acest cincinal — dar și prin ritmul accelerat al lucrărilor. În ce privește viteza, își spun tot mai mult cuvântul atât inteligența tehnică precum și îmbunătățirea organizării muncii, a coeficientului de utilizare a timpului de lucru și a indicelui de încărcare a utilajelor. Respectarea sau chiar devansarea termenelor de dare în folosință nu înseamnă, desigur, coborîrea nivelului calitativ al lucrărilor și tocmai aici stă unul din meritele constructorilor. În marea majoritate a cazurilor, ei nu dezmint așteptările celor care intră în casă nouă. Lucrul de calitate face parte din frumoasa carte de vizită a constructorilor noștri, iar cei din București au motive să țină cu deosebire la o asemenea faimă.

În aceste condiții apare cu atât mai stridentă atitudinea celor care, din comoditate și minăți de unele „nevinovate” interese personale, lezează grav prestigiul colectiv al unei unități. Când contractează un apartament cu I.C.V.L.-ul, cetățeanul nu se țirgăiește. Iar acesta nu este singurul motiv pentru care noul locatar are temei să se aștepte și are dreptul să pretindă ca apartamentul să-i fie predat în condiții bune. Adică să nu fie obligat ca, pentru a-l putea folosi, să mai cheltuiască în plus cu remedierea unor lucrări prost executate de cei care au fost deja plătiți ca și când le-ar fi făcut bine. Din păcate mai apar cazuri în care nici constructorul, nici I.C.V.L.-ul, nici chiar conducerea asociației respective de locatari nu-și fac în întregime datoria. Orice neglijență a acestor factori se transformă în necazuri și cheltuieli suplimentare — de timp, de nervi și de bani — ale locatarului, om al muncii, care plătește corect și căruia nu este corect să i se predea locuința altfel decât strict conformă cu proiectul. **Nu pereți strimbi! Nu uși care nu se pot închide, sau rămân blocate! Nu instalații ce nu pot fi utilizate, ori care au fost montate prost! Nu finisaje pur și simplu neexecutate! Nu moloz și cărămizi în camere și în balcoane!** De curînd, am vizitat o seamă de apartamente din blocul nr. 14 de pe bulevardul Lacul Tei din Capitală, unde se pun mai multe asemenea probleme. Pe scara B, dată în folosință de la 1 martie a.c., unul din locatari refuză și acum să-și ia apartamentul în primire pentru că este necorespunzător. Maistrul Marin Simion, care s-a ocupat de lucrări aici, recunoaște că într-una din camere pereții trebuie îndreptați, că în general țimplăria trebuie revizuită, mai multe bucăți de plintă care deja au căzut trebuie lipite ca lumea, și încă alte lucruri mai sînt de făcut, între care desigur și elementara îndepărtare a urmelor de șantier, pentru că linoleumul de pe jos abia se vede de sub rămășițele întărite de tencuială și de var, iar balconul este un fel de ladă de gunoi a celor care au trecut pe aici.

Pe aceeași scară, la etajul 10, ap. 87, titular de contract: Marilena Iacob. „Ne-am mutat azi (14 iunie, n.n.), că să fiu aici, să pot umbla după cite un meseriaș care să-mi repare ce e de reparat. Și nu sînt puține. Un cot metalic al unei conducte ce trece prin debara e găurit și infundat cu lemn. Instalația sanitară a fost montată prost, unele piese doar așezate, dar nefixate la locul lor. Ușile ori nu se-nchid ori rămîn blocate. Am vorbit cu tovarășul Ilie Stanciu de la constructori și mi-a spus: **Eu nu mai răspund, eu am predat.** La I.C.V.L. mi-au spus: **N-avem ce face.** Cu maistrul Marin Simion, care a lucrat aici, nu se poate discuta. El a avut grijă numai să-și facă apartamentul lui ca o floare, pe scara de alături”. La această grijă a maistrului s-au referit cu tristețe și alți locatari. M. S. are, în adevăr, și el, un apartament pe scara C. Este zugrăvit splendid, lucru pentru care spune că a plătit vreo patru mii de lei. Toate cele șapte uși sînt din stejar, ca și tocurele, foarte frumos lucrate. Fiecare toc de ușă, spune maistrul, l-a costat doar cite o sută de lei. Desigur, toate instalațiile funcționează ireproșabil și M. S. este în situația în care ar trebui să se afle fiecare locatar, adică de a nu avea ce reclama constructorilor. De ce însă numai el? A stăruit asupra faptului că nu este nimic deosebit în apartamentul lui. Tocmai asta e ciudat: că el este singurul locatar care n-are de ce se plînge. Ceilalți însă de ce au atîtea de reclamat? Pe M. S. nu-l interesează.

La scara A, unde locatarii au început să se mute încă din decembrie trecut — așa cum își amintește maistrul Simion — lucrurile stau mult mai rău și în prezent. Constructorii dau vina pe militarii care au lucrat această scară. La sediul Grupului numărul 2 de șantiere din Centrala construcții montaj, am văzut un proces-verbal — nr. 10 din 20 ianuarie a.c. — de predare-primire a acestei scări, act care nici azi nu poartă toate semnăturile de rigoare din partea I.C.V.L. Directorul adjunct al grupului, inginerul Ilie Vasile, pretinde că de la 10 ianuarie, constructorul nu mai are acolo nici o răspundere.

I.C.V.L.-ul, prin directorul Mihai Tiorșac și ing. Venera Teulescu, pretinde că răspunderea continuă să-l antreneze încă pe constructorul responsabil de lucrările proaste, de securitatea apartamentelor neocupate ș.a. Contrar zicalei, dar deloc surprinzător, din cearta celor doi mari pierde al treilea, cel mic. Pierde exact cel care plătește, cetățeanul care nu se țirgăiește la preț pentru a avea un apartament făcut cum trebuie. Lucrul nu-i prea privește însă pe cei doi mari.

Scara de care vorbeam este și acum nefinisată în exterior. Deși celelalte trei scări, predate ulterior, sînt gata. Nimeni nu poate spune cînd va fi gata și prima. Gata, fațada. Pentru că starea apartamentelor este cu totul altceva. Am văzut pereți strimbi, nervuri de zid a căror lățime de sus pînă jos înregistrează o diferență de 5—6 centimetri. Multe alte asemenea lucruri „împodobesc” locuințele. Nenumărate defecte ale țimplăriei sînt și acum nereparate; instalațiile se prezintă la fel. Pe această scară am înțîlnit și o defecțiune generală, la băi: apa de la chiuvetă este refulată prin gura de scurgere și în cadă. Nimeni nu cunoaște explicația; nimeni nu remediază.

Ca mulți alți locatari, Șerban Rădulescu de la ap. 39 ne-a spus: „A trebuit să refacem sau să facem, cu cheltuială suplimentară, tot ce înseamnă finisare. Nici o ușă nu se închidea cum trebuie. Nici acum, iată, în camera de zi, nu este colț al tavanului care să se imbine drept, deși un meseriaș plătit de noi a făcut tot ce a putut. Curent electric primim încă din rețeaua de șantier. Din cauza asta ni s-au defecțat frigiderul și televizorul, dar nimeni nu ne ascultă. Liftul nu funcționează, pe scară n-avem lumină. (În schimb pe scara maistrului Simion, luminile ard și ziua, n.n.). Toate butoanele robinetelor lipseau la predare. Le-am cumpărat fiindcă ni s-a spus că formalitățile pentru completarea lor durează o lună. La etajul 10, apartamentul 43 nu-l ia nimeni pentru că a fost pur și simplu devastat. Acum e încuiat cu ceea ce se cheamă **siguranță de șantier: două chei în ușă legate cu un lacăt**”. Dar la același etaj 10, apartamentul 44, tot neocupat, e deschis. Cele patru camere și dependințele oferă o imagine jalnică. Din bucătărie au dispărut chiuveta și prizele. În baie: tavanul spart, faianța a fost smulșă, au dispărut oglinda, robinetele, dușul, aplica de lumină, clanța de la ușă chiar. În toaleta de serviciu lipsesc scaunul, oglinda, robinetele chiuvetei și alte accesorii. Din camere au fost smulse fișii de linoleum, cele rămase sînt pline de moloz. Au dispărut prize, comutatoare, o cercevea, ba chiar și două uși.

Cum locatarii sînt nevoiți să-și plătească din nou meșteri care să le facă

apartamentele folosibile — unii chiar de pe șantier! — nu puțini mai fac și mici modificări. De pildă ferestre la baie, în peretele exterior! Nu se știe de ce proiectantul n-a vrut să le prevadă (!) și oamenii corectează proiectul cu de la ei putere. Președintele asociației de locatari, Gheorghe Cucu, — ap. 12, et. 2 — n-are autoritatea necesară funcției, și nici nu poate s-o aibă, din moment ce el însuși a aranjat cu constructorii să-i mărească apartamentul, luînd o parte din spațiile comune. Marea lui grijă s-a concentrat la el acasă, într-o ciudată indiferență față de cei pe care se cheamă că îi reprezintă. Și-a pus deja la punct un apartament splendid, cu marmură pe jos în loc de mozaic și alte îmbunătățiri; fără defecțiuni, pe care — dacă au fost — le-a remediat. Maistrul Simion recunoaște că i-a dat în acest scop meseriași de cite ori a cerut. Oare pentru propriul său apartament Marin Simion nu făcea la fel? Gheorghe Cucu este singurul la care defectul din baie a fost remediat.

— Ceilalți ce vor face? I-am întrebat.

— Să se descurce. E adevărat că totul costă.

Am încercat un dialog cu șeful de lot Ilie Stanciu, pe care locatarii îl știu drept inginer, dar care în realitate este maistrul. Ba chiar maistrul în atitudine ciudată. „Dacă ați vorbit cu locatarii, cu mine nu mai aveți ce să vorbiți”. Ațîț a spus și a întors spatele.

La sediul grupului de șantiere, tovarășul Ilie Vasile ne-a spus în concluzie că n-a știut cum stau lucrurile în blocul amintit.

Directorul I.C.V.L. ne-a spus că n-a cunoscut situația. **Cam mulți necunosători. Și tocmai cei care răspund de calitatea lucrărilor și de respectarea contractelor.** La 15 iunie am vizitat din nou blocul, împreună cu doi ingineri de la I.C.V.L.: Venera Teulescu și Vintilă Manea. Și aceștia, și constructorii, și instalatorii au căutat explicații. Locatarii însă așteaptă remedierea grabnică a lucrărilor proaste, nu explicații.

Față de cele relatate este drept și este necesar ca aceia care întorc spatele răspunderilor lor să fie întorși cu fața spre oameni. Deocamdată, indiferența nepermisă a I.C.V.L. față de cei pe care îi reprezintă în relația cu constructorul, față de pretențiile justificate ale cetățenilor și-a dat mina, în cazul de mai sus, doar cu interesele personale ale unora dintre cei datori să le asigure beneficiarilor apartamente conforme cu proiectul. Este normal — este obligatoriu pentru că numai așa este legal! — ca oamenii muncii care își plătesc locuințele, ca toate locuințele de altfel, să le primească în perfectă stare. Pentru aceasta nici constructorul, nici I.C.V.L.-ul n-au dreptul să se tocmească!

DORIN GHERGHINESCU

0 femeie naște fără doctor, fiindcă acesta, aflat la doi pași, are ședință!

Venit pe lume pe o undă de șoc birocratică

Fapte:

La 23 mai a.c., la Spitalul orașenesc din Slănic-Prahova se naște un copil. Un băiețel. Este al Constanței și al lui Lucian Mihalache, ea de 19, el de 24 de ani. În aceeași zi, mama și copilul sînt transportați la Spitalul din Vălenii de Munte. Cînd, pe 24 mai, feticul tată vine să se intereseze de starea sănătății lor, i se spune: copilul a murit... Este sfătuit să se prezinte în ziua următoare pentru a primi rezultatul autopsiei.

Pe 25 mai, așadar, Lucian Mihalache vine din nou la Vălenii de Munte. Doctorița Areta Isofache îi arată rezultatul autopsiei: „insuficiență cardio-respiratorie și hemoragie meningo-cerebrală prin traumatism obstetrical”. I se înmînează hirtia cu acest rezultat precum și o fișă-tip, din cele de care se întocmesc pentru anchetarea deceselor copiilor sub un an. Pe această fișă scria: „Mihalache Dan (inexact, numele copilului fusese Dumitru!). Vîrsta: 3 ore. Asistență la naștere: medic (tot inexact; copilul se născuse în timp ce medicul se afla într-o ședință!), moașă. Locul decesului: în Salvare, pe teritoriul orașului Slănic. Cu cele două

documente în mînă, nefericitul tată este îndrumat către Spitalul Slănic pentru a încheia formalitățile necesare eliberării certificatului de deces. Aici întîlnește însă un adevărat zid al ostilității, care începe blînd, inierbat și molicos prin afirmația directorului Alexandru Totolici că nu e „în cunoștință de cauză” și se continuă prin îngîndurarea poate sinceră a medicului Gheorghe Catrinescu, căruia rezultatul autopsiei i se pare exagerat. Călare pe acest zid și tronînd peste el, medicul Victor Popescu, temperament mai energic, se enervează de-a binelea mai ales în privința „traumatismului obstetrical” și, la rugămintea lui Lucian Mihalache, scrie pe spatele hirtiei ce cuprîndea rezultatul autopsiei: „Copilul a decedat în Spitalul Vălenii”, adăugînd semnătura sa viguroasă. Lucian Mihalache se întoarce din nou la Vălenii cu documentele înmobiolate de această precizare. Aici doctorița Areta Isofache încearcă să-i explice că lucrurile stau, cum s-ar zice, invers. Lucian Mihalache ce putea crede? Cei din Spitalul Slănic nu sînt vinovați... Cei de la Vălenii, la fel... Copilul a plecat de la Slănic viu. La Vălenii de Munte a ajuns mort. Cei

din Vălenii afirmă că a murit la Slănic. Cei din Slănic, la Vălenii. Cuprîns de fapt între două ziduri de ostilitate intrate în rezonanță, Lucian Mihalache ajunge un fel de ecou pe care ele și-l reverberază la nesfîrșit. Medicul obstetrician Dumitru Georgescu, de la Vălenii, încearcă să spargă acest cerc vicios și cere la telefon Slănicul. Are loc un dialog dur, fără menajamente dar și fără vreun rezultat, fiecare menținîndu-se pe poziție în tranșea lui. În sfîrșit, după îndelungi ezitări se acceptă ca decesul să fie trecut la Vălenii...

Într-o scrisoare adresată redacției, Lucian Mihalache relatează aceste întîmplări cu speranță că experiența sa nu va mai fi trăită de nimeni. Cele relatate de el sînt exacte, după cum am văzut mergînd la Vălenii și la Slănic. Spitalul Slănic încearcă să demonstreze celui din Vălenii că în salvare, cînd a ajuns acolo, copilul era viu, iar cel din Vălenii încearcă să demonstreze contrariul. Slănicul are chiar un martor senzațional în persoana Fiței Gătej, bunica copilului, care ne-a spus că după ce salvarea oprise în curtea spitalului din Vălenii, copilul plîn-

gea, deci trăia. Numai că Fița Gătej infirmieră la Complexul balnear Slănic, aparținător de spitalul din localitate, evident că încearcă să-și apere „piinea” și să nu-și mai amintească exact, chiar cu riscul de a o supăra pe propria sa fiică, pe Constanța Mihalache, mama copilului. La rîndul său, asistenta Aurelia Rătescu, care ținea copilul în brațe, în salvare, ne spunea că pe drum el gemuse încetîșor iar cînd s-au apropiat de Vălenii l-a simțit, înfiorată, cum respiră odată adînc și pe urmă nu a mai mișcat. Parcă aceste cuvinte vin mai bine în întîmpinarea celor ale doctoriței Isofache Areta de la Vălenii („eram de gardă; am fost anunțată că salvarea de la Slănic a adus un copil mort; l-am dus la reanimare deși însemnele clinice erau de moarte și, într-adevăr, nu s-a mai putut face nimic...”) și ale Constanței Mihalache („cînd a fost desfășat în fața moașei de serviciu de la Vălenii, copilul nu mai dădea nici un semn de viață; a fost luat de urgență și dus pentru a i se da primul ajutor; după o vreme, moașa și tovarășa medic de gardă Isofache au revenit și m-au întrebă dacă am născut copilul viu și dacă a plîns; am răspuns că l-am născut viu dar nu a plîns imediat ci puțin mai tîrziu...”). Evident, precizarea acestor detalii nu mai pot folosi astăzi decât celor două spitale pentru a se învinui în continuare că ba unul, ba celălalt trebuia să elibereze certificatul de deces. Spitalul din Vălenii acuză Spitalul din Slănic că n-a vrut să-și încarce indicele de mor-

talitate infantilă. Cel din Slănic adresează celui din Văleni aceeași învinuire. Disputa este penibilă și nu ne-a interesat decât în măsura în care, datorită ei, nefericitul tată a fost nevoit să bată drumurile de colo-colo. Simplă birocrație, s-ar fi zis, dacă ea n-ar fi fost mai complicată. Iar complicația pornește tocmai de la acel lucru asupra căruia cad de acord — se întimplă deci și minuni! — atît Slănicul cit și Vălenii, anume că „firul de pe mosorelul copilului era scurt”. Un fel mai gingaș de a spune că el n-a murit din cauza neglijențelor cuiva. Desigur, nu poate nimeni ști cît ar fi fost „firul” de pe „mosorel”, dar, oricît de derutați am fi în fața incertitudinii și imprevizibilului curs al naturii fragile a celui copil, ne putem întreba: s-a făcut tot ce trebuia și ce se putea face pentru salvarea vieții lui? Răspunsul este: NU.

Răsfățul birocratic al celor două spitale care și-au aruncat unu-l altuia răspunderea de a semna un certificat de deces este simplă floare la ureche, ca și faptul că la Văleni copilului i se spunea cînd Dan cînd Dumitru, că tot acolo se făcea mențiunea, incorectă, a asistenței medicului la naștere ori că, la Slănic, în fișa de observație clinică a mamei nașterea e trecută pe 24 mai iar în cea a copilului pe 23, ca și cum copilul s-ar fi născut singur cu o zi înainte. Înțelegem că acestea pot fi amănunte lipsite de importanță, care nu arată decât, cel mult, indolența, neatenția, formalismul cu care unii lucrează, atît la Văleni cît și la Slănic, la întocmirea formularelor spitalicești. Dar pe fondul acestor inadvertențe și neglijențe s-a întimplat și greșeala care a fost fatală, dovedind că nu s-a putea face nici ce trebuia, nici ce se putea face.

Dr. Dumitru Bădărescu, directorul Spitalului Văleni:

— Spitalul Slănic aparține, metodologic, de noi. Cazurile mai dificile întotdeauna vin aici. Este o obligație a Slănicului de a ni le trimite. Dacă n-aveau ei salvare, puteau să cheme o salvare a noastră.

- Și n-au chemat?
- Nu.
- Precis?
- Da.

Amabil, directorul spitalului cere confirmarea asistentei Tecla Iancu de la Stația de Salvare Văleni și ne lămurim că, într-adevăr, pe 23 mai a.c. în registrul de solicitări al stației nu este trecut nici un apel din partea Spitalului Slănic.

Ceva mai tîrziu, ne aflăm la Spitalul Slănic, unde Constanța Mihalache a fost internată pe 23 mai în jurul orei 9. Medicul Gheorghe Carinescu își aduce aminte că în urma consultației, văzînd că este vorba despre o naștere prematură — un copil la șapte luni — i-a ordonat asistentei Rodica Enescu să telefoneze la Stația de Salvare Văleni și să ceară de acolo o autosanitară, întrucît singura mașină a Spitalului Slănic era plecată la ora aceea prin comunele limitrofe, cu vaccinuri. Mai tîrziu, medicii au intrat într-o ședință. Chiar în acel răstimp, la orele 13, Constanța Mihalache naște un băiețel de 7 luni, într-adevăr, ajutat de mama sa, Fița Gătej, și de asistenta Rodica Enescu. Aceasta din urmă îl scoate pe doctorul Victor Popescu din ședință, să acorde „primul ajutor”, deoarece copilul se născuse cu „asfixie albastră”, un fel de sufocare, mai puțin gravă însă decît ceea ce medicii numesc „asfixia albă”, ireversibilă. Cînd ajunsesse la vîrsta teribilă de o jumătate de oră, adică la 13,30, în foaia de observație clinică se scria: „Copilul respiră normal, colorație normală, tipă din cît în cînd, este bine înfășat, avînd în jurul lui sticle cu apă caldă, este sub oxigen”. Minutele se scurg, salvarea de la Văleni nu mai vine, și nici cea a Spitalului Slănic, plecată în cursă. Iar cei din jurul copilului nu mai au nici o îndoială că el suferă de o insuficiență cardio-respiratorie. În sfîrșit, în jurul orei 15 se întoarce salvarea Slănicului. La 15,20 ea pornește cu toată puterea motorului său către Văleni, ducînd pe Aurelia Rătescu, care ținea în brațe copilul, și pe Constanța Mihalache, care se afla în grija mamei sale, Gătej Fița. Cum a ajuns copilul acolo, am arătat. Ne întoarcem pentru a da un răspuns, de fapt, întrebării: cum ar fi trebuit să ajungă?

Deci la Spitalul Slănic toată lumea susține că Stația de Salvare Văleni a fost chemată în ajutor. Asistenta Rodica Enescu ne spune:

— Chiar eu am dat telefon. Moașa de serviciu a spus că ne trimite autosanitară. Dacă spunea că nu se poate, chemam Ploieștii. De aceea am așteptat.

— Cu cine ați vorbit?

— Cu tovarășa Romanici...

Asistenta Rodica Enescu nu mai poate să-și aducă aminte cu exactitate ora, dacă era 10 sau 11 dimineața, însă este limpede că nu minte. La poșta din Slănic am consultat fișa telefonică și am văzut că, într-adevăr, pe 23 mai a.c. la orele 11,40 spitalul din localitate a avut o convorbire cu Stația de Salvare Văleni, discuția durînd două minute.

Facem și noi calea întoarsă la Văleni, întîmplător exact la o lună după ce evenimentele s-au consumat, adică pe 23 iunie. La Stația de Salvare ni se spune că moașa Doina Romanici este în zi „liberă” și că nu poate fi găsită. Mai verificăm o dată și ne convingem că în registrul stației nu e trecută nici o chemare din partea Slănicului. „De ce n-au insistat?”, insistă asistenta Tecla Iancu. „De ce ar fi insistat?”, ne gîndim. Desigur că ar fi fost bine dacă Spitalul Slănic ar fi revenit a doua, a treia, a patra oară cu telefoanele, dar n-ar fi fost și mai bine dacă Doina Romanici nu uita ce vorbea cu Rodica Enescu la 11,40?

Înștiințat de această întorsătură a lucrurilor și sesizînd eventualele implicații penale ale cazului, primarul Vălenilor, Stelian Manolescu, ne-a rugat să luăm act că începînd chiar de a doua zi Doina Romanici, care executa la locul de muncă o condamnare pentru întrerupere de sarcină, va fi „dată afară”. Nu comentăm această hotărîre. În schimb vom arăta că, obținînd de la tehnicianul Vasile Văcăreanu, șeful garajului, foile de parcurs ale șoferilor, ne-am convins că Stația de Salvare Văleni ar fi avut posibilitatea — ba chiar posibilitățile — de a trimite pînă la Slănic o mașină.

Pe 23 mai, în prima tură, de la orele 7 la 15 au lucrat trei șoferi: Constantin Dumitrescu, Mihai Gereea și Vasile Ionescu. Foile de parcurs arată că ei au muncit, în ziua aceea, grăbindu-se desigur încotro au fost trimiși. Să vedem însă de cite ori s-au întors la bază, la Stația de Salvare a Vălenilor, după ora 11,40. Constantin Dumitrescu a fost pe la Berteza și Ștefești și s-a întors la Văleni la 13,20 (prima șansă), pentru a pleca apoi în apropiere, la Bughea de Jos. Mihai Gereea s-a dus pe la Drajna de Jos și Ploiești și a revenit la Văleni la 13 (a doua șansă). A umblat prin oraș, a plecat apoi la Mineciu și s-a întors iarăși la Văleni la 14,25 (a treia șansă). La rîndul său, Vasile Ionescu a fost trimis pe la Cerașu și Slon, de unde s-a înapoiat la Văleni la 12,10 (a patra șansă). A mai plecat după aceea într-o cursă la Mineciu dar s-a întors repede, fiindcă la 13,15 (a cincea șansă) se afla din nou la Stația de Salvare. Pe urmă, cum rezultă din foaia de parcurs, n-a mai fost trimis nicăieri. Exact la 13,20 cînd, probabil, șoferului i se spunea că nu mai are nimic de lucru, că nu mai există nici o solicitare, la Slănic fișa de observație clinică a copilului se completa cu următoarea precizare: „aparatură circulatoră — zgomote cardiace tahicardice; aparat respirator: face crize de apnee însoțite de cianoză”. La Văleni, însă, cu salvările se făcuseră externări — care nu reprezintă o urgență, nefiînd nimic grav în faptul că niște oameni se însăntătoșesc și părăsesc spitalul — or, șoferii, cum arătam, moțăiau în fața volanelor...

Cinci șanse, așadar. De fapt șase, dacă punem la socoteală și Stația de Salvare a Ploieștilor, la care Slănicul n-a apelat tocmai pentru că i se promisese o mașină de la Văleni. Fructificarea uneia din aceste șanse nu însemna, bineînțeles, că el ar fi trăit în mod sigur, ci numai că ar fi ajuns acolo unde lupta pentru salvarea vieții lui ar fi avut, cu siguranță, mai mulți sorți de izbîndă (spitalul din Văleni e mai mare, mai bine dotat, are incubatoare etc. iar competența profesională a medicilor n-o pune nimeni la îndoială).

S-a născut, însă, într-o „undă de șoc” birocratică. S-a născut pe 23 mai la ora 13, în timpul unei ședințe. Cu o oră și 20 de minute înainte de a vedea lumina zilei, o moașă, instalată la un birou și la un telefon, s-a făcut că nici nu bagă de seamă venirea lui pe lume. În timpul celor trei ore cit a trăit, n-a putut să lămurească mintea grăbită, neatență și plictisită a unora că nu-l cheamă Dan ci Dumitru. Dacă i s-ar fi dat măcar o șansă din cele șase risipite, în evantai, în jurul lui, dacă ar fi trăit mai mult, îmbunătățînd indicii de natalitate și nu deteriorînd pe cel de mortalitate, poate că ar fi ajuns doctor și ar fi salvat, cîndva, viața nepoților medicilor de la Slănic și Văleni. Cine știe?...
Cine știe?...
Cine știe?...
Cine știe...?

A. CIUCURENCU — Peisaj

În Olt, un milion de nuci vor da farmec pămîntului, belșug oamenilor și copilărie fericită nepoților lor

Mulți oameni s-au ridicat, de-a lungul anilor, din Brebeni, din această comună aflată la puțini kilometri de Slatina, și și-au făcut un rost prin alte părți de țară. Acum, ne spune primărita Maria Nacu, cînd oamenii aceștia se vor întoarce să-și viziteze părinții, frații, prietenii de odinioară, vor sta o clipă la locul și se vor întreba: aici să fie satul nostru, ori am greșit drumul? Fiindcă, într-adevăr, într-o latură a lui, satul a luat o înfățișare de nerecunoscut. Cum veneai dinspre Slatina, cînd coborai dealul, ce-ți vedeau ochii? Valea largă, cu pămînt sterp și albicios, a pîriului Dirjov, care în locurile cele mai adînci abia dacă ajungea copiii la genunchi. Pîriul înconjură satul pe-o margine, descria un cot și se lăsa mai jos, spre Coteana și Hălănești, acolo unde se varsă în Olt. Vreo cîțiva pești, mici cît degetul, erau tot folosul pe care-l aducea, dînd de lucru mai mult copiilor prin vacanțe, bineînțeles. Acum, de cînd cobori dealul pe drumul dinspre capitala de județ ochii se opresc asupra unei pinze de apă ce se întinde pînă lîngă primele case ale satului și, pe firul apei, pînă departe înspre locurile de unde Dirjovul izvorăște firav și subțiratic. Maluri de piatră și ciment au lăsat ca oglinda apei să se desfașoare numai acolo unde au dorit și cit au dorit oamenii, iar pe direcția de curgere un baraj, ca un prag de beton, păstrează, bine calculat, echilibrul apelor strînse în coasta dealului.

„Că am făcut aici un lac, se vede, ne spune inginerul Preda Toma, președintele C.A.P.-ului Brebeni. Dar, înțelegeți, gîndul nostru n-a fost să stringem o grămadă de apă ca să spunem doar că avem și noi, la Brebeni, lac de acumulare. Cu apa asta irigăm vreo două sute de hectare. Asta-i una. A doua este că, după iarăși se vede, pe coastele dimprejurul lacului am plantat nuci. Am pus, pînă acum, vreo 80 de hectare. A treia urmare este că vom crește pești în lacul acesta, nu-l vom ține doar de frumusețe. Lacul ăsta, așa cum îl vedeți, va sălta comuna din punct de vedere economic”.

„Lucrul acesta, adăuga primărita Maria Nacu, l-au înțeles toți. Pentru că nucul este, după cum se știe, un pom pretențios, l-am dat în grija sătenilor și a copiilor de școală. Fiecare familie are trei rînduri de pomi, și fiecare clasă cite două rînduri. Și oamenii au grijă de nucii ăștia așa cum au grijă de cei din curtea lor. S-au prins toți. E adevărat că și sînt udați mereu, apa fiind aproape. Dacă vreți să dați nume, putem să amintim pe profesorul Minulescu Romeo și Constantin, foarte înimoși, ei și copiii de care răspund, ori sătenii Ion Dascălu, Marin Neacșu, Nacu Ionică. Puneți să-l scrieți și pe ultimul, nu e rudă cu mine, e o simplă potrivire de nume. Am pus umărul toți și a ieșit un lucru bun. Va fi frumos aici, la noi, peste un număr de ani”.

„Să ne închipuim și să descriem cit mai exact ce va fi, tovarășă Nacu”.

„Ce va fi, deja a început să fie. Știți

că un om din Brebeni s-a grăbit s-o ia înaintea tuturor și și-a cumpărat barcă? S-a grăbit el, e adevărat, dar cu siguranță n-o s-o țină în pod. Pe latura dinspre sat vom construi, prin forțe proprii, prin muncă voluntară și prin contribuția bănească a localnicilor, un debarcader și un loc de destindere și agrement. Vrem să facem aici un mic Hărăstrău. Asta o s-o facem mai repede, într-un an, doi. Dar vă închipuiți cum va arăta locul acesta peste vreo 12—15 ani cînd, pe marginea cealaltă a lacului de acumulare, pe costișele pe care coboară drumul de la Slatina, se vor desfășura, masivi, adevărați codri de nucii. Eu n-am cum să nu mă opresc la latura economică, de rentabilitate, a acestei inițiative, dar în același timp nu pot să nu văd cu ochii minții și să nu afirm că, la Brebeni, copilăria nepoților noștri va fi mai frumoasă, că oamenii care se vor naște aici, chiar dacă vor pleca și ei cu treburi în țară, vor avea amintiri de neșters de pe cînd au crescut în sat și se vor întoarce oricînd înapoi cu plăcere, fie și în trecut”.

La Brebeni se gîndește, iată, pentru prezent și pentru viitor. Dar drept este să spunem că, în județul Olt, mai sînt și alții care gîndesc astfel. De pildă, ne spunea inginerul Constantin Belu, directorul Inspectoratului silvic județean, fapta demnă de toată lauda a celor din această comună se integrează unei inițiative la nivel de județ, care-și propunea plantarea unui milion de nucii. A unui milion, ați citit bine. Acțiunea aceasta, continuă inginerul Constantin Belu, este deja încheiată, plantații imense au răsărit în zona Balșului, lîngă pădurea Sarului, în sudul județului, în zona nisipurilor, pe la Corabia și, bineînțeles, pe valea pîriului Dirjov. S-au sădit, aflăm, mai ales nucii din varietatea Sibisel, vestită pentru productivitatea sa. În plus, pentru că nucii nu încep să producă decît peste un număr bun de ani, oamenii s-au gîndit ca, pînă ce puișii se vor desprinde bine de pămînt, să cultive printre ei măceși, plantă căutată și bănoasă, care aduce de pe un hectar, anual, un venit de aproape douăzeci și cinci de mii de lei. Apoi, mai aflăm de la Valeriu Boteanu, activist al Comitetului județean de partid, isprava celor din Brebeni nu este singulară nici în privința zelului lor de a stringe patru sute de mii de metri cubi de apă în preajma satului, fiindcă lacuri de acumulare de același fel se vor construi — cu asistența tehnică necesară, bineînțeles — prin toate satele de pe valea Dirjovului, adică și la Prișeaca, și la Valea Mare, și la Coteana. Aici, pe valea acestui pîriș, pînă mai ieri nebăgat în seamă de nimeni, pe valea aceasta în al căru pămînt s-au descoperit însă urmele unei milenare culturi de prund, ca un ecou nedeslușit dinspre începuturile vieții și oamenilor pe aceste meleaguri, localnicii, oamenii de azi, se străduiesc și făptuiesc, cum am văzut, pentru ei și pentru cei ce vor veni după ei, adică tot, într-un anume fel, pentru ei înșiși.

DUMITRU ELIADE ■

ÎN SPIRITUL DEMOCRATIC AL AUTOCONDUCERII MUNCITOREȘTI

Comitetul oamenilor muncii din Întreprinderea de piele și mănăși din Timișoara cuprinde, în momentul de față, 21 de membri, între care 11 muncitori. Este, deci, vizibilă proporția favorabilă lucrătorilor direct productivi, accesul lor nemijlocit la discutarea și hotărârea problemelor esențiale ale producției, în cadrul democratic al C.O.M. În al doilea rând, prin creșterea atribuțiilor Comitetului oamenilor muncii, s-a trecut și la folosirea mai eficientă a comisiilor pe probleme: comisia de calitate, comisia de export-import, comisia de organizare a producției și a muncii în întreprindere, comisia de reducere a consumurilor. În întreprinderea timișoreană, s-o spunem de la început, are o eficiență a muncii ridicată, rezultatele bune și foarte bune în producție sînt dovedite între altele de un aport valutar net cifrat la peste 40 la sută în fiecare an. Cei care alcătuiesc Comitetul oamenilor muncii, între care îi vom aminti pe maestrul Marinco Pascici, președintele C.O.M., muncitorul Gheorghe Preda, priceput croitor, muncitoarele Luciana Niculiță, cusătoare, și Aglaia Talpalariu, secretara Comitetului U.T.C., maestrul Verona Mock și Eftimie Jebeleanu, inginerul Constantin Grigoras, șeful atelierului de haine și încă alții, între care, desigur nu chiar la urmă, directorul Mircea Sturdza — deci toți acești oameni care alcătuiesc forul democratic de conducere s-au arătat încă nemulțumiți, dispunînd efectuarea unor analize și planuri pentru fiecare comisie dintre cele citate, ale căror propuneri urmau să fie supuse

aprobării C.O.M.-ului. De exemplu, avîndu-se în vedere numărul relativ mare de muncitori sub normă la un moment dat, Comisia de organizare și Consiliul de control muncitoresc au primit sarcina de a face o analiză amănunțită a situației, desigur pentru remedierea ei. S-au constatat cu această ocazie o serie de deficiențe subiective, dar și unele suficiente de obiective (cum ar fi aprovizionarea uneori defectuoasă a locurilor de muncă, neutilizarea, în consecință, a parcului de mașini la capacitatea maximă, supape în timpul efectiv de lucru, lansarea în fabricație, în unele situații, a unor sortimente care nu permit utilizarea la capacitate a tuturor sistemelor de cusături s.a.). Deficiențele subiective au fost mai ușor înlăturate, întrucît era vorba mai ales de oameni tineri care se declarau mulțumiți să cîștige mai puțin, cu cît mai puțină muncă, sau de unele neglijențe în urmărirea procesului de producție din partea factorilor de conducere din ateliere, maștri și brigadieri. Pentru celelalte deficiențe s-au luat imediat o serie de măsuri privind aprovizionarea locurilor de muncă, plasarea judicioasă a utilajelor, îmbunătățirea fluxului tehnologic, ca și de creșterea a numărului de muncitori cu policalificare, muncitori care pot efectua fiecare cîte 4-5 operații diferite. Rezultatul se exprimă cel mai ușor în cifre: de la un procent de circa 35 la sută muncitori sub norma planificată la data analizei (noiembrie, anul trecut), s-a ajuns acum la numai 10-12 la sută. Cei care mai rămîn încă, să zicem, „corienți”, sînt în general cadre nou angajate, în curs de calificare, și e bine să se știe că meseria de mănăsar nu se deprinde decît într-un timp mai îndelungat. Trebuie să reținem că normele medii pe secții și pe întreprindere se realizează și pînă în momentul analizei C.O.M. (întreprinderea timișoreană și-a realizat planul, lună de lună, an de an, de peste un deceniu!), dar prin punerea în viață a măsurilor propuse de Comisia de organizare producția a sporit, decalajele dintre muncitorii fruntași și ceilalți oameni ai muncii au

scăzut, remuneratiile au devenit mai echitabile. Cu același prilej s-a creat și una dintre premisele cele mai importante pentru trecerea la săptămîna de lucru redusă.

În Comitetul oamenilor muncii a fost analizat și modul de încadrare în normele de consum, aflat în relație directă cu sporirea producției nete. Din inițiativa inginerului Pavel Popa și a muncitorului Gheorghe Preda s-a dispus redimensionarea motoarelor electrice la unele utilaje din tăbăcărie, montarea unor mașini de stors a pieilor, care permit utilizarea mai economică a uscătoarelor, sectorizarea iluminatului și extinderea celui local, pe mașini, curățirea cazanelor și redimensionarea injectoarelor cu combustibil, revizuirea și izolarea tuturor conductelor termice. De asemenea, în cadrul reducerilor de materie primă, s-a trecut la o amplă acțiune în proiectarea producției de mănăși și haine de piele într-o concepție nouă, care să ducă la sporirea ponderii „muncii vii”, a manoperei și implicit a valorii producției nete. După numai patru luni de la aplicare, măsurile amintite, atît în organizarea producției cît și în economia de energie și materie primă, întreprinderea timișoreană a putut raporta o depășire a planului la producția fizică cu 18.000 perechi de mănăși, 2.000 haine, 9.500 m.p. piei moi și 2.600 metri patrați blană, la o valoare a producției marfă de 6.6 milioane lei în plus. Toate acestea aduc întreprinderii un beneficiu suplimentar de peste 200.000 lei, dar trebuie să reținem că fondul de participare al oamenilor muncii la beneficii pentru anul curent este prezumat la două milioane de lei. Din această sumă, pentru premii va fi alocată o sumă de 1.7 milioane lei, ceea ce reprezintă de trei ori valoarea premiilor de anul trecut!

Tot atît de frumoase lucruri se pot spune și despre preocuparea mereu constantă a conducerii pentru asigurarea celor mai bune condiții de viață oamenilor muncii. Întreprinderea a construit în ultimii ani un cîmin, o creșă și o grădiniță, i-au fost repartizate 200 locuințe noi —

toate aducînd cu sine o logică de diminuare a fluctuației forței de muncă, o legare mai accentuată a oamenilor de întreprinderea la care lucrează. Această fluctuație este astăzi minimă, de numai 3-4 la sută pe an! Nu-i mai puțin adevărat că și usa directorului Mircea Sturdza este deschisă, așa cum ne-am convins, în fiecare zi, pentru oricare om al muncii care are de ridicat o problemă serioasă, și asta nu de ieri, de azi, ci de ani de zile — așa cum desigur îi șade bine unei întreprinderi în care spiritul democratic și accesul oamenilor muncii la conducerea producției, a destinelor fabricii sînt cuvînt de ordine. Argumente care explică, după părerea noastră, cît se poate de bine rezultatele pe care Întreprinderea de piele și mănăși le înregistrează an de an.

DUMITRU GRAUR

Aglaia Talpalariu Constantin Grigoras

Verona Mock Mircea Sturdza

BUÇȘANI:

un sat care a urcat dealul

Drept către miazăzi peste șesul Ilfovului, la miazăzi județului, de pe unde încep satele Teleormanului, se află Bușșani. Acesta e numele satului, iar omul de care Bușșanii au avut noroc, după cum singurii sătenii spun, este Emil Panait, președintele C.A.P.-ului. „De ce?” întrebăm. „Fiindcă el a făcut zootehnia aici”, ni se răspunde. Cum? Asta era o întrebare la care avea să ne răspundă, în primul rînd, Emil Panait. „Întrebarea asta mi-au pus-o odată un grup de tovarăși, erau o delegație, și le-am zis: vedeți dealul ăla unde urcă vitele după iarbă? Cine urcă, bine. Cine nu, ia mai repede decît trebuie calea abatorului. Eu am zis să scap așa, cu o vorbă, să nu mai explic totul, ce și cum facem, dar dacă ar fi să ne oprim la vorba asta, ar trebui să adăugăm că la noi toate vitele urcă, nu se află nici una slăbănoagă și cu mersul impleticit de foame.” „Greu de crezut că ar putea fi altfel, fiindcă ați înfiintat aici, din cite știu, o îngrășătorie.” „Da, avem la Bușșani o îngrășătorie de taurine, tip gospodăresc. Creștem, în fiecare ciclu, cam 2.000 de vite, sporul de greutate obținut zilnic de fiecare fiind de la un kg la un kg și o sută.”

„Or, asta e foarte mult...” „Așa se zice. Problema este cum reușim noi, iar noi reușim pentru că, desi în zootehnie se vorbește despre rații, avem grijă ca animalele să mănînce la discreție”. „Așadar, furajele?” „Bineînțeles. Avem două mori DI 55, fabricate la Arad. N-a fost o investiție prea mare, una costă vreo două sute patruzece de mii. Măcinăm lucernă, paie de grîu și orz, pâlării de floarea-soarelui, ciocălăi și coceni de porumb și, cum se zice, tot felul de gozuri. Iese un amestec, un furaj inobilat, la care se adaugă melasa — pe care ne-o aducem de pe la fabricile de zahăr — fiindcă e dulce și dospește, ajută furajul să fermenteze puțin iar animalul mănîncă cu poftă și bea apă. Cele două mori funcționează tot timpul, pe program de zi și de noapte, avem acolo o echipă permanentă, din patru oameni, plus un electrician, Vasile Onete, și un mecanic, Florea Farcaș.” „Și au cele două mori, întotdeauna, ce să macine?” „Întotdeauna! Anul ăsta am pus, de exemplu, 360 hectare de lucernă, și-am mai pus 400 de hectare lucernă în grîu, fiindcă noi ne producem singuri semințele, nu le cumpărăm. Aproape că numai din finul ăsta, pe care l-am cîștigat pînă acum, putem ține animalele într-un an.” „O întrebare grea: v-au mai rămas furaje de anul trecut?” „Răspunsul e ușor: ne-au rămas, acum, în pragul verii, cam șase sute de tone.

cam un sfert din cît ne trebuie nouă într-un an întreg.” „Vă întrebam pentru că, din cite am aflat, ați împrumutat și altora, și că de mai mulți ani încoace Bușșanii au devenit salvatorul, dacă pot zice așa, al altor C.A.P.-uri din apropiere, mai ales primăvara, cînd acestora li se termină furajele.” „Nu știu care să fie explicația. Poate aceea că la noi nu rămîne nimic pe cîmp, stringem totul. Nu trebuie să ne rușăm de oameni. Vin ei singuri, fiindcă la C.A.P.-ul nostru norma convențională s-a ridicat la 50 de lei. Apoi, o parte din furajele strînse le revine oamenilor și ei sînt direct interesați. La Bușșani nu există familie care să nu aibă cel puțin două vaci cu lapte. O familie cîștigă cam 1.500 de lei pe lună numai pe laptele pe care-l contractează cu statul.” „Iar C.A.P.-ul?” „Noi, ca furnizori de carne am avut plan pe anul acesta 7 milioane. Pînă acum am făcut peste 5 milioane. Cînd spun că pînă la sfîrșitul anului vom face peste 12 milioane, credeți-mă că știu ce spun!” „Vă cred, fiindcă văd și știu că aveți aici, la Bușșani, ambii mari. Ați început să construiți și un complex...” „Cînd vom începe să îngrășăm aici șase mii de animale pînă la patru sute de kilograme, că mai ușoare nu le vindem, o să vrem să construim un abator și o fabrică de mezaturi. Nouă ni se pare normal să ducem așa, pînă la capăt, ce am început”

„Și mie, recunosc, tot normal mi se pare. Și va fi, vă întreb din curiozitate, tot o îngrășătorie de tip gospodăresc, cum ați spus?” „La început, da. Pînă se vor schimba anumite lucruri. De exemplu, relațiile noastre cu F.N.C.-urile, cu fabricile de nutreturi combinate. Mai concret: am avut anul acesta repartitie de la Direcția agricolă a județului pentru F.N.C. Giurgiu. Am mers acolo cu mașinile dar, ce să mai lungim vorba, nici n-am fost băgați în seamă. Dacă n-aveam îngrășătorie de tip gospodăresc mă întreb și eu ce se întimplă? Ne mureau vitele?...” „Bine, dar cînd veți avea de îngrășat șase mii de vite va fi mai greu cu sistemul acesta prin care, înțeleg, nu vă puteți bizui decît pe dumnevoastră înșivă...” „Nu este rău, ascultați-mă pe mine, fiindcă e știut că ce face omul cu mina lui e bun făcut. E bine și cînd nu depinzi de alții, ba chiar mai bine e așa. Cînd pleci la o treabă, ți-o planifici și n-ai cum să dai gres. Uite, de exemplu, complexul mare de care vorbim o să-l dăm în funcțiune în 1980, dar furajele le pregătim încă din anul viitor, din '79. Cu lucrările noastre, dese de se îneca în ele combinele, o să avem la furaje berechet. Și dacă o să iesim la aceleasi prețuri pe kilogram ca pînă acum o să ne vedem visul cu ochii, o să facem la Bușșani și fabrica...”

DUMITRU ELIADE

La Titu, localitate unde într-adevăr au oprit dintotdeauna toate trenurile dar pe care pînă nu demult nu știai dacă trebuie s-o numești comună sau altcumva, a luat ființă cu puțini ani în urmă o întreprindere de aparataj electric de instalații. Modernă, adică avînd tot ce trebuie pentru o activitate eficientă, aceasta fiind gîndită pentru nevoile industriei și, deopotrivă, pentru ridicarea economică a zonei. Au venit oameni din Titu și din numeroase alte locuri, cei mai mulți fiind foarte tineri; tinerețea constituind evident o calitate dar și un oarecare neajuns decît ne gîndim la lipsa de experiență. Inginerul șef Traian Grad, un om masiv, cu voce puternică, își amintește că se simțea puțin stînjinit printre „puștii veniți de pe băncile facultăților” — unii dintre ei își lăsaseră să le crească bărbile pentru a avea, cică, figuri mai impunătoare. În primul an — zice inginerul — lipsa de experiență a dispărut, ne-am îndeplinit comenzile, ne-am luat retribuțiile. Incepusem parcă să gîndim că eram aici de cînd lumea. În al doilea an, a ieșit la iveală marea neajuns, marea problemă a întreprinderii noastre. Noi am preluat, centralizînd, produsele realizate pînă atunci în mai multe întreprinderi. În ansamblu vorbind, produse vechi, depășite ca tehnologie de fabricație, ca gabarite și chiar ca parametri funcționali. Beneficiarii ne-au cumpărat pri-

IDEI CU GENEZĂ COMUNĂ

mele cantități, poate gîndind că o fabrică nouă surprinde plăcut; noi însă am surprins prin anacronism. La un moment dat ne-au fost refuzate mai multe tipuri de produse iar cenzura dorea chiar să ne interzică fabricarea acestora. S-a pus clar problema: ori, ori! Adică? Adică, ori modernizăm producția, ori ne schimbăm meseria. Așa încît toate produsele pe care le-am preluat a trebuit să le îmbunătățim — fie prin modificări parțiale fie prin reproiectări generale. Amănunte află de la inginerul Grigore Custrin, tehnologul șef, un bărbat tînăr, unul dintre acei veniți aici de pe băncile facultății, cu singurul gînd „să vedem ce-o fi”, stabilit în Titu — familie și casă — iar acum ancorat în „asta e necesar miine”. Drumul său de la acel doar „ce facem azi?” la lumina perspectivei este parcurs de către toți specialiștii întreprinderii. „Fabricăm un mare număr de siguranțe cu puteri diferite de rupere, de la simpla siguranță aflată pe tabloul electric din vestibulul locuinței la cea de mare putere montată într-o instalație energeti-

că. Am reproiectat multe dintre ele îmbunătățindu-le forma și caracteristicile de lucru. A crescut capacitatea de montaj în bandă au crescut și comenzile. La un moment dat nu ne mai ajungea materia primă pentru corpul fuzibilului, argintul. Să-l schimbăm cu cuprul, au spus cîțiva. Da, dar cum, au apărut multe soluții îndrăznețe, au fost alese, în colectiv, cele mai bune și s-a trecut la acțiune. Dar de la proiect la execuție e cale anevoioasă fiindcă aici la noi proiectul joacă într-adevăr un rol principal dar tot atît de important este și dispozitivul sau scula pe care realizezi produsul. Să vă dau un exemplu concret: am reproiectat la grupele tehnologice o serie de butoane de contact și întrerupătoare. Performanțe mai bune în funcționarea lor; dar încă erau urîte, grosolane, executate, cum se mai spune, parcă din topor. Și asta din pricina bavurilor care apăreau la presarea materialelor plastice. Directorul nostru, inginerul Andrei Costea, s-a ocupat de problemă și împreună cu alți specialiști a realizat o sculă care în timpul presării execută o autodebavurare: piesa iese netedă și frumoasă, gata de montat”. Lucian Ciachir, alt inginer tînăr, își avea aici, firește, fișa sa. „Proiectarea unui buton de contact, pentru completarea gamei existente, cu o reducere de materiale și manoperă în valoare de 180.000 lei. Termen de execuție trimestrul III” — iată ce scria pe

prima pagină. „Să știți că am realizat acest proiect. Băieții de la S.D.V.-uri mi-au spus că vor avea spațiu disponibil de lucru așa încît m-am grăbit să le dau și eu partea mea. Acum mă ocup de proiectarea unei carcace pentru butoanele cu regim greu”. Tehnicianul care-mi arătase fișele mi-a precizat că nu este primul caz cînd termenele de execuție sînt devansate. Temele înscrise în fișele personale se referă la problemele tehnice — se poate citi: greutatea de ordin tehnic — pe care conducerea întreprinderii le așează la început de an. Cei care se angajează în rezolvarea acestora supun mai întîi discuției colective propunerile proprii și abia după această ideile au statut oficial. Se poate întimpla să existe pentru aceeași problemă mai multe soluții de la mai mulți autori. Nu-i nimic! Cine rezolvă primul este felițat de cel care a întîrziat. Inginera Georgeta Helmine se ocupă — de pildă — de neutralizarea apei reziduale iar problema este trecută și pe fișa inginerului șef. Dacă vor rezulta două soluții în același timp va fi aplicată, desigur, cea mai eficientă. Și fiindcă am vorbit de eficiență este cred locul să precizăm că materializarea ideilor tehnice — ele constituind, deci, un adevărat flux continuu — înseamnă pentru întreprindere un ajutor și stimul esențial.

VICTOR CONSTANTINESCU

Aducem calde mulțumiri colectivului de redacție al revistei FLACĂRA pentru publicarea articolului „Mergi, iubite cetitorule, și vezi muzeele artei și arhitecturii țărănești din Maramureș!” Am simțit nevoia acestei scrisori de mulțumire pentru frumoasele aprecieri făcute muncii noastre, pentru faptul că ați remarcat importanța activității muzeale în contextul activităților de formare și influențare a conștiinței neamului nostru, pentru că ați pus articolul sub semnul rubricii „Sub zodia civilizației socialiste” și pentru că revista FLACĂRA a fost singurul organ de presă care a publicat un articol despre activitatea muzeală cu ocazia „Zilei internaționale a muzeelor”. Considerăm gestul dumneavoastră un omagiu adus muzeografiei românești, un omagiu Maramureșului nostru drag, o confirmare că ceea ce facem, facem bine. (Mihai Dăneș, Muzeul Maramureșului, Sighet Marmatiel)

Din partea Comitetului de partid al sectorului 4:

„La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către Maria Stoica prin care reclamă familia Stavrostitu, care nu respectă hotărârea judecătorească în folosirea normală a locuinței sale, iar organele de justiție și miliție nu iau măsurile ce se impun, vă informăm: imobilul în care locuiește Maria Stoica este proprietatea numitului Stere Stavrostitu; acesta urmărește scoaterea Mariei Stoica și pentru aceasta îi face greutăți în folosirea normală a dependințelor comune. Pentru acest fapt Maria Stoica l-a acționat în judecată și cu toate că a obținut câștig de cauză, proprietarul se sustrage hotărârii judecătorești și pentru aceasta este cercetat de circumscripția 7 miliție, urmînd ca dosarul penal în curs de definitivare să fie înaintat Procuraturii locale a sectorului 4, fapt ce a fost adus la cunoștința Mariei Stoica. Deci se confirmă sesizarea numitei Maria Stoica, privind conflictul dintre ea și familia Stavrostitu, fiind însă lipsite de obiectivitate aprecierile negative la adresa organelor de justiție, procuratură și miliție.”

Tămăduit fiziceste, recomfortat sufletește și înnobit moralmente, după o spitalizare de cîteva săptămîni în Spitalul Ministerului de Interne, condus cu deosebită competență de tovarășul gen. maior dr. Alexiu Orreste, personalitate proeminentă în lumea medicală internațională, și după ce am efectuat — tot la indicația corpului medical al spitalului — cursă sanatorială în localitatea Buzeni, mă simt redresat aproape total sub aspectul sănătății, avînd curajul să încep iarăși serviciul meu în cadrul Ministerului de Interne. Un îndemn spiritual mă face să vă rog să dați publicității și să faceți cunoscută profundă mea recunoștință și vîile mele mulțumiri întregului corp medical al Spitalului Ministerului de Interne, cit și corpului medical mediu, pentru competența deosebită de care dau dovadă, pentru grija și atenția ce mi-au acordat și mai ales pentru înaltul umanism de care au dat dovadă pe tot timpul spitalizării și tratamentului pe care mi l-au făcut. Mă simt mîndru că fac parte din colectivul Ministerului de Interne, după cum sint mîndru că acest minister are o unitate spitalicească ce-și desfășoară activitatea la cei mai înalți parametri științifico-medicali. (Gheorghe A.C. Popovici, București)

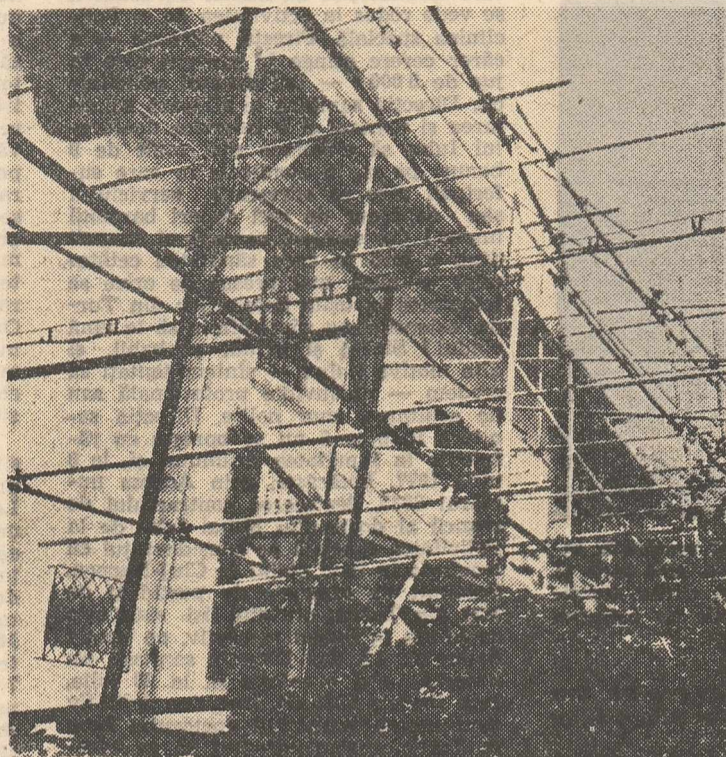
Din partea Ministerului Educației și Învățămîntului:

„În legătură cu scrisoarea profesoarei Ioana D. Nicolae de la Școala generală Piroscoveni-Sopirlia, județul Olt, vă informăm următoarele: Ioana D. Nicolae s-a adresat și M.E.I. solicitînd, pe baza rezultatelor obținute la concursul din 23 aprilie a.c., să i se aprobe transferul în orașul Slatina pe o catedră de limba franceză la liceu, publicată vacantă. Pe baza examinării situației studiilor acestuia s-a constatat că nu are dreptul să predea franceză la liceu, deoarece din actele sale rezultă că e specialistă secundară. Menționăm că, potrivit regulamentelor în vigoare, la licee încadrarea profesorilor

se face numai în specialitatea principală. În urma examinării situației posturilor și catedrelor vacante, Inspectoratul școlar al județului Olt ne-a informat că există posibilitatea asigurării încadrării profesoarei respective pe o catedră formată din ore la o școală gimnazială din orașul Slatina. Pe baza acestui fapt și avînd în vedere că profesoara Ioana D. Nicolae a fost declarată admisă la concursul din 23 aprilie a.c., M.E.I. a avizat favorabil transferarea acesteia începînd cu data de 1 septembrie 1978 în orașul Slatina.”

Din partea Consiliului popular al municipiului București:

„Urmare scrisorii adresate revistei FLACĂRA de către Virginia Șerbănescu, cu privire la lucrările de reparații de la imobilul din Bd. Republicii nr. 78-80, vă facem cunoscut: Institutul „Proiect București” a elaborat documentația tehnică necesară lucrărilor de reparații. Conducerea C.P.M. București a dat dispoziție expresă către Centrala de construcții montaj București — Grupul de șantier nr. 3 — de a ataca lucrările respective cel tirziu pînă la data de 15 iunie a.c.”

Din partea Ministerului de Interne — I.G.M.

„La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către Vasile Blidar din Orașul Dr. Petru Groza, vă comunicăm: în ziua de 5 aprilie, V.B., conducînd autoturismul nr. 1-BH-8586 pe drumul național nr. 1, a fost sancționat de către sergentul major Gheorghe Curt — agent de circulație la Miliția municipiului Cluj-Napoca — pentru încălcarea prevederilor art. 26 din Regulamentul circulației rutiere, intrucît, efectuînd depășirea unui tractor, a trecut linia continuă ce desparte cele două sensuri de mers. La data de 17 aprilie, procesul verbal prin care s-a aplicat sancțiunea amintită a fost anulat, intrucît, datorită faptului că linia continuă era foarte veche, ea nu a putut fi observată de către V.B.”

Din partea Inspectoratului școlar al municipiului București:

„Referitor la scrisoarea tovarășei Focșa Carmen adresată redacției FLACĂRA, cu privire la manifestările huliganice ale familiei Neagu, părinții elevelor Neagu Florica din clasa a V-a și Neagu Carmen din clasa a II-a a Școlii generale nr. 128 din sectorul 6, vă informăm: deși tatăl celor două eleve este încadrat la Întreprinderea de Turism, Hoteluri și Restaurante București în funcția de administrator, cu o retribuție de 1436 lei, iar mama pensionată medical cu diagnosticul schizofrenie, cu o pensie de 747 lei, totuși conducerea școlii a manifestat multă înțelegere față de acești copii, internîndu-i în internatul școlii, luînd în considerare starea sănătății mamei, care și acasă are aceleași manifestări dăunătoare educației copiilor. Din cele relatate de conducerea școlii, rezultă că mama celor doi copii vine de nenumărate ori în școală în stare de ebrietate, amenințînd pe toți cei care-i ies în cale și cerîndu-le chiar și bani. Pentru înlăturarea acestor neajunsuri s-a recomandat pedagogiei Carmen Focșa să evite discuțiile contradictorii cu familia Neagu, iar conducerea școlii să ia legătura cu întreprinderea unde lucrează tatăl copiilor — I.T.H.R. București — pentru a aduce la cunoștința conducerii acestuia respectiva stare de lucruri, în sensul de a-l pune în vedere să aibă o atitudine corectă față de pedagogii și celelalte cadre didactice ale școlii.”

De un an de zile, pe splaiul Galați din Timișoara se circulă extrem de greu datorită unor întinse porțiuni pe care trotuarul este spat. Acum un an și nu-i bine aici s-a jucat la rețelele subterane, dar nimeni nu s-a mai gîndit să refacă trotuarul. Mai ales seara se circulă greu, au fost cazuri cînd s-au produs accidente, entorse. Poate că aceste rînduri vor amîni celor în drept că au anumite obligații și față de cetățenii de pe strada Galați. (Heinrich Dietrich, Timișoara)

de clasa I — pînă la desființarea acestora, cînd am fost obligați să luăm de clasa a II-a — este următoarea: să fie înlocuite vagoanele de clasa I cu vagoane de clasa a II-a, pentru că nu e normal ca la clasa a II-a să circule clăie peste grămadă, iar la clasa I să nu fie nimeni; sau să se revină asupra hotărîrii cu abonamentele, astfel încît cei ce doresc să poată procura abonamente de clasa I. În oricare din aceste situații, C.F.R.-ul nu ar avea decît de câștigat, iar noi am putea călători în condiții civilizate.

În urma cutremurului din martie trecut, imobilul nostru situat pe strada Dr. Romniceanu nr. 6, sectorul 6 din București, a suferit avarii serioase. Pentru remedierea lor am contractat cu I.R.P.C. Ilfov lucrări de interior și exterior. În fotografia pe care v-o trimit puteți vedea cum arată acest imobil după aproape un an de la începerea lucrărilor, schelăria metalică ruginind, la fel de aproape un an partea de reparații făcută pînă astăzi fiind de o superficialitate rar înfîlînită. Plouă prin acoperișul nou făcut, tenacuiala cade cam peste tot. În repetate rînduri ne-am dus în audiență la conducerea întreprinderii, respectiv tovarășul director ing. Popescu, care discutăm cu noi foarte calm, plin de înțelegere, dar ineficace, făcînd chiar glume care ne lasă să înțelegem că lucrarea nu e rentabilă nici pentru întreprindere, nici pentru dînsul personal. Nu putem înțelege cum este posibil ca această întreprindere să ne țină de un an de zile în situația provizoratului, nu putem înțelege cum e posibil să-și bată joc de banii noștri, făcînd o lucrare ce va trebui repetată căci nu o putem recepționa în acest fel, cum e posibil să se irosească mii de kilograme de ciment, de balast, nisip, praf de

marmură, cofraje, schele etc. Și nu putem mai ales înțelege cum e posibil ca din, și cu materialele și muncitorii aduși pentru lucrarea noastră să se facă cavouri la Domnești și în prezența noastră și sub ochii noștri să se toarne plăci funerare care probabil sînt mai rentabile și probabil nici nu sînt contabilizate...? Noi nu vom accepta lucrarea în condițiile în care s-a făcut și sperăm ca prin apariția acestor rînduri să evităm un proces cu I.R.P.C. Ilfov, care ne-ar costa și bani și zile pierdute. În ipoteza că nu se poate termina lucrarea în cel mai scurt timp, sîntem hotărîți să evacuăm din curte schelele și materialele și să angajăm o altă întreprindere pentru terminarea reparațiilor. La o sesizare făcută în acest sens Consiliului popular Ilfov în 9 mai, avînd nr. 101/5, nu am primit nici un răspuns; aflînd însă de această sesizare, I.R.P.C. Ilfov — șoseaua Panduri 24, sectorul 6 — ne-a trimis o replică promptă sub forma unui nou deviz, plin de inexactități și încărcat abuziv, lucrătorii trimiși cu această ocazie comițînd multe grosolăni la adresa noastră. (Scrisoarea este semnată de locatarii: Ion Marinescu, Teodora Dănăciuc și prof. dr. Gh. Anastasiu).

Mă adresez revistei în numele locuitorilor comunei Gogoșu, județul Mehedinți, comună așezată în apropierea Dunării, nu departe de Hidrocentrala Porțile de Fier. Pe zi ce trece comuna noastră își îmbogățește zestrea edilitară, s-au construit și se construiesc în ritm intens noi locuințe, în cadrul ei funcționează importante unități socialiste de stat și cooperatiste. Rugămîntea pe care o avem este aceea de a avea și noi, aici, un centru de legume și fructe. Rugămîntea — în sensul căreia vă scriem, pentru a fi analizată de către cei în drept — nu e numai a noastră, a celor din Gogoșu, ci și a tuturor oamenilor din rațele aparținătoare, care simt nevoia înființării unui astfel de chioșc I.L.F. (Nicușor Lobdă)

De ani de zile avem un zgomot insuportabil și jenant în apartament, produs de cele două pompe de apă rece din centrala termică nr. 6 — CT6 — Calea București — începînd de la orele 5 și pînă la miezul nopții. Cînd venim acasă, după 8 ore de muncă, nu ne putem odihni, pur și simplu nu poțim sta cu capul pe pernă; cînd plecăm la serviciu, dimineața, sîntem amețiți de nesomn. Deși am făcut diverse sesizări la detinatorii acestor instalații — I.J.C.L. și E.G.O. Craiova — în prezent, prin lucrările executate de Șantierul 5 instalații Craiova și E.G.O. Craiova, în loc ca zgomotul să se diminueze, s-a amplificat și mai mult. (Iulian D. Ciocirlan, strada Calea București, bloc A.5, scara 1, apartamentul 1, Craiova)

Mă numesc Eugeniu Dinulescu, locuiesc în comuna Cernat, județul Dolj, și doresc să sesizez un aspect legat de circulația noastră, a celor peste 1000 de navetiști care folosim linia Craiova — Calafat. După intrarea în vigoare a noului mers al trenurilor, pentru a se putea călători în condiții mai bune, la trenurile 1132 și 1139 s-a mărit numărul de vagoane. Din păcate însă, în loc să se pună mai multe vagoane de clasa a II-a, s-a mai atașat unul de clasa I, astfel că acum garnitura circule de la Craiova la Calafat cu trei vagoane de clasa I care sînt, aproape întotdeauna, absolut goale. Propunerea pe care vreau să o fac, cum spuneam, în numele navetistilor, și mai ales al celor peste 200 de persoane care am avut abonamente

Poșta redacției

- Grup de muncitori și țărani — satul Românești, Timiș.** Adresîndu-ne Consiliului popular județean, am aflat că Sofia Cristea din comuna dv. este beneficiară de ajutor pentru mamele cu mai mulți copii acordat conform Decretului 197/1977. Acest ajutor a fost plătit inclusiv pe luna mai a.c. De asemenea, i s-a achitat și indemnizația de naștere pentru cel de-al doispzezecelea copil născut în anul 1977.
- Maria Cupcea — comuna Budesti, Maramures.** Ați fost repusă în drepturi restituindu-vi-se, suma de 3234 lei.
- Marijana Ivanov — București.** Sinteti inclusă pe tabelul de locuințe al pensionarilor la poziția 2 bis la un apartament cu două camere.
- Gheorghe Gurzu — comuna Buchin, Caras-Severin.** Vi s-a admis de către Procuratura Generală recurs extraordinar care a fost trimis spre judecare la Tribunalul Suprem.
- Constantin Boureanu — Iasi.** Sinteti trecut pe tabelul de locuințe pe locul 2 de prioritate la apartament cu trei camere, urmînd ca din cota ce se va repartiza cooperativei în acest an, să primiți și dumneavoastră locuință.
- Viorica Schultz — Timișoara.** Sinteti în evidenta Ministerului Muncii în vederea obținerii contra cost a unui autoturism „Trabant-Hycomat”.
- Mircea Leu — București.** Vă așteptăm la redacție.

MARGA NEDELEA

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10-13 iar luni, marți și miercuri între orele 10-17.

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

E în interesul oamenilor ca doctorul Mihai Iubu să fie lăsat să lucreze!

În timp ce doctorul Iubu continuă să spere că situația sa va fi rezolvată, în conformitate cu legile în vigoare, scrisorile sosite de la pacienți, din țară și din străinătate, se adună în cantități industriale! Din păcate, rinita alergică nu se poate trata prin corespondență. Pentru asta e nevoie de un bisturiu, iar Mihai Iubu nu-l are!

La 28 decembrie 1974 revista noastră a publicat primul articol referitor la prestigioasa activitate a doctorului orelist Mihai Iubu din Turda, revenind apoi, la intervale regulate de timp, cu reportaje înfățișând succesele medicului amintit, autor al unor contribuții de excepție în tratarea și vindecarea rinitei alergice. Boala aproape fără remediu în terapia clasică, rinita alergică a fost — pentru prima dată în lume — răpusă de doctorul Iubu care a reușit, prin intermediul unei originale intervenții chirurgicale, să scoată din necaz și suferință un număr impresionant de bolnavi, devenind un remarcabil deschizător de drumuri și, implicit, un specialist căutat de pacienți români și străini. La 27 martie 1976, „Flacăra” a prezentat opiniei publice câteva fragmente din sutele de scrisori sosite pe adresa medicului din Turda din țară și de peste hotare, scrisori de mulțumire și de recunoștință venite de la oameni care, după câteva săptămâni de tratament, s-au vindecat de o afecțiune cronică și rebelă, după ce zădărnice vor fi încercat — până să ajungă la Turda — să-și caute sănătatea prin clinici de renume, apelând fără rezultat la felurite medicamente prescrise.

Sustinând că a rezolvat, vezi „Flacăra” din 10 februarie 1977, rinita alergică, maladie siccititoare și traumatizantă de care nu se moare, dar cu care se moare, în proporție de peste 90 la sută, doctorul Iubu s-a bazat — și se bazează — pe o cauzistică dintre cele mai ample și pe o documentație medicală inatacabilă. Astfel, un sondaj efectuat în rândul foștilor suferinzi de rinită alergică, trecuți prin serviciul de la Turda, a venit să confirme și să întărească adevărul afirmațiilor doctorului Mihai Iubu, din cele 58 de răspunsuri primite — din care, în fotocopii, alăturăm câteva — 51 notind o completă vindecare a bolii, care n-a mai revenit, sub nici o formă, după mai mulți ani de la efectuarea intervențiilor chirurgicale respective.

Acestea fiind zise, ne apropiem oarecum de prezent.

La sfârșitul lunii septembrie 1976, la o vreme la care renumele doctorului Iubu se răspândise în toată țara, ba chiar mai departe, serviciul său de la Turda fiind asaltat de mii și mii de bolnavi, acesta e invitat la Ministerul Sănătății, comunicându-i-se că — pe baza rezultatelor obținute până la acea dată — s-a hotărât să i se creeze condiții de lucru și mai prielnice, intrând în discuție înființarea unei secții O.R.L. cu 50 de paturi la Turda sau chiar a unui spital cu 100 de paturi la Cluj-Napoca. O măsură binevenită, a gândit doctorul Iubu, interesat în egală măsură de vindecarea multimei de bolnavi care-i asaltau cabinetul, primind programări peste luni și luni, cât și de acțiunea de a transmite mai departe, generațiilor tinere de oreliști, experiența și metodele sale terapeutice. Numai

că, după cum vom vedea imediat, una, s-a promis la minister și alta s-a întâmplat!

Mai întâi, Direcția sanitară a județului Cluj, în ochii căreia Mihai Iubu a fost totdeauna un pai și un prilej de bătaie de cap, din cauza solicitărilor fără precedent venite din partea bolnavilor, i-a expediat Adresa 653/13 ianuarie 1977 prin care i-a interzis — nici mai mult, nici mai puțin! — să se ocupe de alte maladii în afara rinitei alergice!? Fără precedent, după știința noastră, în perimetrul vieții medicale, respectiva adresă și, dincolo de ea, condamnable atitudine treceau sub tăcere o activitate medicală de aproape patru decenii cu izbînzi profesionale

dobândite nu doar în cîmpul rinitelor, ci și în alte zone ale disciplinei practicate de Mihai Iubu, cu vindecări de peste 85 la sută în tratarea enurezisului nocturn, contribuții înfățișate, în 1968, unui congres internațional de specialitate ținut la Istanbul, cu studii remarcabile în domeniul cefaleelor rebele, recunoscute în străinătate, tipărite, în 1974, în prestigioasa revistă olandeză „Excerpta Medica”.

Peste câteva zile, mai exact la 1 februarie, i se înmânează doctorului Iubu Decizia de pensionare numărul 57 090, urmare a împlinirii vârstei de 62 de ani, decizie în urma căreia renumitul orelist, scos din micul său cabinet în care înșănătoșise un număr de bolnavi, se vede redus la activitatea de la Policlinica specială. Firește, pacienții — a căror cerere atinge în prezent cote în jur de 8 000! — iau drumul policlinicii, Direcția sanitară le sfidează solicitarea și necazul și îi interzice doctorului Iubu să elibereze mai mult de 9 bonuri pe zi, în condițiile în care suferinzi care se adresează serviciului său depășesc de zeci de ori baremul impus! Ca urmare, oameni ai muncii dintr-o țară în care sănătatea cetățenilor e pusă mai presus de orice se îmbulzesc la ușile hotelurilor din Turda, așteptînd cu săptămîni să le vină rîndul! Sicită și avînd, probabil, și alte motive ținînd — sintem tentați să credem — de invidie profesională sau de achitare unor polite, Direcția sanitară județeană nu se oprește cu răfuielele la jumătatea drumului și, la 8 iulie 1977, hotărăște, prin Adresa numărul 8833, desfacerea contractului de muncă al doctorului Mihai Iubu de la Policlinica specială pe considerentul că locuiește în mod stabil la Cluj-Napoca. Sprijinit de organele de partid și de stat din Turda, orelistul își stabilește reședința în orașul respectiv, pe strada Salinelor, 12, dar Direcția sanitară nu acceptă nici o soluție și, la 23 iulie, prin Decizia 9395 (1), interzice definitiv continuarea activității doctorului Iubu la Turda, recomandîndu-i să se adreseze unității similare din Cluj-Napoca. Ceea ce, firește, se întâmplă, numai că cererea lui Mihai Iubu — repetăm, întocmită la sugestia Direcției sanitare — primește un răspuns nefavorabil, din „lipsă de spațiu”!!

Avînd numai 63 de ani și aflîndu-se într-o dispoziție fizică remarcabilă, lucru firesc la un fost sportiv de performanță, Mihai Iubu înțelege că orice încercare de a găsi un dram de solitudine la nivelul forurilor medicale din județul Cluj va fi sortită eșecului,

drept pentru care își îndreaptă ultimele nădejdi către minister, cerînd permisiunea de a lucra în județul Alba, la Ocna Mureș, pe un post vacant de doi ani. Așteptarea lui și a sutelor de bolnavi, care îi umplu casa de scrisori și care îl determină să scoată, zile în șir, telefonul din priză, durează aproape trei luni, răspunsul — număr de ieșire IVD 90323 din 17 februarie 1978 — indicîndu-i doctorului Iubu să se adreseze... Direcției sanitare a județului Cluj, „singura în măsură a face propuneri”!!! Cu alte cuvinte, doctorul Iubu se plînge de lup și este trimis la lup să-și rezolve problema!

Convins fiind că într-o țară ca a noastră dreptatea nu poate fi ignorată, nu dreptatea lui, ci cea a pacienților, a miilor de oameni care îi scriu încrezători în șansa lor de vindecare, doctorul Iubu face o nouă întîmpinare către Ministerul Sănătății, arătînd că a realizat pași importanți pe calea rezolvării rinitei alergice și că ar fi păcat, pentru medicina românească în general, ca experiența acumulată să se irosească, solicitînd în consecință un microscop electronic și colaborarea permanentă a unui medic alergolog, spre a termina cele începute. De data aceasta, răspunsul, semnat de directorul Radu Ozun, sosește cu promptitudine, dar el nu reprezintă, din păcate, decît o promisiune vagă, anume interesul de „a clarifica în spiritul legii această necesitate”.

Astfel arată, la ora de față, datele situației Iubu. În condițiile în care, printr-o interpretare suplimentară a Legii numărul 3 din 1977 și în spiritul omeniei și respectului față de cetățean ce guvernează viața României socialiste, unii dintre pensionari au primit dreptul de a rămîne la locurile de muncă pînă la vîrsta de 70 de ani, Mihai Iubu, aflat încă în deplină putere la nici 63 de ani, îi va împlini la 7 noiembrie, încearcă fără folos de atîta amar de vreme să se facă folositor oamenilor din jur. Nefiind vorba în toată această acțiune de interesele medicului orelist ci, întîi de toate, de interesele a mii și mii de pacienți care sosesc în continuare la Turda, legîndu-și speranțele de profesionalismul și bisturiul lui Mihai Iubu, considerăm de cuviință că e de datoria Ministerului Sănătății să intervină de urgență pentru ca medicul clujean să fie lăsat să lucreze, spre binele colectivității. În acest sens, așteptăm măsuri concrete și fapte.

VIDUID IOANIȚOIAIA

QUESTIONAR

Din dorința de a finaliza o primă etapă a cercetărilor mele în legătură cu rinita alergică, boală considerată incurabilă, rog respectuos a răspunde la acest chestionar, pentru stringerea datelor reale, în legătură cu operația făcută de Dvs. la Turda de către dr. Mihai Iubu

Numele și prenumele: Potrebă, Gheorghe Dr. Mihai Iubu
 Vîrsta: 33 Profesia: medic Doctor în științe medicale
 Unitatea: Spitalul de boli ven. și sif. Cluj-Napoca, Păcii 26
 Adresa: Localitatea: Cluj-Napoca Cod: 5400
 Str. P. 26 Nr. 10

Din dorința de a finaliza o primă etapă a cercetărilor mele în legătură cu rinita alergică, boală considerată incurabilă, rog respectuos a răspunde la acest chestionar, pentru stringerea datelor reale, în legătură cu operația făcută de Dvs. la Turda de către dr. Mihai Iubu

Numele și prenumele: Virtaci, Gavril Dr. Mihai Iubu
 Vîrsta: 38 Profesia: cofetar Doctor în științe medicale
 Unitatea: Spitalul de boli ven. și sif. Cluj-Napoca, Păcii 26
 Adresa: Localitatea: Cluj-Napoca Cod: 5400
 Str. P. 26 Nr. 10

Oiți ani ați suferit de această boală? 4 ani

Prezentul simptomelor (suferințele) Dvs. în legătură cu boala. Strănuturi în cantități mari, urmate de rinoree, gurgărit, inflamație foselor nazale, bătăie în ochi, în unele cazuri strănuturi în cantități mari, urmate de rinoree și strănuturi în cantități mari, urmate de rinoree și strănuturi în cantități mari.

Vi s-au făcut analize în legătură cu această boală (da, nu)? nu

Unde? (Localități și instituții) Spitalul județean de boli ven. și sif. Cluj-Napoca

Ce tratamente ați făcut înainte de operație? Le servim O.R.L. de la Spitalul județean de boli ven. și sif. Cluj-Napoca.

În ce localități și în ce instituții spitalicești? Spitalul județean de boli ven. și sif. Cluj-Napoca

Tratamentele făcute anterior operației de la Turda v-au vindecat? nu

Oiți ani ați suferit de această boală? de această boală am suferit 8 ani

Prezentul simptomelor (suferințele) Dvs. în legătură cu boala. La operația făcută de către dr. Mihai Iubu am suferit de rinoree, strănuturi în cantități mari, urmate de rinoree și strănuturi în cantități mari, urmate de rinoree și strănuturi în cantități mari.

Vi s-au făcut analize în legătură cu această boală (da, nu)? da

Unde? (Localități și instituții) Spitalul județean de boli ven. și sif. Cluj-Napoca

Ce tratamente ați făcut înainte de operație? Tratamentele au fost în general de natură simptomatică.

În ce localități și în ce instituții spitalicești? Spitalul județean de boli ven. și sif. Cluj-Napoca

Tratamentele făcute anterior operației de la Turda v-au vindecat? NU

Iată două din chestionarele la care au răspuns, cu amabilitate și recunoștință, 58 din foștii pacienți de la Turda. Primul aparține Catincăi Botezatu din Galați, 52 de ani, funcționară la I.V.C.P.T., cel de al doilea e semnat de Gavril Virtaci din

Arad, 38 de ani, de profesie cofetar. La întrebarea „cum vă simțiți după operație?”, răspunsurile sună la fel: „bine”. În ambele cazuri, operate în urmă cu 24 și, respectiv, 38 de luni, boala n-a mai revenit. Ținem la dispoziția scepticilor alte 56 de răspunsuri.

Interese încă nesincronizate

Reproducem dintr-o scrisoare trimisă redacției noastre de către inginerul David Mureșan din Blaj: „Citind articolul publicat de revista „Flacăra” în legătură cu motorul asincron al profesorului Kelemen Arpad, decanul Facultății de electrotehnică din Cluj-Napoca, m-am gândit să vă relatez, cu destulă mîhnire în suflet, povestea, nu prea veselă a uneia dintre invențiile mele. Invenția, intitulată „Procedeu pentru reglarea turației la motoarele asincrone” și brevetată cu certificatul de inventator nr. 59 443 din luna august 1972, a început să mă preocupe încă din anii de studenție, cînd am între-zărit posibilitatea de a perfecționa motorul asincron al profesorului meu, Kelemen Arpad. După patru ani de muncă am definitivat și realizat practic un motor asincron cu turație continuă și reglabilă, înainte și înapoi, avînd și calitatea de a funcționa în regimul de pas cu pas, ca motorul profesorului Kelemen. Apreciată la susținerea examenului de stat cu nota 10 și apol brevetată de O.S.I.M. invenția a fost predată pentru valorificare întreprinderii de accesorii pentru mașini-unelte din Blaj, unde subsemnatul am fost repartizat ca inginer proiectant. Dacă în această întreprindere aș fi găsit sprijinul și înțelegerea necesare, pe lângă alte proiecte pe care le-am conceput și executat, aș fi reușit, fără doar și poate, să aplic și invenția mai sus amintită. Dar, fără să intru în prea multe amănunte, deși invenția mea are, cred eu, un larg câmp de aplicare, nu am ajuns să o adaptez nici măcar la o simplă și banală mașină de încercat pietre abrazive...”

Ajunși la Blaj, ne-am fi așteptat ca interlocutorul nostru, inginerul David Mureșan, la ora actuală profesor al Liceului industrial nr. 1 din localitate, să-și verse, ca să zicem așa, tot focul și amarul, pentru că, desigur, nu e nici ușor și nici prea vesel să fii autorul unei invenții care din 1972 nu-și găsește încă locul cuvenit. Spre surpriza noastră, inginerul David Mureșan ne-a întâmpinat cu o bucurie care i se citea pe față și care, aveam

să aflăm în continuare, se datora noutăților de ultimă oră. Dar, pînă să consemnăm câteva din aceste noutăți, iată, pe scurt și pe înțelesul publicului larg, spusele inginerului Mureșan privind invenția sa: „Motoarele asincrone, larg răspindite în tehnologia modernă, au o turație constantă la o frecvență constantă de tensiune. Practica, mai ales în ultima vreme, cînd cu aceste motoare se execută o operație dintre cele mai diverse, cere ca prin acționările electrice, avînd la bază acea tensiune cu frecvență constantă, să se realizeze o variație de turație. Actualmente această variație se realizează, relativ primitiv, printr-un sistem de curele de transmisie, sau, mai modern, printr-un sistem de roți dințate, adică prin ceea ce se cunoaște sub numele de cutie de viteze. Procedul meu înlătură total aceste două modalități care sînt neeconomice și ocupă un spațiu mult prea mare. Un domeniu de aplicare ar fi cel al mașinilor-unelte cu comandă program, unde motorul meu ar primi comenzile prin impulsuri electrice de mică putere preluate direct din blocul de comandă, amănunt extrem de important, întrucît motorului nu i s-ar construi o rețea electrică aparte. Un alt domeniu, la fel de larg, mai ales ca perspectivă, ar fi cel al înlocuirii cutiilor de viteze la automobilele electrice, idee care, zic eu, l-ar interesa pe inventatorul Justin Capră, autorul primului automobil electric românesc, inventator pe care revista „Flacăra”, după cîte știu, l-a popularizat. Chiar dacă față de anul 1972, cînd lucrarea mea a primit titlul de invenție, nu am făcut pași importanți înainte, sînt totuși bucuros, dincolo de toate necazurile, că un om, profesorul doctor docent Nicolae V. Bojan de la Institutul politehnic din Iași, consideră că lucrarea mea, a unui inginer care a terminat institutul la Cluj-Napoca, poate fi dezvoltată în cadrul unei teze de doctorat. Din clipa în care am primit această veste, nu știu cum să spun, m-a cuprins din nou, ca pe timpul cînd eram student, acea stare de febrilitate pe care și-o provoacă munca

pentru un motor asincron

de creație. Sînt convins că la susținerea tezei de doctorat, reconstruind un nou motor pe care-l voi dota, pentru o mai mare siguranță în funcționare cu circuite integrate, va apărea și un reprezentant al vreunei întreprinderi electrotehnice, acesta fiind, după părerea mea, adică după speranța mea, omul potrivit la locul potrivit”.

Un amănunt nu lipsit de importanță ar fi și acela că inginerul David Mureșan s-a adresat unei întreprinderi din Timișoara, de unde i s-a răspuns că respectiva întreprindere produce motoare electrice, dar nu și blocuri de comandă. Iar o altă întreprindere, din București, i-a răspuns exact invers, că produce echipament electric inclusiv blocuri de comandă, dar nu și motoare. Altfel spus, unii se tem să nu intre în domeniul acționărilor electrice, iar ceilalți nu vor să abordeze domeniul mecanic. „Dar, avea să se mire, pe bună dreptate, interlocutorul nostru, una din noutățile dispozitivului, aparatului sau motorului meu este tocmai această îmbinare dintre mecanic și acționare electrică, acesta fiind, fără doar și poate, viitorul motoarelor asincrone, iar noi trebuie să intrăm cel puțin cu o secundă mai devreme în acest viitor”.

Invenția inginerului David Mureșan, sîntem la fel de convins că și el, se va aplica totuși, dar, în încheiere, să adăugăm la această părere și speranța că acest lucru nu va întîrzia prea mult.

VICTOR NIȚĂ ■

Profesorul Panait Sirbu in S. U. A., R. D. G. și Italia

În ultima perioadă, agenda de lucru a profesorului doctor docent Panait Sirbu, directorul Spitalului clinic „Giulești” și președintele Societății române de ginecologie și obstetrică, a fost deosebit de încărcată, conținînd, pe lângă obișnuitele intervenții chirurgicale sau asistări de naștere, o serie de participări la reuniuni internaționale de anvergură, ca o nouă dovadă a stimei și respectului de care se bucură medicina românească în lume.

Astfel, între 8 și 27 aprilie, profesorul Sirbu s-a aflat în S.U.A., ca invitat al Academiei americane de știință, în calitate de visiting professor. Sejurul nord-american al specialistului român a început, la 9 aprilie, prin participarea la Adunarea generală a Comitetului executiv al Federației Internaționale de Obstetrică și Ginecologie (F.I.G.O.), desfășurată în localitatea Anaheim din California. Tinută sub conducerea profesorului Caldeyro Garcia, președintele F.I.G.O., adunarea a dezbătut probleme legate de prezentul și viitorul respectivelor discipline medicale, luînd notă, între altele, și de diversele opinii ale doctorului Panait Sirbu, opinii exprimate în calitate sa de membru al Comitetului executiv (ales la Mexico City, în 1976).

În următoarele 4 zile, medicul român a luat parte, la Convention Center din aceeași localitate, la cel de al 26-lea Congres al Colegiului american de ginecologie și obstetrică, după care, ca visiting professor, a vizitat mai multe clinici universitare și spitale din S.U.A., începînd cu Los Angeles și încheiînd cu New York. A parcurs astfel, vizitînd servicii specializate, asistînd la conferințe, exprimîndu-și punctul de vedere asupra unor chestiuni științifice controversate pe plan mondial, îndeosebi în domeniul luptei împotriva sterilității, luînd parte la operații dintre cele mai complicate, unele efectuate sub microscop, renumitele spitale și clinici de la Ross-Loss, U.C.L.A. și Cedar Sinai, la Los Angeles, Einstein Hospital și Mount Sinai, la New York. Luînd cunoștință despre noutățile medicale ale ginecologilor și obstetricienilor americani, specialistul român a împărtășit totodată din bogata sa experiență, informîndu-i pe confrății americani despre succesele înregistrate de ginecologia și

obstetrica practicate în România, în condiții de recunoscută — pe plan mondial — rapiditate a actului operator, precum și în cadrul unei tehnici apreciate unanim.

Venind vorba despre succesele școlii noastre, se cade să amintim că, recent, clinica pe care o conduce profesorul Sirbu a fost dotată — prima din țară — cu o modernă instalație de televiziune în culori cu videorecording, echipament cu o eficacitate didactică deosebită. Produsă de renumita firmă „Philips”, noua instalație — ne-am convins la fața locului — permite specialiștilor de la „Giulești” o superioară transmitere a cunoștințelor către studenți și către cadrele venite la specializări post-universitare, ultimii urmărind în direct, dintr-o sală anume amenajată, diversele etape ale unei intervenții chirurgicale. În plus, prin intermediul videorecordingului, operațiile se pot înregistra pe film și, implicit, tezaurea, puțin și folosite oricînd în scopuri didactice.

După ce, la jumătatea lunii mai, Panait Sirbu a luat parte la cel de al 7-lea Congres de ginecologie și obstetrică al R.D.G., distinsul medic român a participat, în Italia, la Palermo, la cel de al 59-lea Congres național de obstetrică și ginecologie, în calitate de delegat al F.I.G.O. și de membru al societății italiene de specialitate.

Profesorul Vancea a fost ales, în Japonia, membru al Societății internaționale de ergoftalmologie

De curînd a revenit la București, după un mai lung periplu științific, profesorul Petre Vancea, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, vicepreședinte al Societății internaționale de oftalmologie, întors din Japonia și Republica Populară Chineză. În zilele de 12 și 13 mai, omul de știință român a luat parte, alături de 118 confrăți din 11 țări, la Simpozionul internațional de ergoftalmologie, desfășurat la Nagoya, avînd bucuria ca, în ședința inaugurală a reuniunii, să-i fie înmînată Diploma de membru Honoris Causa al respectivului for, ca o recunoș-

tere a deosebitelor servicii aduse oftalmologiei mondiale.

De la Nagoya, Petre Vancea a plecat la Kyoto, participînd, între 14 și 20 mai, la cel de-al 23-lea Congres internațional de oftalmologie, în cadrul căruia i s-a încredințat conducerea lucrărilor ședinței din ziua de 15 mai, asistat fiind de renumitul profesor japonez Tsuyoshi Tanaka. În cursul ședinței respective au fost prezentate 8 comunicări asupra imunologiei oculare, la sfîrșitul zilei oaspetelul român decernîndu-și Medalia comemorativă a congresului, operă a cunoscutului artist Taro Okamoto. Dincolo de participarea la cele două manifestări științifice de prestigiu, în timpul cărora specialistul bucu-reștean și-a adus partea sa de contribuție, exprimînd puncte de vedere originale pe marginea rapoartelor prezentate, îndeosebi în domeniul afecțiunilor oftalmologice cauzate de poluare și în cel al rănirilor ochiului în accidente rutiere, profesorul Vancea a avut ocazia să viziteze mai multe clinici japoneze de profil, întretinîndu-se cu colegi din țara-gază cunoscuți pretutindeni pentru contribuția lor la dezvoltarea oftalmologiei, între care profesorii Mitsuo Shioji, secretarul executiv al Academiei japoneze de științe, Akira Nakajima, directorul clinicii de specialitate de la Universitatea Juntendo-Hongo, și alții. Luînd cunoștință de stadiul la care au ajuns oftalmologii japonezi în tratarea diverselor afecțiuni ale ochiului, Petre Vancea a împărtășit totodată din vasta și îndelungată sa experiență. În legătură cu problema cataractei, de pildă, a arătat că lucrările clinice și experimentale ale cercetătorilor români asupra patogeniei acestei boli sînt unanim apreciate pe plan internațional, ele figurînd la loc de cinste în marile tratate de specialitate. Cit privește tratamentul medical al cataractei, medicii japonezi s-au arătat foarte interesați de soluțiile școlii românești de oftalmologie, de medicamentul — brevetat de Petre Vancea — E.T.O., capabil să oprească, după cum demonstrează o cauzistică dintre cele mai convingătoare, evoluția opacităților cristaliniene și deteriorarea funcțiilor vizuale.

În drum spre patrie, profesorul Vancea a petrecut o săptămînă în Republica Populară Chineză, întretinîndu-se cu confrății chinezi, vizitînd mai multe clinici oftalmologice, luînd cunoștință de progresele înregistrate de specialiștii din Pekin în tratarea afecțiunilor ochiului cu ajutorul străvechii practici a acupuncturii.

EMIL NEGOIȚĂ ■

Climatul inovației

(Urmare din pagina 1)

țile față de aceste rezultate ar trebui să fie și mai mari. Mi s-a întîmplat de pildă, ca discutînd cu cîțiva specialiști, cercetători, să-i întreb din curiozitate care dintre ideile lor, dintre rezultatele lor au intrat în circuitul general al gîndirii și practicii de specialitate din respectivul domeniu. M-au privit nedumeriți și, spre surprinderea mea, am primit un răspuns sub formă de adîncă mirare: „Cum? Așa puncti dumneavoastră problema?” Așa. Peste tot în lume așa se pune problema, acesta este scopul fundamental pentru care o instituție de cercetare este finanțată de către cineva. Iată de ce interlocutorii mei mi s-au părut alarmant de împăcați cu ideea de sarcina lor, de fapt (?!), ar fi aceea de a contribui la asimilări. Mirarea lor era — cum se vede — produsul unei mentalități, ambițiile, căutările, eforturile, fiind programate numai pe această traiectorie. Desigur, efortul de asimilare reprezintă un lucru bun, se practică în toată lumea, dar el nu poate deveni scopul ultim, nu poate și nu trebuie să constituie împăcarea cercetătorului cu sine însuși. Nu-l poate scuti de întrebarea de bază: „Dumneata — în 10 — 15 — 20 de ani de cercetare — de fapt ce ai produs?”

Fiindcă, la urma urmei, ceea ce trebuie cultivat este nu mentalitatea de „adaptator”, ci aceea de descoperitor, de inventator, de om care sporește valorile țării sale și, deci, și ale lumii. Discuțiile cu specialiștii arată că elementul care favorizează în modul cel mai direct apariția unei asemenea mentalități, cu toate roadele ei minunate, este crearea în fiecare colectiv de muncă a unui climat al inovației.

Subliniez „în fiecare colectiv” fiindcă la nivel general el există. O știm, o vedem cu toții.

În unele locuri se uită, pur și simplu, „problema”. Cînd o reamintești și se răspunde cu o sinceră exclamație autocritică: „E drept, tovarăși, n-am dat atenție...” etc. Alteori ești întîmpinat cu un oftat: „Cînd era să ne mai ocupăm și de aceasta?” Oftat care trădează, și el, un nivel de gîndire: acela al specialistului care a fost pregătit ca simplu reproducător la serie al unor obiecte și în viziunea căruia realizarea mai bună a sarcinilor nu este asociată cu procesul de inovare.

„Pe mine nu mă întreabă, tovarăși, nimeni, nu-mi cere niciodată cineva o părere...” — iată o expresie pe care o auzi adesea și care este semnul cel mai dureros al absenței climatului inovației din unele locuri de muncă. În locul lui ființează un alt climat — acela al încrederii că numai amușiți tovarăși au posibilitatea să rezolve lucrurile, un climat al uitării oamenilor care amortizează energii, toacește valori potențiale și este, de regulă, după observațiile mele, rezultatul golurilor existente în gîndirea celor ce sînt responsabili acelor colective. Fiindcă, dimpotrivă, acolo unde directorul, inginerul șef ș.a. sînt spirite active, oameni care iubesc, deopotrivă cu „obiectul care există” și pe cel „care nu există încă” — acel obiect mai bun, mai ieftin, cu o linie estetică superioară, realizat cu mijloace mai economice și dintr-un material mai ușor de găsit — specialiștii aceștia vor fi oricînd ei înșiși nucleeele climatului inovației, pistoanele noului la locurile lor de muncă.

Și mai trist — deși absolut explicabil logic — este să vezi că inadaptablea anumitor responsabili față de spiritul novator, indiferența și plictiseala lor generează ceea ce am putea numi obstrucția față de inovație, trecerea la o ofensivă inversă. Se știe, noul întotdeauna s-a născut și se va naște cu greu, dar e ciudat să-și vezi pe unii care nu numai că nu scormonesc după o idee, nu luptă pentru ceea ce în epoca noastră se numește de multă vreme „stoarcerea creierelor”, nu-i sprijină pe cei capabili, dar se așază de-a curmezișul drumului lor. Acei tovarăși care, în locul binevoitoarelor și firescilor întrebări: „Dumneata ce propui?”, „Dumneata ce părere ai?”, de fiecare dată rostesc încruntați, „preocupați”, enervați: „Da’ dumneata ce mai vrei!?” „Faci și dumneata pe dășteptu...” etc., etc.

Reacția fermă, deschisă împotriva unor asemenea manifestări este, în aceste cazuri, demnă de toată admirația. Fiindcă împotriva indiferenței de acest fel (cu deosebire de acest fel!) trebuie luptat — în interesul întregii societăți — cu cea mai mare și perseverentă energie.

Nu numai că trebuie lăsate flăcările să ardă, dar trebuie creată — peste tot în jur — atmosfera ca noi și puternice asemenea flăcări să se aprindă.

De aici, din locul care odinioară se numea Cuhea, a purces către mijlocul veacului al XIV-lea voievodul Bogdan, românul care descălecând la Moldova avea să fie primul ei domn de sine stătător. Săpături arheologice din anii 1963—1964 au scos la lumină ruinele unei reședințe fortificate, fapt care, împreună cu altele de aceeași importanță, ne arată că în primele secole ale mileniului nostru Cuhea a fost o așezare ieșită la răscruce de drumuri și de interese istorice și care dădea voievozi. Biserica de lemn din inima comunei, unul din monumentele de arhitectură populară a cărui cutezanță meșteșugărească merge la geniu, biserică pusă ca o emblemă a dorului de înalt al țărânului în cărțile de artă și de călătorii, stă pe piatra de temelie a alteia, arsă de tătari în 1717. Și tot așa, săpînd în timp, găsim la Cuhea pietrele unui trecut adeseori însemnat cu foc și sație. Trecut e chiar casa de lemn a ad-junctului de primar Vasile Deac zis Moșu, nu fiindcă e bătrîn, ci fiindcă femeia dumnealui e moașă, îngrijind cu teribila ei meserie venirea pe lume a mii de prunci. Casa deci are scris din custură, ca timp al ridicării sale, anul 1780. O casă mai bătrînă, de prin 1730 — a lui Vasile Buftea — a fost mutată în Muzeul arhitecturii populare maramureșene din Sighetu Marmației. Lemnul, cum se știe, arde mai bine ca piatra și dacă năvălirile au risipit în cenușă multe pietre voievodale, ce minuni de curți gospodărești trebuie să fi murit și înviat de-a pururi pe moșia lui Bogdan Vodă. Cînd treci pragul casei lui Vasile Deac, zis Moșu, simți cum te răcoresc deodată umbrele unei maiestruoase vechimi. Lemnul pereților e gros, grinzile sînt grozave, îmbucătura lor e simplă și solemnă ca tot lucrul făcut să dureze. În camera unde stau cărțile și frumusețile de tot felul ale familiei spînzură de-un butuc al tavanului două blăni negre de slană afumată dintr-un porc care la sorocul lui de porc avea trei sute de kilograme și aproape doi metri de la rit la coadă. Cele două jumătăți și-au copt sucurile la fum timp de șase luni și astfel descîntate ies dintr-o iarnă ca să intre în alta. Din uriașul rimător al strașnicului muncitor Vasile Deac mîncîcă prima masă de oaspeți, cu ceapă zemoasă, sare cu bobul mare, pită și îndemn din horincă, toți care vin să-l caute. Și-l caută mulți, pentru că Moșu e un om și jumătate, vorbitor cu limba dulce, politician de sat, că Moromete, dar mult mai îndirjit la faptă. Nevasta lui moșește copii, și el, împreună cu satul, într-o pildă de înțelegere și ajutor cu primarul Gheorghe Popan, moșește o industrie măricică, cam cît i-ar trebui comunei să ajungă, în cîțiva ani, un fel de oraș rural, pentru nevoile unor oameni care vor să fie jumătate de zi muncitori în fabrică dar care n-ar mai fi ei dacă în cealaltă jumătate n-ar rămîne țărani.

Există locuri în țara noastră unde, fără să-l fi citit prea plecat pe Sadoveanu, auzi răsunînd în tine verbul lui arhaic. Există sate unde tradiția lucrează atît de viguros încît — fie că te găsești în Moldova, fie în Banat, în

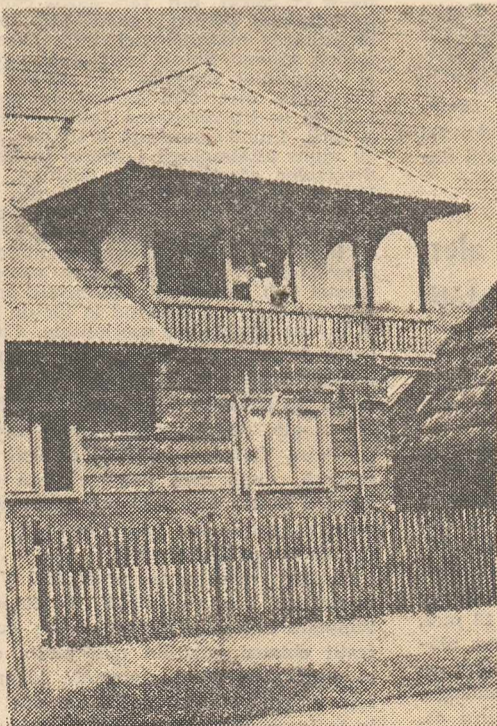
Ion și Ioana Șimon cu fiul și casa lor

Coconi și cocoane din Maramureș la sărbătoarea de sfîrșit de an școlar

Două mari visuri ale comunei Bogdan INDUSTRIA ȘI MONUMENTUL VOIEVODAL

Apuseni ori de tot în nord — ai simțămîntul unor lumi suprapuse. Am făcut cîteva fotografii într-o zi de duminică, la școală, la împărțitul premiilor, la ceasul prînzului, în fața bufetului de lîngă magazinul mixt, nu atît la circiumă, cît la o vorbă, la ora cînd aproape toată suflarea tînără ieșea la plimbare pe asfaltul udat de-o ploaie curată și parfumată, la consiliul popular comunal, la dispensarul comunal, la creșă — în fața unor construcții noi, prin urmare — în fine, am fotografiat niște case cu etaj, case de lemn, case de cărămidă și pe stăpînii lor, mîndri să pozeze în balcon, ca să li se arate, odată cu obrazul, și ambiția. Cine nu a văzut încă aceste case noi de la țară nu poate

să înțeleagă boieria lor, orgoliul de a nu mai avea asemănare.

Poștașul numără la Bogdan Vodă 720 de case. Din acestea, mai bine de jumătate sînt în întregime din lemn. Și nu doar cele vechi. Se construiesc și astăzi destule case de lemn, toate cu etaj, acoperite cu șită, dar și cu tablă sau azbociment. Într-una din ele trăiesc Ioan Șimon, zis Trifoi, și Ioana, nevastă-sa. Ion e vagonetar de categoria I bază și muncește în acord global la Baia Borsa, în mină. Întrebîndu-l cît scoate pe lună, îmi arată notele de plată din primăvara lui '78. Media ar fi de 4200 lei. Face naveta, are putere de muncă, e foarte ambițios și socotind și ambiția Ioanei lui au pornit, cu patru ani în urmă, să-și trîntească o casă împărătească. Cînd va fi gata, cu baie și tot ce-i de trebuință în vila lor țărănească, casa va fi costat vreo sută cincizeci de mii de lei.

Să nu ne mirăm de atîta bănet. Oamenii sînt tineri și harnici, parte din haine și le cumpără, dar parte și mai mare și le fac singuri. Ioana lui Ion Șimon, zis Trifoi, e una dintre cele mai pricepute cujnerițe ale locului. Cujnerițe sau cojocărițe. Cojoacele, pe care le puteți vedea și în fotografiile reportajului nostru, au o lucrătură aparte. Un cojoc de sărbătoare ia munca migăloasă a unei luni întregi. El are, ca în basme, trei rînduri de piei și o înfinitate de elemente ornamentale. Nu e bărbat să nu aibă unul, două sau mai multe cojoace. Femeile, de asemenea. Cel bărbătesc e ținut mai cu seamă în roșu cocoșesc, al femeii, mai sobru, arată, pe un fond de catifea neagră, de sus pînă jos, floare lîngă floare. Flori negre sau brune, rareori verzi ori alt-cumva. Duminică dimineața, străzile principale sînt pline de culoare proaspătă. Culoarea e proaspătă nu de dragul scrisului cu metaforă. Hainele de sărbătoare se poartă pușin. N-apucă să se învechească. În dulap, cojocul e întors cu blana în afară, să nu se frece și să-și tocească frumusețile. Cojocul femeiesc avea, din loc în loc, cioburi de oglindă. Mai nou, după un obicei barbar dar care, naiba știe de ce, a prins grăbit, mîndra

Un bărbat e totdeauna un bărbat, i

lucrătură e bătută în ținte ca talpa un cizme soldățești. Țintele, obținute, drept vorbind, printr-o tehnologie genioasă din tabla cositorită a cutii de conserve, fac un efect derut. Simți că stilul stă să se strice dar poți să nu admiri belșugul decorativ.

Vorbînd încă despre case, trebuie spunem că interiorul lor e ca al rzeului etnografic. Femeile de pe V. Izei au aproape fiecare război de țesut pînă, strîns în ladă vara, dar foarte întrebuițat iarna. Cine vede zecile ștergare înflorind pe pereți, albia de mătase poate imagina cîtă muncă mărunțică, plină de dragoste încape în fiecare mătase de țesătură. Modelele, cel mai adesea fastuoase, vînd un veritabil rit competitiv, sînt țesute, bob cu bob, la război. Ce iese e și simplu și complicat, și scump și ieftin. Ieftin fiind o astfel de muncă nu e niciodată înjuns de plătită. Acum, crescînd mul, străinii intră uneori prin casă rămîn zăpăciți de plăcere și uimire. ramureșeanul e vulnerabil la laudă, și e copilul cînd e alintat pentru mari. Cîstînd oaspetele, cu ir

intrat de mii și mii de ori, ajung să cîntărească mai multe kilograme bune și au virtutea unei platoșe.

Am vorbit atîta de rosturile casei întrucît asta e tot ce vede străinul mai întîi. Comuna are 4250 de locuitori, familiile au patru—cinci copii, lumea crește vite — între care Bruna de Maramureș e vestită — lumea crește oi, lumea muncește la pădure, la construcția de drumuri, lumea pleacă vara la strînsul recoltei în țară și, de cîțiva ani, lumea începe să lucreze în industria comunei. Primarul Gheorghe Popan, tînăr de școală nouă, trecut prin munci politice și ajuns primar după ce a cunoscut viața și interesele locului de jos în sus, are în birou o schiță de sistematizare. Dacă privind în jurul tău, în centrul Cuhei lui Bogdan Vodă, vezi ieșind fum la șantierul de drumuri, vezi blocul cu trei etaje unde stau cei care vin să se stabilească aici, vezi clădirile noi ale școlii generale, ale consiliului popular și dispensarului, în fine, toate clădirile noi ale unei așezări de frunte iar prin apropierea lor atelierele de covoare „persiane“, cum zic țărani, ale Cooperăției meșteșugărești „Mara“ din Shigetu Marmației și fabrica pentru piese de schimb auto în curs de dotare, privind pe schiță vezi în plus cum s-ar putea uni comunele Bogdan Vodă și Dragomirești, în folosul amîndurora. În terenul care le desparte, arhitectul, luînd de bază atît începutul de industrie, șobîndit cu prețul unor ingenioase stăruinți și, mai cu seamă, tendința economică, a imaginat un nucleu complex de urbanitate. Cum se știe, pămîntul din nord nu e nici întins, ca în Bărăgan, nici prea prielnic agriculturii. Ca să trăiască sau, mai bine-zis, ca să trăiască așa cum s-a învrednicit de cîțiva ani buni majoritatea, lumea de aici face de toate. Mulți bărbați merg în minerit, la 45 km distanță, la Borșa. Învățați dintotdeauna cu drumurile, ca toți muntenii, ei nu fac-șau, numai că simțind mișcarea industriei în comună și-ar mai scurta călătoriile. Gheorghe Popan știe exact situația fiecărui om. El nu socotește în procente fiindcă procentul, pînă una alta, e chiar nea cutare care mai dă pe la primărie să întrebe de-o încadrare. Spuneam mai înainte că atît primarul cît și adjunctul lui sînt politicieni pricepuți. Ei au înțeles, înaintea altora, ce-ar însemna un pui de întreprindere mecanică într-un sat și au pornit s-o facă. Acum, că a început să existe, lucrurile par simple: o sută și ceva de oameni muncesc la Șantierul de drumuri cu sediul la Bogdan Vodă și cu puncte de lucru împrăștiate, pe Valea Vișului, pe a Marel și peste tot, două sute șazeci și patru în atelierele de covoare și în fabrica de piese de schimb, o sută cincizeci de tineri sînt plecați la meserie și specializare în Capitală, la „Grivița roșie“. Mai rămîn totuși destui care fac, în continuare, ce-au mai făcut: silvicultură, agricultură în C.A.P., muncă de sezon în țară, în C.A.P.-uri cu moșii întinse și brațe de lucru puține. De acolo, aduc toamna grîul cu vagonul. Maramureșenii sînt foarte vrednici și de aceea sînt primiți cu toată nădejdea. Nu lasă niciodată o treabă începută, își țin cu sfințenie cuvîntul, nu-și petrec cîștigul într-o noapte, cum mai fac uneori cei tineri de pe aiurea, agonisesc cu atenție și răbdare și agoniseala e tocmai casa cea nouă, bunurile din casă, tele-

Vasile Deac, zis Moșu — adjunctul — și Gheorghe Popan — primarul. În portul bătrînilor, în haine orășenești, același gînd de buni gospodari

vizorul, telefonul, drumul la universitate al copiilor și hainele lor orășenești, înfățișarea generală a comunei, prosperă dar cu măsură. Simți că oamenii țin la cît trebuie, nu la fudulia lui cît mai mult.

În anul 1971, primar plin fiind, Vasile Deac, zis Moșu, a luat cuvîntul la Conferința pe țară a președinților de consilii populare și, cu vorba lui deasă de umor și pildă veche, a cerut industrie pe Valea Izei. „La noi e obiceiul, a spus el ca să deschidă interesul ascultătorilor, să dăm copiilor trei rînduri de zestre într-o viață. La Bogdan Vodă, într-o istorie întreagă, n-am avut de zestre nici măcar un atelier. Venim cu rugămintea, scumpilor, să ne dați o fabrică și dacă n-o să vă placă munca noastră, v-o dăm înapoi“. După numai trei luni, o comisie a Comitetului Central, pornind de la propunerile din Conferință, a venit la Cuhea și a hotărît alocarea de fonduri. „Vedeți, dragii noștri, a zis Moșu arătînd comisiei locurile, că pe noi nu ne afumă decît fumul de la slană. O fi el bun, dar gîndiți-vă că aveți aici cîteva mii de oameni care în curînd n-or să mai aibă trecere la cules în fața tractoarelor. Nouă nu ne trebuie apartament, nici transport în comun, nici școli profesionale. Nouă ne trebuie numai cîteva strunguri“. Cele cîteva strunguri au fost, firește, mai multe, fiindcă Moșu știe să insiste ca și cum n-ar face-o și, odată cu tineretea și școala noului primar Gheorghe Popan, iată că sînt doi cei care numai de industrie vorbesc. Punîndu-se lucrurile într-o albie, Popan și Moșu au trecut la partea a doua a programului lor de înfăptuitori: să aibă comuna statuia călare a voievodului Bogdan. Povestea cu statuia e mai demult, în județ o știu toți, Vasile Deac nu obosește niciodată să discute despre asta. A făcut zeci de scrisori la felurite foruri și persoane. La început părea să fie doar o trăsneală a lui, dar s-au prins acum mai mulți la idee și, drept urmare, în cele mai recente mari proiecte culturale e și acela al unui concurs pentru statuia ecvestră a lui Bogdan la Cuhea. Tovarășa Tamara

Dobrin, vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste, ne declară în legătură cu aceasta: „Îl știm cu toții bine pe adjunctul primarului din Bogdan Vodă. De fapt, el gîndește de vreo cincisprezece ani la statuie. A avut de la început argumente, numai că era mai greu să înalți un monument acolo înainte de a se face șosea asfaltată și a se dezvolta centrul civic al comunei. E foarte frumoasă stăruința lor și semn că e apreciată, iată că statuia e cuprinsă în plan. Cum știți, un astfel de monument nu e chiar un lucru simplu. Pregătind aniversarea a 2050 de ani de la înființarea primului stat dac centralizat al lui Burebista, vom ridica mai multe monumente importante în țară, între care și pe acela din Bogdan Vodă“.

Trebuie să mai spunem că sprijinul pe care Comitetul județean Maramureș al P.C.R. l-a dat cauzei industriei la Bogdan Vodă a fost hotărîtor și că, după unele firești temeri de început, lucrurile sînt azi foarte limpezi. Tovarășul ing. Vasile Horvath, director general la Centrala industrială de reparatii auto din cadrul Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, pătuns precum mulți alții de marea voință a sătenilor din Cuhea, la curent cu istoria statuii ecvestre a lui Bogdan Vodă, descălecătorul Moldovei, și avînd sufletul deschis la tot ce vine cu nou și bunăstare în Maramureș, ne spune că utilizarea cu mașini-unelte a secțiilor industriale din comună va fi grăbită spre trimestrul al III-lea, astfel ca la anul producția de motoare electrice auto să ajungă la suma planificată. Mai mult, o serie de investiții au fost mutate din alte locuri mai încete, aici existînd garanții serioase că industria va merge bine.

Vasile Deac, zis Moșu, ne-a spus în mai multe rînduri să punem, cît putem, cuvîntul și simțirea pentru cele două mari visuri ale comunei: industria și monumentul voievodului.

Iată că punem!

TUDOR OCTAVIAN ■
Fotografiile autorului

Vine atunci un ceas cînd toți oamenii sînt frumoși și tot gîndul prietenos

n Vodă: /ODULUI

totdeauna un cojoc

șă a românului dintotdeauna, fe-
a ia niște sute de lei acolo pentru
uncă de furnică regină. Desenul de-
ativ specific maramureșean ar fi ge-
ric, zic specialiștii, iar dezmațul
sta floral e de pripas. Un lucru-i
: poporul a primit ideea cu mare
tune și numai un om fără pic de în-
gere pentru alesul drept al timpu-
nu va înțelege că acum, pe Valea
, se naște un fel nou de artă. Ce va
ea e greu de spus, dar e sigur că
e sutele de mii de ștergare stropite
mense flori roșii, verzi și albastre
ăsesc piesele muzeului de mîine.
„ pe lîngă ștergare, cergile din lînă
osă și, mai ales, covoarele de zes-
ale fecioarelor, apoi cămășile bro-
e cu alb pe alb, cămăși împărătești,
semenea, fără preț, luînd fiecare ta-
ul și răbdarea a treizeci-patruzeci
zile de neodihnă. Deși toate femeile
să brodeze și să țesă pînă de
bac și cînepă, cojocăresele au fai-
mare. Ca să vă dați seama de lu-
ura unui cojoc al Mariei Șimon,
Ghindașu, de pildă, e suficient să
nem că cele trei piei, în care acul a

LA SĂLIȘTE RECVIEM PENTRU UN MONUMENT

un mare eveniment, notat cu majusculă în cartea de aur a istoriei ei de azi.

În zilele de 5 și 6 august vor avea loc aici o mare întâlnire a fiilor satului, prima de cînd e satul, o întâlnire la care, aflăm, vor veni să-și cinstescă obșesia. Să cinstescă Săliștea de azi, de ieri, de mine, de totdeauna, vreo 10 000 de fii ai acestui loc, împreună cu prietenii lor, cu prietenii și cu admiratorii ai locului. Se fac intense pregătiri pentru primirea lor. Se pregătesc, de fapt, o uriașă serbare, se pregătesc spectacole folclorice, se pregătesc întreceri sportive, se pregătesc expoziții (de economie, de artă, de documente privind cultura Săliștei de-a lungul timpului), se pregătesc o sesiune științifică de comunicări, revista sibiană „Transilvania” pregătește un număr omagial dedicat Săliștei, se pregătesc, ne spune Toma Lupas, primarul comunei, pînă și sarea, se pregătesc toate inimile, se pregătesc, pentru impunătorul alal de oaspeți, întreaga obște. (Detaliu din cronica, foarte fierbinte la ora de față, a preparativelor, a organizării: unde vor dormi cei 10 000? Unii în noul hotel al O.J.T., ce se va inaugura cu acest prilej, alții în internatul școlii de zece ani, alții la neamuri, la cunoscuți, mulți, foarte mulți, la necunoscuți, dar oare vor ajunge odăile caselor? Vor putea ei, săliștenii, care-s vreo 2 800 de suflete, să-și găzduiască, în odăile caselor lor, pe cei 10 000? Socolilele zic că nu prea, drept pentru care, ne spune primarul Lupas, s-a luat măsura „aprovizionării cu fin a tuturor podurilor”, oferite ca paturi inimiresmate oaspeților.)

Ce va mai oferi Săliștea fiilor ei, musafirilor ei?

Va oferi — pentru acei dintre ei care n-au mai văzut-o de mult — surpriza noii sale civilizații, a întemeierilor economice, sociale, gospodărești și edilitare, multe din ele de anvergură, îmbogățind și înobilind emblema acestui sat-capitală al Mărginimii, vechi și celebru centru al „economilor de oi”, fălindu-se și astăzi cu turmele sale, cu pășunile sale, cu produsele lor, dar fălindu-se, în plus, cu multe altele, fălindu-se cu industrie (chiar în aceste zile, premergătoare întâlnirii din august, „s-a bătut poelumbul”, adică țărșul unei fabrici de marochinării în care vor lucra aproape 1 000 de oameni), fălindu-se cu o reînviere la scară mare a tuturor artelor și meserișurilor tradiționale (industria govoarelor săliștene, de pildă, duce faima satului în multe țări ale lumii), fălindu-se cu tot ce înseamnă. În accepție românească, un sat modern. Un sat cu trei ferme I.A.S., cu trei C.A.P.-uri, cu peste 40 de unități ale cooperăției de consum, cu 10 cămine culturale (noi sau renovate), cu cinematografe, cu librării, cu brutării, cu bibliotecă pu-

blică de ținută orășenească (aproape 20 000 de cărți, acces liber la raft, două săli de lectură), cu baie publică de ținută urbană (cu cabine, cu dușuri, cu cameră pentru aburi, cu strand interior, cu garderobă), cu o piață agroalimentară invidiabilă chiar de-un oraș (mare, modernă, asfaltată, acoperită), cu principala arteră de circulație asfaltată, cu toate străzile pietruite, cu trei muzee (cel etnografic, din satul Galeș, și cel de Icoane pe sticlă, din Sibiel, sate ce țin de vatra Săliștei, atrăgînd anual zeci de mii de vizitatori), cu un parc somptuos, cu alei pavate, cu terenuri sportive (un nou și frumos „complex sportiv”, construit în arhitectura tradițională, se va inaugura la 5 august, în prima zi a întâlnirii cu fiii satului), cu un centru de distribuție a energiei electrice care servește peste 40 de localități, cu un cor celebru, ducînd mai departe tradiția vechei „reuniuni de cîntări”, fondată în 1883, cu un „teatru folcloric” (alcătuit din femei) distins anul trecut cu premiul al III-lea pe țară, cu multe școli, ducînd mai departe o tradiție a învățămîntului care, aici, numără școli, școala comunei fiind atestată documentar încă din 1616, fiind deci, ca vechime, a doua din Transilvania, după cea din Scheii Brașovului.

Deci fiii satului vor avea, revăzînd Săliștea, surprize mari, surprize revelatoare, care, desigur, o să-i bucure, care, desigur, o să-i emoționeze. Și credem că bucuriile — bucuriile acestor noutăți, aduse de anii socialismului într-o Săliște-vatră de limbă, de duh, de datină și de port, de gînd și de simțire românească — vor fi destul de mari ca să covârșesc și niște tristeți, niște neîmpăcări, niște legitime — credem noi — nemulțumiri.

Credem că unii dintre fiii satului, poate chiar mulți, poate chiar toți, vor încerca, revăzînd Săliștea, o tristețe, poate chiar o durere, tristețea sau durerea unei mari și ireparabile pierderi. Unde e — se vor întreba și vor întreba — marea, monumentală piață din centrul Săliștei, acel uriaș parc de piatră, pavat cu calupuri de bolovani de riu, larg de aproape 3 hectare, tocit de pașii generațiilor de zeci de ani? Nici un sat și nici un oraș românesc n-au avut și nu au o astfel de piață monumentală, nici pe continent n-au mai fost și nu sînt

Mari și frumoase inițiative edilitare, dar și una care, spusă pe scurt, ar putea suna cam așa: de ce să fim interesați și originali, cînd putem fi banali?

astfel de opere arhitectonice de amploare, de respirație, se pare că doar în orașul italian Udinese ar mai fi existat (sau ar exista) ceva la fel. Această piață, operă a lui Nicolae Hențiu (notar al Săliștei între anii 1886 și 1907, autor al multor opere rămase în prețul memoriei, al inimii satului, precum parcul din centru, precum regularizarea Rîului Negru, care taie în două Săliștea, precum pavarea a vreo 40 de străzi), această mare, magnifică, somptuoasă, unică și impresionantă operă, acoperind cu dalajul de bolovani o piață mai veche, veche de niște secole, în jurul căreia s-au constituit așezarea, priveștiștea ei, ființa-i istorică, această piață-monument, această piață-lemnă sau definiție a Săliștei, pînă mai ieri exista, pînă mai ieri era aici. De mai ieri, adică de prin 1976, edilii Săliștei, prost sfătuiți, sau poate nici măcar sfătuiți (oricum, un sfat cu obște, cu toată obște, ei n-au făcut!), deci din proprie voință, au hotărît să strice piața și să facă în locu-i altceva. Propunerea lor, adică schița lor de „amenajare a centrului”, a pieței centrale, a făcut obiectul unui proiect, alcătuit de Institutul Județean de proiectări, vizat de Direcția județeană de sistematizare, transformat apoi în fapt. Adică pietrele pieței au fost scoase, într-o latură s-a construit o șosea de asfalt, în spațiul rămas liber s-au amenajat „zone verzi”, s-au pus arbori, s-a pus gazon. S-a reușit, astfel, ca monumentală piață centrală să devină o foarte banală (ca să nu-i zicem moschină) stradă, așa cum vedem în alțea sate. S-a reușit deci ca Săliștea să nu mai fie Săliștea, ci un sat ca oricare altul.

De ce s-a făcut această faptă? Din două motive, ne spune primarul Lupas. Primul este că vechea piață „avea multe pietre striccate, restaurarea ar fi costat cam scump”. Personal, nu credem că ar fi costat mai scump ca actuala „amenajare”, nu credem că obște Săliștei ar fi refuzat să contribuie, chiar și scump, la redarea strălucirii inițiale unei piețe-lemnă, unei piețe-mindrii a locului. Un al doilea motiv, zice primarul, este că maroa piață

pavată cu bolovani „nu mai avea nici un rost în Săliștea de azi”, „nu mai era funcțională”, adaugă el, adică își trăise, cum s-ar zice, traiul, adică acum (și aceste cuvinte îi aparțin tot primarului Lupas) „era goală și tristă”. Piața asta, cîndva, gemea de lume, în special în zilele de țîrg. Aici, ne povestește primarul, „se întîneau ciobanii din munți cu țărani de la cîmpie”, schimbînd între ei produse, deci piața asta monumentală avea, pe atunci, un rost, o utilitate, pe care acum, de ani și ani, le-a pierdut. Personal, nu credem că un monument arhitectonic și istoric trebuie să fie, neapărat, „funcțional”, ca unică sau supremă condiție a păstrării lui. Nu credem că trebuie să facem „funcțional” Voronețul, adăpostind între zidurile-i pictate un complex de creștere industrială a mielilor. Nu credem, desigur, că este bine să păstrăm vechiul cu orice preț, doar fiindcă-i „vechi”, doar fiindcă reprezintă tradiția, dar nu credem că este bine să ne însușim — cu orice preț! — noul, doar fiindcă-i „nou”. Nu credem că „noul” unui asfalt și al unei zone cu iarbă și arbori merită adoptat, cînd printr-un astfel de „nou” Săliștea nu mai este Săliștea, ci un sat ca oricare altul. Unicitatea unui sat românesc, și încă a unui ca Săliștea, unul din satele-cunună ale priveștiștii românești, ale ființei noastre, este incomensabilă, ca și unicitatea marilor forme de relief. Nu se nasc zilnic munți, nu irump pe secundă vulcani, rîurile nu se ivesc pe scoarță în chip surprinzător, de la o zi la alta, piețe monumentale, ca aceea pe care a avut-o Săliștea, nu apar pe planetă oricînd, oriunde. Ce avem monumental, trainic, original, „al nostru”, trebuie să păstrăm, să ocrotim, altfel nu mai sîntem noi, altfel ne pierdem, ne pierdem din măreție, ne pierdem și din identitate, ne topim în amorf, ne spulberăm în impersonal. Ce au lucrat — bun și frumos — secolele și generațiile ce ne-au premers reprezentă o valută majoră, o comoară, o zestre istorică, pe care n-avem dreptul s-o cheltuim, s-o risipim, pe care trebuie — e datoria noastră sacră — s-o predăm, intactă, urmașilor.

Autorul acestor rînduri nu e un fiu al Săliștei. Autorul acestor rînduri, în august, va fi prezent, ca ațîția nesălișteni, ca ațîția români, la Săliștea, ca să asiste la o sărbătoare a satului-capitală al Mărginimii ce se anunță, prin toate datele ei, ca o impresionantă sărbătoare a spiritului. Vom privi și vom auzi Săliștea cîntînd, jucînd, vom admira costume, hore, coveare, priveștiști, case și munți, vom admira întemeierile noii civilizații a satului, vom ride deci cu un ochi, dar cu altul — rotit peste golul monumentalei piețe ce nu mai este — vom plînge.

Și asta, în împrejurare în care, în România de azi, cultul valorilor naționale — de istorie, de arhitectură, de artă, cultul acelor valori pe care se razemă ființa noastră ascultîndu-se și regăsiindu-se pe sine — a căpătat, prin înaltă griji, un gir aparte, un prestigiu ales, un sprijin material și moral cum niciodată n-au existat. Se cheltuiesc milioane, se consumă eforturi, se consumă inteligențe, pentru restaurarea acestor valori, pentru extragerea lor din țărîni și din uitare, pentru întinerirea și dăinuirea lor. Ca Bucureștiul, ca Iașul sau Cluj-Napoca, ca ațîția orașe ale românilor, Sibiu, capitala județului ce include Săliștea, e sub acest unghi un exemplu dintre cele mai elocvente. La Sibiu, în anii din urmă s-au petrecut întîmplări — magnifice întîmplări! — opuse celei de la Săliștea. Adică seculare străzi, pietre și edificii, mari ansambluri, monumentale, mindrii ale locului, ale istoriei lui, au fost deshumate de sub rugina anilor, au fost supuse restaurării. În timp ce la Săliștea, la citiva pași de Sibiu, s-a petrecut întîmplarea opusă. S-a petrecut, precum am văzut, nu deshumarea, ci îngrozirea unui monument al vechimii și ființei locului. Nu stim (asta o știu doar specialiștii) dacă lucrurile se mai pot repara. Credem însă că, peste toate, se poate trage, din această întîmplare și un folos, adică o lecție, o învățătură de minte, o învățătură de inimă și de conștiință, oferită edililor așezărilor noastre.

ILIE PURCARU ■

*) Și iarăși nu credem — asta, ca să coborîm discuția din abstract, pe sol, pe cel mai prozaic sol — că săliștenii care au autoturisme (și au mulți!) s-ar fi supărat dacă șoseaua județeană de asfalt care leagă Sibiu cu Tilișca, trecînd prin Săliștea, s-ar fi oprit în pragul marilor pietre, sîrînd peste ea, adică peste cîteva sute de metri, reluîndu-și apoi mersu-i modern și sprinten. Nu credem că, chiar construindu-se panglica de asfalt ce străbate într-o latură piața, ar fi trebuit sacrificată, pardon, „amenajată” cu zone verzi, întreaga piață.

Trîntori la odihnă (activă)!

Litoralul este, într-adevăr, un irezistibil punct de atracție, atît prin frumusețile sale, cît și prin condițiile terapeutice pe care le oferă, iar edilii, gospodarii, toți oamenii care contribuie la asigurarea unui confort optim, a unui climat civic coresponszător, se străduiesc să-i aducă mereu un plus de strălucire, de perfecțiune spre satisfacția și folosul celor care își petrec aici odihna bine-meritată. Dar dacă odihna înseamnă — pe intelesul tuturor — o anume pauză în activitatea creatoare, necesară refacerii forței fizice și intelectuale ne punem o elementară întrebare: ce caută trîntorii la odihnă? Cînd se știe bine că ei nu muncesc niciodată.

Ca să fim mai explicit voi reproduce eîteva dialoguri edificatoare, purtate cu ocazia unei acțiuni întreprinse recent de Miliția municipiului Constanța.

- Numele dumneavoastră?
- Grecu Ioan.
- Domiciliul?
- Orașul Vulcan.
- Vîrsta?
- 48 de ani.
- Ocupația?
- Numele...?
- Schiopu Ioan.
- Domiciliul?
- Orașul Dorohoi, str. Zefirului nr. 10.
- Vîrsta?
- 19 ani.

— Ocupația?

— .....
Și acestea nu sînt singurele exemple ce pot fi prezentate de la o singură acțiune a miliției, efectuată doar la Constanța.

Să ne oprim însă puțin asupra uneia și aceleiași întrebări de rutină, rămasă fără vreu răspuns: **ocupația.**

Pare de-a dreptul neverosimil ca niște oameni în toată puterea să înalțe din umeri cînd sînt întrebați despre ocupație, despre sursa cîștigății celor necesare existenței. Și totuși, unor asemenea indivizi nu le crapă obrazul de rușine...

Și totuși, aceste specimene de trîntori nu se strecoară chiar întîmplător printre... harnicele albine. După cum o să vedem ei se află aici, de fapt, la... odihnă activă (?!).

Tînărul Schiopu' Ioan, de care aminteam, de pildă, nu mai lucrează, de mult, ce-i drept, dar în schimb este autorul unui furt de la o școală; Radu Fernando de 35 de ani, din Constanța, dealtfel a renunțat și el la muncă, însă a fost prins de miliție cînd încerca să vîndă obiecte furate din autoturism; Grădinaru Vasile nu poate justifica în ce mod își cîștigă existența, dar este depistat de organele de ordine în timp ce se afla în stare de ebrietate și provocase scandal — tulburînd astfel liniștea celor aflați la odihnă; Florea Vasile de 27 ani, din comuna Tomesti, județul Iași, pretindea că este muzicant

și ar fi cîntat la un restaurant din Urișani, dar a fost prins de miliție în timp ce vîndea țigări străine, care pînă la urmă s-a dovedit că le furase de la un „Shop” din Neptun, de unde, pe lângă cele 100 pachete de „Kent”, luase și cîteva sticle de Whisky; Toma Ion, Alexandru Ion și Dumitru Constantin, toți trei minori din Ploiești, nu veniseră nici ei doar de dragul mării. Au fost prinși în flagrant în timp ce furau din buzunarele cetățenilor aflați la odihnă.

Iar despre Ștefan P., tînăra de 20 de ani din București, este suficient să se precizeze ceea ce am aflat la Miliția stațiunii Mamaia că a fost condamnată cu cîteva zile în urmă, conform procedurii speciale, la 6 luni închisoare pentru prostituție...

Împotriva unor astfel de elemente, organele de miliție acționează, ce-i drept, cu toată răspunderea și fermitatea, neprecupețînd timpul și eforturile,

așa cum o atestă multiplele măsuri preventive, cazurile de prindere în flagrant, identificarea operativă a celor care nu-și justifică prezența în localitățile respective.

Dar, pentru a diminua și mai mult posibilitățile speciminelor respective de a-și realiza scopurile dubioase pentru care se strecoară printre oamenii cînstiți veniți la odihnă, este necesară și o atitudine exigentă, combativă, din partea celor aflați în stațiuni.

Așa cum revista „Flacăra” a prezentat și în alte rînduri cazuri, situații din care s-au desprins concluzii utile, inclusiv în privința prevenirii unor fapte de natură infracțională, își face și acum datoria față de cititori, subliniînd că oriunde și oricînd, chiar și la odihnă și poate cu atît mai mult acolo, un plus de prudență, de atitudine civică, nu strică nimănui.

MIHAI GROZAVU ■

Legea ne apără, s-o cunoaștem, s-o respectăm

2 FRAȚI,

UNUL MAI BOGAT DECÎT CELĂLALT,
SE ÎMPOTMOLESC LA SUMA, DERIZORIE PENTRU EI,
DE 70 000 lei

Dosarul
unui
ilicite

In loc de prolog

„Subsemnatul Ilie G., domiciliat în comuna Strejești, județul Olt, donez nepotului meu Constantin G., domiciliat în Petroșani etc. suma de 50 000 lei. Această sumă am agonisit-o în urma vânzării produselor rezultate de la cele 150 de oi, proprietate personală și din banii agonisiți în urma vânzării produselor date de C.A.P.-Strejești și alte cooperative unde am lucrat în calitate de cioban. Menționez că sint cioban particular cu oi proprietate personală și lucrez în cadrul cooperativelor agricole pe bază de contract”.

Constantin G., beneficiarul donației, este fiul lui Dumitru G. Ilie și Dumitru sint frați. Spre deosebire de fratele lui, Dumitru nu este cioban, ci șef de restaurant.

Precizăm deci: Ilie, ciobanul, a donat 50 000 lei familiei șefului restaurantului din Petroșani, nu invers.

Legea 18

După doi ani de la această întâmplare filantropică, șeful restaurantului, Dumitru, este cercetat, învinuit de venituri ilicite. Pentru perioada de cînd este șef de restaurant, cheltuielile lui Dumitru se ridică la suma de circa 470 000, în timp ce veniturile alcătuite din remunerație, cadouri, vânzări și alte surse de câștig, au urcat numai pînă la 400 000 lei.

Hotărîrea judecătorească

Cercetatul susține că în ciuda probelor de la dosar, la venituri nu a fost inclusă suma de 50 000 lei, donată de fratele lui, Ilie G., în 1975, cu ajutorul căreia, o lună mai tîrziu, a cumpărat imobilul în care locuiește, și care valorează 75 000 lei...

În legătură cu donația de 50 000 lei este esențial a se reține în primul rînd împrejurarea că donatorul se contrazice în legătură cu proveniența banilor, menționînd în actul de donație că suma provine din vânzarea a 150 oi proprietate personală și din banii agonisiți în urma vânzării unor produse primite de la C.A.P., iar în altă declarație dată ulterior în fața comisiei de cercetare și apoi la instanța de judecată a arătat că suma donată provine din vânzarea a 9 porci și 8 000 kg porumb. Pe de altă parte, suma de 50 000 donată nu a fost păstrată la C.E.C., ci acasă la donator. Acest lucru contravine obiceiurilor donatorului care păstra la C.E.C. chiar sume foarte mici. Apoi se pune întrebarea: este verosimil ca un om cu simțul proprietății să îngrijească 150 oi, 9 porci, să aibă 8 000 kg porumb și la un moment dat să le vîndă pe toate numai pentru a face o donație nepotului pe care abia îl cunoaște?

Am citat din hotărîrea Tribunalului județean Hunedoara.

Înștiințare de plată

Către Dumitru G. etc. vă facem cunoscut că în baza sentinței civile nr. 2931/77 aveți de plată 70 184 lei reprezentînd venit ilicite pînă la data de imediat.

4

Cerere de recurs extraordinar

...În fine, la capitolul venituri instanța înlătură donația făcută de fratele nostru cu motivarea că este făcută pro causa. În primul rînd actul de donație este datat 1975, iar cercetarea noastră începe în 1977, doi ani mai tîrziu; deci n-aveam cum ști dinainte că voi fi cercetat. În al doilea rînd la dosar s-a dovedit că donatorul are posibilități materiale, cîștigă peste 200 000 lei anual, este necăsătorit și nu are cheltuieli cu întreținerea...

5

Personal confidențial

...Am doi copii, soția mea este bolnavă și acum la 50 de ani, după o viață de muncă, sint pus în situația de a pierde totul, de a fi dat afară din casă și

de a rămîne pe drumuri, fără nici o calificare. Nu mai resist și nu mai răspund de mine; în situația de deprimare nervoasă în care mă aflu n-ar fi de mirare nici dacă mi-aș pune capăt zilelor...

6

Adnotație pe dosar

„Tovarășe director! Pentru o competență și dreaptă soluționare a acestui caz, rog ca petiționarul să fie programat la mine în audiență”. Semnează: Procurorul general.

7

După audiență

„Rog să fie extinse cercetările de către organele procuraturii și să-mi fie comunicate concluziile”. Semnează: Procurorul general.

8

Adnotație pe dosar a directorului de resort din Procuratura generală

Propun nepromovarea încă a recursului extraordinar. Așa cum rezultă și din hotărîrile pronunțate în cauză a căror motivare este exactă, donația este neverosimilă, mai ales că donatorul n-a avut suma donată depusă la C.E.C. așa cum a făcut cu toți ceilalți bani în sume mult mai mici. Pe de altă parte e greu de presupus că un cioban fără domiciliu stabil să se aventureze cu o sumă atât de mare asupra-i. Menționez că la data donației, cercetații aveau sume de bani depuse la C.E.C. pe care nu le-au folosit pentru a efectua cheltuielile necesitate de cumpărarea unei case. Cercetații mai dispun de o casă în județul

înșelat mai multe persoane prin diferite convenții, rugăm să se verifice opisul alfabetic al Judecătoriei Slatina pentru a se vedea dacă a mai fost acționat în judecată, dacă a avut impuțată, acestea fiind elemente din care iarăși se poate trage o concluzie cu privire la posibilitatea de a dona în anul 1975 suma de 50 000 lei.

Se susține că Ilie G. este necăsătorit și nu are copii. Ne interesează și acest aspect.

10

Din alt memoriu depus de Dumitru G.

Oare cum este posibil ca aceste memorii ale mele să fie examinate cu atîta ușurință? (vezi punctul 6 și 7, n.r.). Ele zac în cine știe ce arhivă. Oare pînă unde se poate merge cu asemenea încălcări ale legilor țării?...

11

Din răspunsul Procuraturii Slatina

În legătură cu actul de donație privind suma de 50 000 lei pe care ciobanul Ilie G. a donat-o lui Constantin G., fiul cercetatului, considerăm că acest act de donație este într-adevăr fictiv pentru că Ilie G. nu avea posibilități materiale să ofere această sumă unui nepot al său care așa cum rezultă din dosar nu l-a vizitat aproape niciodată. În acea perioadă, Ilie G. era în proces cu C.A.P. Sinești și A.D.A.S.-ul în urma unui accident în care au murit 343 oi ale cooperativei și 37 oi proprietate personală. Indiferent din vina cui s-au înecat oile, procesul se află în faza de recurs, considerăm că psihologic cel puțin donatorul nu avea motive să facă această donație.

Pe de altă parte, dintr-un alt dosar al Judecătoriei Slatina rezultă că Ilie G. a fost acționat în judecată de către numitul Stancău Ion și prin sentință civilă pîrlitul a fost obligat să plătească reclamantului suma de 9 000 lei reprezentînd contravaloarea a 20 de oi cumpărate de la reclamant în anul 1967 și pe care Ilie G. nu le-a achitat nici pînă azi. Faptul că Ilie G. era urmărit de creditorul său pentru executarea sentinței și plata sumei de 9 000 lei și totuși nu a plătit suma datorată duce la concluzia că acesta nu are posibilități materiale care să-i permită să facă o donație de 50 000 lei unui nepot de care nici nu era legat prin relații intime.

Ilie G. a fost ajutat de încă cinci oameni și prin urmare veniturile pe care le probează cu acte nu sint numai ale lui, ci ale tuturor.

Numitul nu este căsătorit, dar întreține o concubină.

12

Din ultimul memoriu al lui Dumitru G.

...voi declara greva foamei sau îmi voi pune capăt zilelor fiindcă nu înțeleg ce o muncă de o viață să fiu azvîrlit în stradă cu soția și doi copii împotriva legii care îmi dă dreptate...

Nu mai două situații din dosar sint relevante și evidente pentru un om de omenie, chiar și nejurist. Din dosar rezultă clar că donația fratelui meu s-a făcut cu acte legale cu doi ani înainte de a fi cercetat. În această privință există acte în regulă, martori, probe scrise. De ce nu se iau în considerație? Apoi casa e pe numele fiului meu, nu a mea. Asta nu contează? Oare eu ghicesc în viitor? Cum aveam să știu că voi fi cercetat la controlul averii? Și faptul că imediat după donație am cumpărat o casă nu e grăitor în ce privește motivul donației?

13

Intervenția noastră

— Tovarășe director, v-ați ocupat de acest caz. Actul donației este legal. Anularea lui nu trebuie făcută printr-un alt act, la fel de legal? Acesta este punctul cel mai discutat al dosarului. Anularea lui s-a făcut nu prin alte acte, ci prin considerații logice.

— În dreptul comun, așa se procedează. Legea nr. 18 face o derogare la acest punct, în sensul că un act de donație adus de cel judecat în cadrul ei

poate fi admis sau poate să nu fie admis dacă cel ce a oferit donația nu poate dovedi că era în măsură s-o facă. Este tocmai motivul pentru care am lărgit atît de mult cercetările și am amînat luarea unei hotărîri care să nu poarte toate însemnele legalității. Pentru bunul-simt comun, pe care-l reclamăm petentul, era clar de la început că e vorba de un act fictiv. Dumitru G. avea o faimă în oraș care nu-i era favorabilă. Voind să-și cumpere casă, suma pe care trebuia s-o plătească întreținea veniturile. În lipsa de probe, noi am abandonat problema prețului casei. E cert însă, conform aprecierilor specialiștilor noștri, că imobilul a fost cumpărat cu o sumă aproape dublă decît cea declarată. Mergem mai departe însă. Ce-a făcut Dumitru G.? Cu cîteva zile înainte de a încheia contractul de vânzare-cumpărare a recurs la donația în cauză, ca să aibă acoperire. Relațiile dintre frați sint departe de acele relații duioase, intime, care conduc la astfel de acte filantropice. Noi nu le-am inclus însă în raționamentele noastre. Dimpotrivă, am dat donatorului posibilitatea de a susține prin acte verosimilitatea donației făcute. Poate că donatorul ar fi putut strînge suma respectivă la o adică, dar împrejurările concrete de atunci dovedesc că el n-a făcut-o și n-o putea face nici psihologic, nici material.

14

Nota noastră

Două lucruri se desprind limpede din relatarea sintetică de pînă acum: 1) Munca laborioasă pînă la scrupulul numit amănunt a organelor de cercetare; 2) Simțul de răsundere cu care au apreciat împrejurările și faptele organelor de procuratură aflate în situația de a lămuri acest caz contestat.

15

Ce spune donatorul?

Nu mai știu ce-am spus la comisia de cercetare, dar banii pe care i-am cîștigat am înțeles să-i dau nepotului meu ca să-și cumpere mașină mică. Eu numai în acest an am depus la C.E.C. 50 000 lei și zilnic cîștig 1 000 lei din vânzarea brînzei.

16

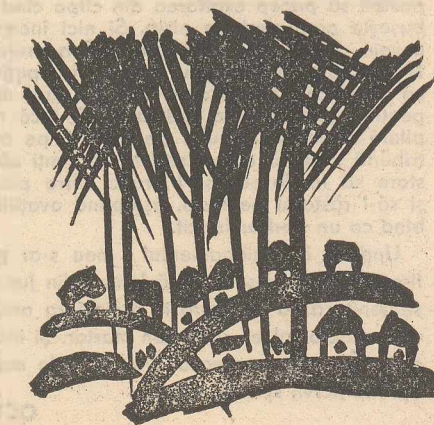
In loc de epilog

În ziua în care Ilie G. făcea această afirmație orgolioasă, fratele său, Dumitru G., scria cuprins de o adîncă amărăciune și disperare că își va pune capăt zilelor, că nu va putea supraviețui nedreptății și ruinei, iar Ilie G. nici nu se gîndea să-i vină în ajutor, așa cum o făcuse cu doi ani în urmă, cînd dona fratelui ajuns pe culmile prosperității 50 000 lei. Ce să mai credem? Să credem că Ilie G. se gîndea la casa fratelui său din județul Gorj pe care acesta ar fi putut s-o vîndă ca să-și descarce conturile faptei ilicite, cum decisese organele de justiție de jos și pînă sus, că fratele său are destulă avere ca să se descurce și fără el, sau că lăudăroșenia sa este lipsită de un suport real? Sau pur și simplu nu-i trecea prin cap să-i doneze suma de care avea nevoie.

Cîteva luni mai tîrziu, cînd Ilie G. va fi strîns la C.E.C. peste 100 000 lei, Dumitru scria: „nu mai pot rămîne în București. Trăiesc de pe o zi pe alta: nu mai am nici un ban...” E ciudat cum nici Dumitru nu se gîndea în acele împrejurări dramatice să apeleze la fratele bogat. Și totuși amîndoi pretind altora să creadă ceea ce nici ei înșiși, prin fapte, nu dovedesc: că raporturile dintre ei sint de natură să conducă la o donație de 50 000 lei.

Este încă o dovadă că lipsa de bărbăție și demnitate, jelualia, invocata disperată a dreptății sint de multe ori haina sub care se ascund aceia care nu știu să piardă ceea ce au cîștigat repede și viclean.

NICOLAE CRISTACHE ■

I. BOCA ■

Charros

I.

Noaptea la hotel îmi rememorez impresiile. Am însă un sentiment bizar. Xochimilco e departe, totul s-a petrecut într-o seară demult, într-un oraș ideal, al cărui locuitor himeric am fost pentru câteva ceasuri. Casa și colecția de sculptură precolumbiană au rămas și ele într-o altă lume, a fantomelor pe care le va alunga soarele răsărind peste Ciudad de Mexico într-o altă noapte, voi reveni, poate, acolo, să revăd „Ginditorul” și să plec apoi, tot pe întineric, pentru ca dimineața să nu mă ucidă.

A treia zi a „săptămânii aztece”. E duminică, e soare și sîntem amestecați într-un public febril, înghesuit pe băncile unei tribune înguste, în fața unei arene, undeva la marginea capitalei. Va avea loc aici o întrecere de „charros”, ceva, după cite înțeleg, între coridă, turnir medieval și serbare de cowboy.

Tribuna e în umbră. În schimb, arena acoperită cu un strat de nisip strălucește de soare. Incepe, la vreo sută de metri în față, printr-un fel de culoar descoperit, dincolo de care sînt probabil grajdurile și terenul unde se face „încălzirea”, iar în apropierea tribunei se lărgește într-un hemiciclu. Printre călăreții ce-și plimbă caii în așteptarea startului, îmbrăcați toți în costume de charro (pantaloni și vestă brodate cu aur și argint și, bineînțeles, un sombrero somptuos), unii sînt binecunoscuți și răsfățați de public. Li se fac semne și ei răspund înclinînd capul. Alții sînt novici. Își fac azi botezul arenei după ce au bovarizat, poate, celebritatea de cel mai bun charro. Pe aceștia nu-i bagă deocamdată nimeni în seamă. Dimineața e caldă și în aer plutește o promisiune de sărbătoare. Se discută cu aprindere și nerăbdare crește. Și-o făcut apariția, chiar în arenă, și un crainic cu un microfon și cu un sombrero alb. Și, firește, de la orice fișta nu poate lipsi muzica. Se amestecă cu soarele, cu freacă publicului, cu așteptarea.

În sfîrșit, s-a dat semnul întrecerii. Se așterne o liniște încordată în care se aud numai șoaptele vînzătorilor de răcoritoare și voci enervate care-i pun la respect. Pornind din capătul arenei și venind în galop spre tribună, călărețul trebuie să se oprească din viteză într-un punct fix, însemnat cu var, strunind calul brusc și făcînd să scrișnească nisipul sub picioarele lui. Publicul aplaudă primele încercări reușite. Dar încă mai păstrează rezerve de entuziasm. Știe că vor urma probe mai grele.

El urmează într-adevăr. Un taur e gonit în arenă. Călărețul trebuie să-l urmărească și, prinzîndu-i coada și răsucînd-o, să-l trîntească din alergare avînd, desigur, grijă să nu fie el răsturnat din șa. Alte probe cer călărețului să prindă cu lasoul picioarele taurului și să-l doboare din viteză.

Iar eu care n-am priceput niciodată pasiunea lui Hemingway pentru coride și pasiunea poetilor anticilor pentru luptele de gladiatori, privesc totul, probabil, la fel cum se vor fi uitat aztecii la călăreții spanioli. Îmi plac caii și, în adolescență, vara, la țară, cînd aveam prilejul să călăresc nu-l pierdeam. Să pornești în galop fără țintă, să simți vîntul îmbătîndu-te și calul vibrînd sub tine undeva pe un cîmp galben și plin de soare, iată ceva care nu se șterge din memorie. Mă uit însă la acești călăreți al căror joc viril cu lasoul și cu riscul îi face cruzi. Soarele, sărbătorește, strigătele din tribună îi atîță și mai mult. Au uitat de orice altceva, în afară de rivalitățile lor și de gloria de charro. Un taur răsturnat în nisip e pentru ei semnul sărbătoreț al victoriei.

Îmi amintesc că inventarul armelor care au asigurat superioritatea celor șapte sute de oameni ai lui Cortés asupra unor armate de treizeci de mii și cincizeci de mii de luptători azteci nu uită niciodată să adauge celor zece piese de artilerie grea și celor 4 culvrine, 16 cai, 16 cai care au atînat greu în istoria Mexicului! La un moment dat aztecii au capturat un cal, l-au tăiat în bucăți și au trimis aceste bucăți în toate orașele imperiului, dar spaima lor în fața acestor animale necunoscute n-a scăzut... Aici sînt mai mulți cai decît a avut Cortés, iar în vacarmul entuziast din tribună disting destui indieni. Au trecut însă patru secole și jumătate între teama superstițioasă a aztecilor și acest joc duminical care sună foarte spaniol.

Îmi dau seama că n-aș fi niciodată un bun spectator de coridă. Deși știu că pentru a judeca obiectiv o coridă trebuie să ținem seama probabil nu numai de singele care înroșește nisipul. Într-o asemenea arenă nu e loc pentru dueluri cu săbii de mucava. Curajul trebuie să-și asume riscuri reale. Taurul cu ochii injectați, aburiți de furie nu se joacă, iar publicul, frisonînd, înțelege că acolo se poate muri. Și întotdeauna cînd înfruntă moartea, în om există ceva eroic. El, toradorul, trebuie să facă apel la toată îndemnarea și îndrăzneala sa pentru a nu fi umilit nici de moarte, nici de înfrîngere. Fiecare greșală poate costa scump și nimeni dintre cei obișnuiți să trișeze nu i-ar lua locul. Din acest punct de vedere publicul are dreptul să aplaude. El omagiază un curaj care își aduce pe loc dovezi. În vîzul tuturor. Fără nici o carte ascunsă în mincă și fără cărți măsluite. Corida are astfel pedagogia ei. Și totuși... Și totuși dincolo de această pedagogie mi-e imposibil să pricep exaltarea din clipa cînd animalul se prăbușește agonizînd pe nisip. Și nici îndemnarea care are nevoie de dovezi însingurate. E o prejudecată? Poate. N-am dreptate? Nu știu. Dar am cel puțin dreptul să spun că nu pricep. Există ceva în mine care mă face inadecvat pentru acest gen de spectacol. Și încă nu s-a inventat o pilulă împotriva „răului de arenă” pe care s-o ronțăi în tribună și după câteva minute să simți că tu însuși ai fi în stare să iei lasoul, să-l arunci între picioarele unui taur și să-l răstorni pe nisip, așteptînd ovațiile publicului, zimbînd ca un barbar fericit.

Undeva în raționamentul meu s-ar putea să existe o fisură. Prea e veselă toată lumea din jur ca să nu mă simt stînjinit că nu pot intra în atmosfera arenei. În loc să devin un actor al ei, rămîn un martor. Și încă un martor stîngherit. Și abia urmează probele cele mai „tari”, care vor solicita nervii spectatorilor.

OCTAVIAN PALER ■

Problemele teatrului, problemele teatrelor

1

Care credeți că sînt azi problemele esențiale, cu adevărat esențiale, ale teatrului nostru? Și — ca profesionist, cetățean și conștiință politică — pe ce căi concrete socotiți că aceste probleme pot fi abordate?

2

Trecînd de la general la special: care a fost, în această stagiune, problema cea mai conflictuală pentru colectivul teatrului dumneavoastră? Ați învins-o sau v-a învins?

3

Socotiți că în teatrul dumneavoastră, în timpul acestei stagiuni, s-a făcut primul pas pe drumul spre o nouă calitate a propriei munci, a propriei arte, a propriei producții, a propriului rost? Dacă s-a făcut, în ce constă — concret — el? Numiți-l! Fie că-i spectacol, fie că-i măsură de reorganizare a locului de muncă, fie că-i o modificare a stilului de lucru etc.

4

Care este calitatea publicului teatrului dumneavoastră? Ce ați făcut și ce vreți să faceți, nu numai ca să-l aduceți în sală, ci și ca să-i îmbunătățiți calitatea, profunzimea de gîndire, exigența?

5

Față de opțiunile repertoriale ale acestei stagiuni care se încheie, și de calitatea concretă a spectacolelor realizate, în ce proporție socotiți că artiștii de pe schema unității teatrului pe care îl conduceți au sentimentul realizării plene a personalității lor?

6

În această stagiune care dintre spectacole a pledat cel mai bine cauza teatrului dv.?

SÎNTEM OPTIMIȘTI: SPERĂM SĂ APUCĂM ZIUA CÎND VOR DISPĂREA TOTAL BIROCRATIA, INDOLENȚA, NEPRICEPEREA

1. Cred că problemele esențiale, cu adevărat esențiale ale teatrului nostru, sînt din păcate cele neesențiale, pentru că la noi există un climat politic propice și stimulator — care solicită creatorilor adevăr și credință — și nu de acest ordin sînt problemele. Existența noastră cotidiană se compune însă dintr-o multitudine de probleme „mici” care adeseori ne îngreunează drumul spre cele „esențiale”. Pe ce cale pot fi depășite? Știu eu? Fiecare are metoda lui. De pildă noi încercăm să ne rezolvăm cît mai mult singuri problemele. Cred că pentru asta sîntem puși acolo. Și sîntem și optimiști. Sperăm să apucăm ziua cînd vor dispărea total birocratia, indolența, nepriceperea. Cît ar fi de minunat dacă fiecare ar avea bucuria „lucrului bine făcut”. Dar ce ne-am face? N-am mai avea ce satiriza în spectacolele noastre!

2. Cea mai grea problemă a teatrului nostru în această stagiune a fost una „specială” — care nu face parte din problemele la care vă referiți în prima întrebare. Este vorba de sala „Majestic”, a cărei destinație se vorbește că va fi schimbată. Dacă pînă în prezent această a doua sală însemna un stimul și o posibilitate a activității noastre, acum — dată fiind perioada de reconstrucție a cartierului Giulești, perioadă în care transportul în comun va fi inerent îngreunat — această sală devine unica posibilitate de a exista a colectivului nostru, primul colectiv teatral înființat de puterea populară și colectiv care a parcurs, în 32 de ani, un drum lung de muncă și dăruire, premiul I la prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României” însemnînd răsplată dar și confirmarea strădaniilor noastre de a transforma cantitatea în calitate.

3. Nu cred că e vorba de „primul pas”. Ar însemna că am stat pe loc. Or, noi vrem (și adeseori și reușim) să fim permanent în mișcare și bineînțeles în evoluție. Reorganizarea activității noastre, pentru a face față la două săli cu același colectiv (50 actori), alcătuirea unui repertoriu care să răspundă exigențelor publicului de astăzi — iată ce ne-a preocupat în special în ultimii ani.

4. E greu de spus în câteva rînduri cum s-a parcurs drumul de la „Coliba lui Moș Toma” la „Zamolxe” sau „Măsură pentru măsură”. O parte dintre noi, care sîntem mai de mult în acest teatru, vedem cu emoție „copii” de odinioară venind cu copiii lor de mină la spectacolele noastre. De fapt ne-am „crescut” reciproc. Pe măsură ce creșteau exigențele publicului, trebuia îmbunătățită și calitatea producției noastre — care la rîndul ei ducea la creșterea mai departe a gustului publicului. Cred că singura cale de a îmbunătăți calitatea publicului rămîne exigența noastră în ceea ce privește calitatea spectacolelor. Din păcate nu ne putem lăuda că am fost întotdeauna consecvenți.

5. Greu de vorbit despre așa ceva în procente. Desigur trebuie menținut permanent un echilibru în folo-

sirea forțelor artistice pentru a nu suprasolicita pe unii în dauna altora. Dar, cum un colectiv teatral bine alcătuit trebuie să aibă ca și o orcheștră toate „instrumentele”, se întimplă ca unele „partituri” (care se înscriu în criteriile amintite mai sus) să solicite într-o stagiune mai mult „violonle” și mai puțin „violoncelle” sau „harfa”. Ne străduim să păstrăm un echilibru astfel încît să asigurăm cît mai multor artiști realizarea personalității lor. Pentru că, spre deosebire de oricare altă profesie, un actor nu vrea în nici un caz să tragă chibulul, să nu lucreze. „Scena” este rațiunea lui de a exista. În orice caz și la întocmirea viitorului repertoriu s-a ținut seama în primul rînd de forțele artistice pe care le avem. Nu știu dacă am observat dar folosim puțini colaboratori din afară.

6. „Goana” de Paul Ioachim în regia lui Alexa Visarion.

ELENA DELEANU ■
directoare a Teatrului Giulești din București

PENTRU A ATRAGE PUBLICUL SPRE TEATRU, NOI NU TREBUIE SĂ FACEM DECÎT UN SINGUR LUCRU: SPECTACOLE DE ÎNALTĂ CALITATE

1. Problema a fost, este și va fi să facem teatru cu onestitate, adică teatru adevărat, adică teatru de care au nevoie și spectatorii și noi, cei de pe scenă.

2. A fost faptul că ne-am desfășurat activitatea împărțind sala cu încă două instituții (Opera Română și Filarmonica „Moldova”) ceea ce a însemnat, practic, înjumătățirea timpului nostru de activitate efectiv pe scenă. Desigur, a fost grav prejudiciată periodicitatea premierelor, activitatea de bază a teatrului. Această problemă, într-adevăr, ne-a învins.

3. Da. Unele spectacole au scos trupa dintr-o stare de rutină, relevîndu-i potente excepționale (Tang, Acești nebuni fărnici), altele i-au rafinat profesionalismul (Jocul ieilor, Camera de alături).

4. Publicul ieșean este exigent, sensibil, generos, unori prea îngăduitor. Pentru a-l atrage spre teatru, noi nu trebuie să facem decît un singur lucru: spectacole de înaltă calitate. Aceștia îl vor îmbunătăți firesc calitatea, profunzimea, exigența.

5. Nu știu. Ar trebui întreprinsă o delicată și dificilă anchetă. În orice caz, cu aproximație, cred că jumătate din el.

6. M-aș feri să fac vreo afirmație care ar putea răni fără voie, vreun coleg. Socot însă că fiecare dintre noi actorii Naționalului ieșean, cunoaște măsura bucuriei noastre în raport de fiecare spectacol. Fiind în primul rînd actor, sînt obligat să militez înăuntrul instituției pentru creșterea calității spectacolelor, pentru ca fiecare membru al trupei să aibă șansa și posibilitatea de a se autodepăși, ca fiecare să poată lucra cu sine deci și eu.

TEOFIL VALCU ■
director al Teatrului Național „Vasile Alecsandri” din Iași

IERARHIA VALORILOR ȘI SELECȚIA LOR TREBUIE SĂ FIE FĂCUTĂ CU MULT MAI MARE RĂSPUNDERE

1. Problema esențială este prezența pe scena teatrelor — cu mult mai mult decât o facem — a adevărului vieții de zi cu zi. Modalitatea prin care putem face mai mult decât am făcut este aceea de a avea atît scriitorii dramatice cît și teatrele la rîndul lor, mult mai mult curaj. Complexitatea vieții omului în societatea noastră, căderile și înălțările lui ne obligă cu prisosință la aceasta. Consider de asemenea că ierarhia valorilor cît și selecția lor în teatrul românesc contemporan trebuie să fie făcute cu mult mai mare răspundere, cuvîntul hotărîtor trebuind să-i fie dat opiniei publice.

2. Problema cea mai grea a fost crearea unui spirit de exigență față de spectacolele prezentate în fața publicului precum și respectarea angajamentului repertorial luat față de el. Am învins-o.

3. Da, s-a făcut. Printr-o răspundere colectivă asupra actului artistic și printr-un autocontrol mult mai responsabil, nu ne-au deranjat supărățile unora asupra cărora era uneori îndreptat spiritul nostru critic, exigența noastră. Am scotit cel mai important lucru rezultatul final: spectacolul.

4. Calitatea publicului țirgureșean este excelentă. E legată de activitatea de 32 de ani a colectivului secției maghiare, prestigios colectiv artistic, cît și de cei 16 ani ai secției române a teatrului nostru, colectiv talentat și entuziast. Nu înseamnă că nu ne propunem să ridicăm calitatea publicului nostru. Îi oferim texte în spectacole la Sala Studio care să-i ridice probleme de percepere: stăm de vorbă cu el atît în întîlniri organizate de către factorii educaționali din întreprinderi și instituții, cît și de noi, în incinta teatrului; organizăm după multe din spectacolele noastre asemenea dialoguri cu publicul.

5. Am sentimentul că 80 la sută din colectiv se vede realizat în repertoriul pe care l-am prezentat publicului. Totdeauna am căutat pe cît este posibil ca dorința de realizare plină a personalității actricești, a valorilor teatrului nostru — și spre bucuria noastră la Tîrgu Mureș avem certe valori atît în colectivul secției române cît și în colectivul secției maghiare. Mă gîndesc, cînd afirm acest lucru, la Constantin Codrescu, care a jucat rolul titular din „Omul care aduce ploaia”, Lorant Sobinski în „Predicatorul din „Bocet vesel” sau Filip din „Don Carlos”, la Ion Piscuteanu în „Emigranții”, la Melania Ursu în „Fedra”, Harkas Ybalya în „Domnișoara Nastasia”, la Iley's Kinta în „Elisabeta”, din „Don Carlos”, la Cornel Popescu în „Vinișu din „Noaptea cabotinelor”, Ferenczy Csogor în „Jurnalul unui nebun”, dar încă mulți alții dovedesc cele afirmate de mine.

6. „Noaptea cabotinelor” de Romulus Guga, „Bocet vesel pentru un fir de praf răcitor” de Suto Andras, „Moartea lui Tarelkin” de Suhovo Cobilin, „Emigranții” lui Mrozek, „Piatra la rinichi” de Paul Everac, „Don Carlos” de Schiller, „Domnișoara Nastasia” de George Mihail Zamfirescu.

DAN ALECSANDRESCU
director al Teatrului de stat din Tîrgu Mureș

RĂSPUNDEM COMPLEXITĂȚII DE PROBLEME ALE UNUI TEATRU CARE PREZINTĂ 65 % DIN SPECTACOLE ÎN DEPLASARE

1. Pe lângă sarcina de educare a populației de naționalitate germană și pe lângă aceea de răspundere peste hotare a valorilor culturale materiale și spirituale ale poporului nostru, Teatrul german de stat din Timișoara, traducînd 73 piese din dramaturgia românească în limba germană, și-a asumat și o sarcină specifică în formarea conștiinței înaintate și promovarea tradiției culturale din Banat. Dovada reușitei o constituie cele 6471 spectacole prezentate de la înființarea teatrului în fața a aproape două milioane spectatori de limbă germană, aflați în peste 150 localități. Ne aparține deci complexitatea de probleme ale unui teatru care prezintă 65% din spectacolele sale în deplasare și turnee. Pentru a satisface necesitățile spirituale ale unui public spectator de toate vîrstele, inclusiv a preșcolariilor și a tuturor oamenilor muncii din numărul acesta mare de localități trebuie acordată o atenție deosebită alcătuirii repertoriului, în vederea includerii unor piese cu un valoros conținut ideologic și estetic. Astfel, repertoriul instituției noastre cuprinde pe lângă piesa contemporană și pe cea a literaturii clasice, piesa de tîneret montîndu-se în mod regulat ca și basmul pentru copii. În vederea aducerii pe scenă a problemelor specifice populației de naționalitate germană, cît și a încurajării autorilor dramatice a fost înființat pe lângă Teatrul german de stat din Timișoara în anul 1974 un cenuclu al autorilor dramatice de limbă germană ajungîndu-se astfel la prezentarea a 15 premiere absolute. În momentul de față, aceste lucrări sînt continuate în cadrul cenuclului literar Adam Müller-Guttenbrunn bucurîndu-se de o colaborare fructuoasă cu scriitorii Franz Liebhart, Nikolaus Berwanger, Hanz Kehrer, Ludwig Schwarz și alții și avînd deja asigurate cite două piese în premieră absolută pentru viitoarele două stagii. La preocupările în legătură cu repertoriul teatrului nostru mai trebuie amintit că ne aflăm într-o perfectă colaborare în ce privește echilibrarea repertoriului cu secția germană din Sibiu, evînd să repetăm montarea unei piese care a fost deja prezentată publicului.

2. Se resimte foarte mult lipsa unui regizor al casei mai ales în legătură cu creșterea cadrelor tînere. O altă problemă este aceea de a fi fost obligați la pensionarea unor artiști cu multă experiență, cu reală putere de muncă, cînd știm că formarea și integrarea tîneretului la locul de muncă poate avea loc numai pe lângă prezența unor personalități artistice de seamă din domeniul artei teatrale. Ne referim la actrițele Irmgard Schatti și Margot Göttinger. Este o mare descurajare

și pentru acei actori care au prestat, în sferul de veac care a trecut, o muncă de înaltă calitate — Josef Iohum, Iulius Szabo, Horst Strasser și alții — și care, în momentul de față nu pot fi remunerați după capacitate din lipsă de studii, iar actorii tînere cu studii superioare deși unii din ei sînt mai puțin talentați beneficiază de o încadrare mai bună.

3. Stagiunea '77-78 s-a născut în baza experienței anilor trecuți marcîndu-se sărbătorirea a 25 de ani de la înființarea Teatrului german de stat din Timișoara. Prin repertoriul acestei stagiuni colectivul nostru pledează, mai mult, pentru o dramaturgie nouă și de experiment, acordă un loc de cinste pieselor literaturii clasice, basmelor pentru copii, cît și dramaturgiei progresiste. Actuala stagiune este un moment de bilanț în drumul ascendent al atingerii lui major propus teatrelor din țara noastră pentru formarea unei conștiințe mai înaintate. Încununarea muncii entuziaste depusă de către întregul nostru colectiv o constituie mesajul adresat Teatrului german de stat din Timișoara de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și conferirea prin Decret prezidențial a ordinului Meritul cultural clasa I.

4. Relația teatru-public s-a dezvoltat și concretizat pe lângă spectacolele prezentate prin întocmirea unor chestionare și purtarea de discuții cu spectatorii noștri înainte sau după spectacolele prezentate. Am recurs la această formă de comunicare pentru că populația de naționalitate germană este mai puțin compactă în instituții și întreprinderi. Totodată sînt invitați la vizionări de spectacole pînă la 100 de colaboratori din instituții și întreprinderi, luîndu-se în discuție complexitatea problemelor de pregătire a spectacolelor și cîștigarea publicului spectator. Pentru micii noștri spectatori organizăm cu ocazia reprezentațiilor pentru copii, concursuri de desen legate de tema piesei jucate, acordînd premii și certificate de calitate iar lucrările tînerilor desenatori sînt expuse în foaierea teatrului. În cele mai multe cazuri participarea s-a extins și în alte localități ale Banatului. Publicul nostru spectator este deschis pentru un repertoriu universal avînd însă pretenția să-i fie prezentate pe lângă piese de proză și spectacole muzicale. Spectatorii noștri pot fi deci, cîștigați oricînd printr-un repertoriu complex și spectacole de calitate. Ținînd cont de cerințele oamenilor muncii în primul semestru al anului 1978 au putut fi înregistrate față de aceeași perioadă a anului trecut o creștere substanțială a numărului de spectatori. Încercăm să îmbunătățim pe de altă parte calitatea și exigența spectatorului și prin elaborarea caietului-program „Gong” cu un bogat material informativ necesar pentru a înțelege și a pătrunde în profunzimea spectacolului prezentat.

5. În ce privește sentimentul realizării personalității artiștilor noștri am reușit ca peste 70% din interpretii colectivului să obțină roluri principale, punînd accent deosebit pe promovarea tîneretului și descoperirea unor noi talente.

6. Spectacolele repertoriului actual care au pledat mai bine cauza teatrului sînt „Viața particulară” și „Fiul mai mare”, care pun în dezbatere anumite aspecte ale vieții contemporane socialiste, și dramatizarea „Meserul Iacob și fiii săi”, care aduce pe scenă unele momente ale vieții și literaturii populației de naționalitate germană din Banat.

HANS LINDER
director al Teatrului german din Timișoara

„Goana” scrisă de Paul Ioachim, în regia lui Alexia Visarion, la Teatrul Giulești: o piesă și un spectacol fără probleme (exceptînd dulcea povară a succesului).

PROVINCIA ÎNSEAMNĂ O RESPONSABILITATE POLITICĂ ÎN PLUS

1. Problemele esențiale ale teatrului nostru sînt, după părerea mea, două: calitatea artistică și actualitatea spectacolelor, înțelegînd prin aceasta din urmă nou-tatea tematică, necesitatea unui anumit repertoriu în contextul actual al vieții noastre spirituale. Audiența publică n-a lipsit niciodată și nu va lipsi nici pe viitor dacă răspunsul la aceste două probleme va fi exact: calitatea artistică ridicată și actualitatea eficientă.

2. Depășirea complexului de teatru de provincie. Teatrul orădean a realizat totdeauna spectacole interesante, dar nu întotdeauna cunoscute la nivelul mișcării teatrale naționale. Am înțeles însă, în vremea din urmă, că așezarea geografică nu este un handicap, ci o responsabilitate politică în plus. De aceea am forțat, dacă se poate spune așa, nota participărilor la toate acțiunile și confruntările organizate în cadrul festivalurilor din diferite orașe ale țării, demonstrînd astfel puterea colectivului nostru, reușind ca atît la secția română, cît și la secția maghiară, să depășim limitele biologice ale complexului amintit.

3. Noua calitate a propriei munci începe de la disciplina liber înțeleasă, cu realizarea unității de voință a întregului colectiv. Acceptarea, dar mai ales înțelegerea și dăruirea la efortul comun propus la începutul stagiunii, au fost remarcabile, regizorii, actorii, scenograful înțelegînd necesitatea continuă a autodepășirii. Ar fi suficient să amintesc că într-o singură stagiune, la cele două secții, s-au realizat în loc de 12 premiere, cum era planificat, nu mai puțin de 20, ridicîndu-se totodată substanțial nivelul artistic al spectacolelor.

4. Se spune că fiecare teatru are publicul pe care îl merită. Cei ce au participat la „Săptămîna teatrului

scurt” au elogiât în repetate rînduri sensibilitatea, numărul și inițierea publicului orădean în ce privește calitatea artistică a spectacolelor. Pentru a aduce cît mai mulți spectatori în sala teatrului, am organizat numeroase dezbateri cu spectacole care, altădată, se spune că nu sînt „de public”. Astfel, cu spectacolul „Emigranții” am organizat șapte dezbateri cu tînerul despre condiția nefericită a transfulgului; cu „Piatra la rinichi” am dezbătut problemele de etică ale vieții noastre contemporane; iar cu „Occisio Gregorii...”, despre nota patriotică a dramaturgiei românești. Intenționăm ca spectacolele noastre înainte de prezentarea în premieră să fie dezbătute de colective de oameni ai muncii din profilul de activitate la care se referă piesa respectivă. De asemenea, pentru a face repertoriul mai accesibil și mai apropiat de dorințele spectatorului, am organizat stagiunea viitoare atît la secția română, cît și la secția maghiară cu repertoriu diferit pentru maturați și pentru copii și tîneret.

5. Actorii, regizorii și scenograful noștri sînt, cred, multumii în ce privește calitatea spectacolelor în care s-au manifestat. Opțiunile repertoriale pentru stagiunea viitoare s-au discutat de nenumărate ori cu întregul colectiv tocmai ca să folosim cît mai bine valențele forțelor artistice existente în acest moment în teatru. Dar cea mai mare mulțumire a actorilor noștri nu este faptul că au jucat roluri de mare întindere, ci faptul că au realizat spectacole care au fost distinse cu 11 premii la festivalurile și concursurile naționale din acest an, și că titlurile acestor spectacole sînt „Occisio Gregorii...”, „Emigranții”, „Matca”, „Rehso”, „Balconul” și altele, a căror premieră absolută a avut loc pe scena orădeană. De asemenea, cele cinci spectacole pregătite pentru televiziune și faptul că 10 actori ai teatrului nostru figurează pe genericele filmelor românești sînt tot atitea dovezi că există o contribuție orădeană deosebită la viața spirituală a patriei noastre.

6. Aș îndrăzni să spun că întregul repertoriu a căutat să pledeze în favoarea acestei cauze. Așezarea noastră în această zonă geografică, cum spuneam înainte, impune alte criterii decît cele ale unui teatru din București, de exemplu. În acest fel, considerăm că nu un spectacol, ci întregul repertoriu trebuie să servească cauza teatrului.

MIRCEA BRADU
director al Teatrului de stat din Oradea

SĂ ADUCEM ÎN SCENĂ ADEVĂRUL ȘI CONFLICTELE AUTENTICE

1. Problema esențială, după opinia mea, se află în nevoia imperioasă, stringentă, a luptei împotriva degradării profesionale și a inerției. Nu putem face abstracție de faptul că sînt destule semne îngrijorătoare, care atestă acest proces de degradare profesională. La aceasta adaug nevoia recîștigării demnității slujitorilor profesiei de actor. Trebuie să ajungem să putem vorbi numai cu respect despre actor. Primul însă trebuie să ne convingă actorul. Vorbînd despre repertoriu, sînt obligat să spun că avem nevoie de piesa românească în stare să concureze piesa străină de succes. Avem nevoie de o replică incandescentă care să aducă în scenă adevărul și conflictele autentice pe care spectatorul să le recunoască drept adevărul și conflictele vieții lui de toate zilele. Nu mai putem să-i prezentăm publicului, pe scenă, o altă viață decît aceea pe care o trăiește. Nu putem să-i prezentăm o altă viață, mai dulce, mai comodă, mai diluată, mai neinspirată, mai lipsită de nerv, mai lipsită de necazuri ca și de bucurii, decît aceea pe care o trăiește el în viața lui de toate zilele. Pe scenă, omul din sală trebuie să se recunoască și în bine și în rău. Din nenorocire multe, foarte multe din piesele noastre sînt ca niște eprubete în care cineva pregătește un surrogat de viață. În piesele noastre se naște fără dureri, se trăiește fără complicații, nu se moare niciodată, sau dacă se moare se moare numai fericit, pe nimeni nu-l doare burta, nimeni n-a primit o palmă nici la propriu, nici la figurat, și pînă la urmă concluzia este că se trăiește mai insipid decît în viață. Cînd trăim o viață atît de adevărată și de violent implicată ca aceea pe care o trăim nu putem să dăm leul pe un bilet care ne introduce în universul eprubetei. Oricîtă propagandă am face în jurul acestor surrogate, spectatorul nu scoate leul. Dacă avem curajul, un popor întreg, să trăim viața pe care o trăim, atunci să avem curajul să o aducem și pe scenă!

2. Problema, într-adevăr conflictuală, a fost determinată de nevoia imperioasă, stringentă, cu caracter de supraviețuire, de șansă de supraviețuire, a fost determinată, zic, de nevoia recîștigării demnității artistice, cetățenești și profesionale a întregului colectiv. Conflictul a fost dur, era nevoie de duritate și de fermitate din partea mea. Am învins.

3. S-a făcut nu un pas, s-a străbătut un drum, al consolidării ideii de trupă, în opt premiere. Singurul criteriu, după mine, al succesului în teatru și al unui teatru fiind trupă. Trupa înseamnă valori subordonate conștient, devotat, singeros devotat, unei cauze. Cred că la Teatrul Mic se poate vorbi acum de o trupă. Ea s-a văzut, cred eu, ambițios și convingător, în ultima premieră „NEBUNA DIN CHAILLOT”. Ca să ajungem aici a trebuit să obținem o nouă calitate a muncii, să instaurăm un nou stil, să credem din nou în scîndura scenei.

4. Publicul există atunci cînd citești la casă anunțul „Nu mai sînt bilete!” Publicul vine pentru piesa bună, pentru actorii buni, pentru spectacolul bun.

5. Cei care merită, toți, au fost pe scenă. Dar sîntem abia la începutul drumului — am mai spus. Important nu e să joci numai rolul lui Hamlet, important este să anunți convingător: „— Vine Regele!” și sala întregă să se simtă obligată să se ridice în picioare. Dar nu trebuie uitat, firește, rolul vedetelor. La Teatrul Mic sînt foarte mari vedete. Și au jucat. Un maestru al științei de a conduce un teatru, de a face o distribuție, de a crea o trupă a fost, la noi în România, Sică Alexandrescu. Iată unul din modelele mele.

6. Au fost spectacole, nu unul, pentru că nu am fi reușit, cu un singur spectacol, oricît ar fi fost el de bun, să aducem Teatrul Mic în centrul atenției, așa cum se află acum. Pe toate aceste spectacole care ne-au ajutat să fim, azi, TEATRUL MIC le veți regăsi în repertoriul stagiunilor viitoare. Acesta e argumentul convingător. Nu fac nici un spectacol care să nu aibă o cauză, care să nu pledeze pentru o cauză — vreau să spun.

DINU SĂRARU
director al Teatrului Mic din București

Anchetă de NELU IONESCU

LÉTAY LAJOS

Seară

E seară, s-a lăsat răcoare —
singeră frunza după soare
(ar vrea să-l mai oprească-n loc),
dar e ceva ce o reține
să plingă — orișicât o doare,
ceva ce inima îi frînge :
un boț de pasăre ce plînge.

Tinerete

A sărutat-o brusc, n-a mai răbdat
pină s-ajungă-acasă, sub porțiță ;
lung îi păru azi drumul către casă,
cît pină-n cerul 'nalt și instelat.

Mi-am pironit privirea-n depărtare
și-am ascultat cum clanța ruginită

se răsucesce-n inimă, pe-o ușă
ce poate miine fi-va-nșepenită.

Vis și realitate

Legăn în lung de noapte-o poezie
s-o-nchin făpturii celei mai iubite,
dar pină-n zori rămase-o parodie
cînd glas au dat livezile-nflorite.

Spre casă

Precum în aer acrobatul
pe sirmă,-n aparența-i calmă,
așa pășesc pe cărăruia
albă, îngustă doar de-o palmă.

În dreapta se întinde valea
cu arăturile-ntomnate,
în stînga de privesc, se-ntinde
orașul meu ca o cetate.

Sub mine-o mare se frămîntă
cu valuri scinteind în soare,
ea mi-a dat viață și mi-e leagăn
cu brațele-i odihnitoare.

Și merg pe cărăruia-ngustă
purtîndu-mi amețea dulce,
oricum mă prăvălesc spre casă
ori încotro căzînd m-aș duce.

Vai, tot mai subțiat e firul

Pe gard un ram îmbobocit
la pieptul soarelui se-nclină,
cu aripi moi plutește vîntul,
o gîză cade în lumină.
O, univers nestăvilit,
ce să mai spun de tine oare
cînd nalba s-a-nălțat de-o
șchioapă
și ciocirlia cîntă-n soare.

Ușor mă simt și fără strai
și-mi vine-a ride-ncet în barbă,
mă ia de mijloc o văpaie
și m-ar rostogoli în iarbă...
ca-n serile de-odinioară
cînd terminam de învățat
și stam ca să păzesc pe-afară
rufele-ntinse la uscat ;
în mină c-un colțuc de piine,
pe-obraji cu ochii mamei, stele,
și amîndouă moi și albe
și dragi copilăriei mele.

Iar printre flori de pădăie
stringeam măcriși în clop și calde
prin palme îmi treceau o mie
de gize, -n ierburi să se scalde,
colb aurit purtam pe pleoape
și fluieram plin de fantasmă —
treceam prin foc și peste ape
ca fiul de-mpărat din basme.

Hei, zile, voi frumoase zile,

de cite ori v-ați dus de-atunci,
ca fluieratul tău, copile,
pe pinza anilor mei prunci !
Mă tot maturizez — mereu mai
aproape lumea îmi apare,
dar anii-mi sînt tot mai departe
ca-mbobocitul ram sub soare,
zadarnic mina mi-o întind
că n-am să-l mai ajung vreodată,
doar ca prin ceață-mi mai zîmbește
cu strălucirea lui ciudată.

S-a dus cea mai frumoasă filă
a vieții mele — floarea-i stînsă,
mari bărzăuni îi port polenul
prin lumea asta necuprînsă.
Pe-aripa lor intraurită
soarele zimți de aur bate —
ii vād în zare cum pe buza
pămîntului coboară toate...

Cît oare le voi mai cuprinde
în ochiu-mi zborul nebunatic,
cînd îi va înghiți lumina
sau cețurile depărtate ?
Abia de-i mai zăresc cum joacă
departe peste viața-ntreagă,
vai, tot mai subțiat e firul
care de anii mici mă leagă !

Traduceri de CONSTANTIN OLARIU

ACTUALITATEA LITERARĂ

RUBRICA MEA

Caragiale rousseauist?

La două sute de ani de la moartea ilustrului „ce-tătean al Genevei” și o sută cincizeci de la nașterea magului de la Iasnaia-Poliana, a apărut în Editura Univers temeinica lucrare: **J.-J. Rousseau și L.N. Tolstoi în căutarea vîrstei de aur**. Un amplu capitol tratează despre „ecouri rousseauiste în literatura română”, îndeosebi de la „omonimul român” al marelui scriitor francez, Alecu Russo, pină la Mihail Sadoveanu. Cel dintîi, în **Cîntarea României**, se lasă și el, într-adevăr, sedus de utopica „vîrstă de aur”, cînd scrie, de pildă, despre vremea „cînd tot omul trăia fără stăpîn și umbla mîndru, fără să-și plece capul la alt om ; cînd umbra văilor, pămîntul și aerul cerului era deschîși tuturor ; iar viața se trecea lină ca un vis...”. După Karl Marx, fantezia popoarelor situa „epoca nevinovăției, epoca de aur, în preistorie”, iar autorii, în rezumatul de la sfîrșitul cărții apreciază că Rousseau „adere la modul de viață neolitic”, adică la epoca locuințelor lacustre !

Caragiale n-ar fi intrat poate în conspectul rousseauist al literaturii noastre, dacă Mihail Ralea n-ar fi remarcat despre „lumea lui Caragiale” că ar fi fost „o lume absolut paradisiacă”. În corpul aceleiași fraze, el își explică astfel epitetul : „fără griji și fără, cum se spune azi, în limbaj mistic, fără cine știe ce problematici interne”.

Fără a fi fost neapărat mistici, oamenii acelor zile, de la răsucește de veacuri, și mai ales cei observați de Caragiale, nu cunoșteau sau nu cultivau „angoasa”. Pe atunci era la modă, în Occident, nevroza, care a fost preluată la noi de școala macedonskiană, și ca atare luată în deridere de Caragiale și de Toni Bacalbașa, pare-se și cu concursul lui I. Al. Brătescu-Voinești, în **Moftul român** (1893).

Eroii lui Caragiale, după Ralea, „rezumă psihologia momentului de atunci : mentalitate în fond bucolică, caracteristică regimurilor quasi-feudale”.

Tot Ralea încheia :
„Dacă ne gîndim bine este ceva rousseauist în Caragiale”.

Acel „ceva”, după autorii recentei lucrări, ar fi „o observație capitală care, prin trimiterea la mentalitatea quasi-patriarhală a societății, ne oferă cheia problemei în discuție...”.

Să fim însă bine lămuriți : eroii lui Caragiale nu-și pun probleme metafizice, nu sînt scuturați de nevroze, dar suferă de morbul politicii, se înțelege, al celei interne, în calitate de clientelă a celor două partide ale rotativei guvernamentale, nu și fără a se deda și la speculații de politică externă, sînt în mare parte prinși de angrenajul birocratic și sau de acela al micului comerț, ori al gazetăriei, în forma de stat a monarhiei constituționale, în care însă „pactul fundamental” e zgomotos sprijinit în opoziție și tiptil călcat la putere. Viața publică e agitată de lozincă lansată de liberalul progresist C. A. Rosetti după victoria de la Plevna, și anume că a rămas să fie cucerită Plevna internă, adică citadela Reacțiunii.

Caragiale ridiculizează agitația care a cuprins acea mică burghezie, scoasă în stradă de sus-numitul tribun, și în genere rău mistuitele principii mari democratice, care se fluturau, dar nu se aplicau. Nimic patriarhal în acea agitație, nimic buco-

lic, nimic care să ne trimită la „vîrsta de aur” a omenirii, văzută ca ferită atît de războaie, cît și de lupte politice intestinale.

Antisămănătorist și antipoporanist, Caragiale n-a luat în sfîșiciul biciului numai poezia „decadentă” a lui Macedonski și a școlii lui literare, dar și literatura bunilor săi prieteni, Vlahuță și Delavrancea, care vedeau în viața de la țară replica pozitivă, moralmente vorbind, a celei de la oraș. „Smărăndița”, „Dă dămurt, mai dă dămurt”, sînt într-un fel reacțiuni împotriva bucolismului amicilor săi, apologeți ai „raului” rural și detractori ai „infernului” citadin. Nici mărețele priveliști carpatine, cu bogatele lor turme de oi și cu ecurile lor în folclor nu scapă ironiei lui Caragiale : vezi, în seria de **Poeme în proză**, apărute în **Universul** de la 27 februarie 1909, adică în vremea autosurghiunului berlinez, **Doina**, pasișă în proză ritmată, care ia în ris mitul „paradisiac” al pastoralei naționale.

Studentilor ardeleni care-l vizitau la Berlin, le recomandă să se lepede de sentimentalismul lacrimogen :

„Mă, de-acu să nu mai cîntați pe țaran cu plețele lungi și cu fluierul de cioban pe buze. Azi fluieră trenu. Să faceți pe țărani un popor la nivelul european (...) Să nu ne mai tînguim ! Scurt ! Să învățăm cîntece d-astea (**Pe-al nostru steag**, n.n.), mă, și să fim oamenii faptelor...” (interviu apărut în **Lupta**, Budapesta, 13 decembrie 1910).

E oarecare distanță față de „vîrsta de aur”, nu-i așa ? Și fiindcă sărbătorim totodată bicentenarul morții lui Voltaire, l-aș vedea pe Caragiale mai aproape de „patriarhalul de la Ferney !”.

ȘERBAN CIOCULESCU

Creație și veleitarism

Am citit de curînd o carte extraordinară : **Oceanul întors** de Radu Petrescu. Fiind un „jurnal de scriitor”, nu este totuși un jurnal al autorului, un volum de însemnări autobiografice, ci o operă literară de sine stătătoare, fără caracter confesiv. Eroul acestei cărți este un scriitor, tînăr profesor într-un sat din Ardeal, cu vreo trei decenii în urmă, a cărui existență este stăpînită de o imensă, orgolioasă și totalitară voință de a scrie. Dar pasiunea scrisului nu-i impune atît sacrificii, cît îi solicită dăruirea, angajarea integrală a existenței. „Scriitorului român — notează tînărul profesor — i s-a întîmplat, i s-a dat ceva inestimabil, aproape neverosimil prin dramatism și noblețe, i s-a dat, anume, soarta de a fi scriitor român”. **Oceanul întors**, carte de idei și de simțire, este de fapt un roman : al transformării velleității în vocație. Un roman ce conține, totodată, o morală a scrisului literar, recomandabil nu numai începătorilor, dar și autorilor oarecum „consacrați” de publicarea unuiu sau a mai multor volume.

Pentru că mulți fac încă eroarea de a osîndi cu grele cuvinte velleitatea în literatură. În realitate, voința este hotărîtoare pentru creație ; modificîndu-se însă și luînd forma unui atașament profund. Velleitatea se prefacă în angajare vitală, în pact, într-o legătură durabilă : este o schimbare de calitate. În orice creator se află, figurat vorbind, un veleitar ucis ; începuturile marilor scriitori, bijbîtoare, uneori penibile față de creația ulterioară, așa-zîșii „ani de ucenicie” sînt expresia acestei me-

tamorfoze. Care nu este obligatorie, nici ireversibilă. Sînt autori ce nu renunță vreodată la exercițiul literar fără a fi totuși vreodată creatori ; există creatori ce redevin veleitari, simpli rentieri ai unei vocații dispărute ca un riu înghițit de nisipuri.

Creația înglobează velleitatea și o transformă ; îi dă un sens ; veleitarismul permanentizează stadiul intențional, confuz, nebulos, de disponibilitate nelimitată. Într-un caz, velleitatea este justificată ; în celălalt justifică.

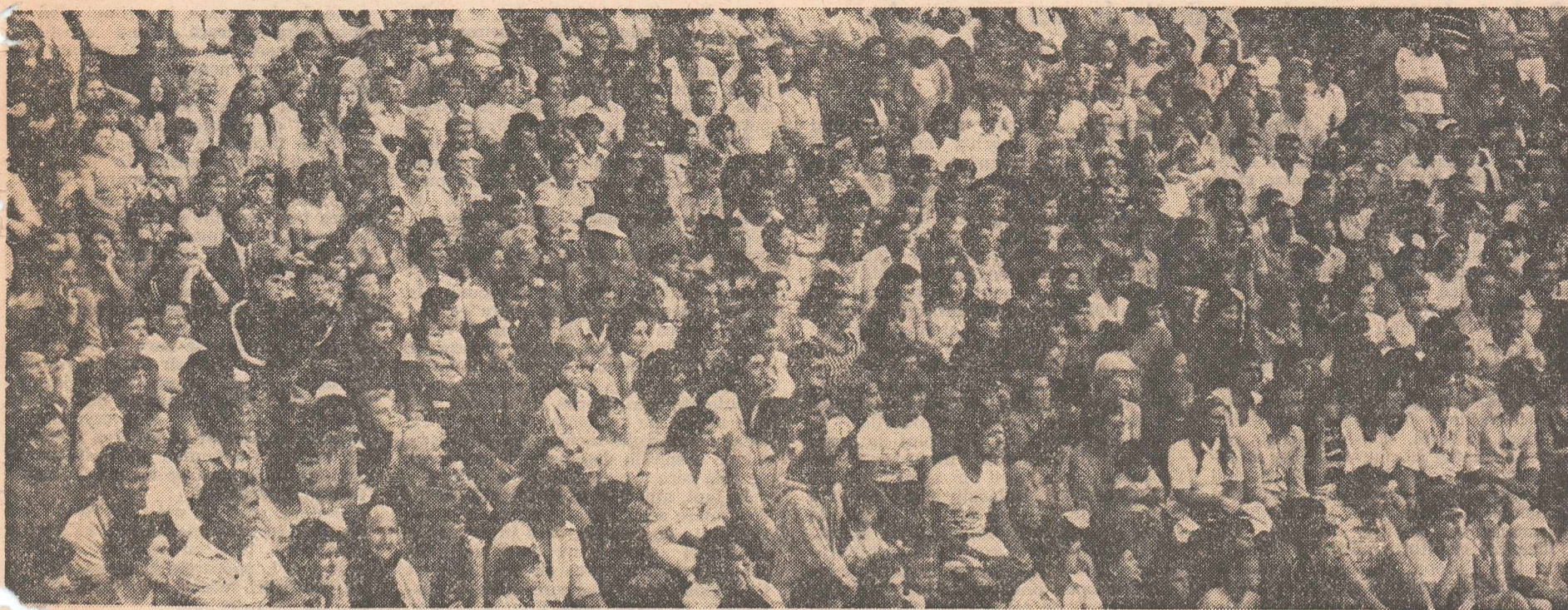
Dacă velleitatea nu se opune creației, veleitarismul, în schimb, poate ajunge un adversar al literaturii, cu atît mai redutabil cu cît nu este vorba de o confruntare directă, fățișă, ci de o substituție, adeseori insidioasă. Capacitatea mimetică a veleitarismului este uimitoare ; ca și neputința de a se angaja, de a se fixa trainic. Tenace, statornică pentru un veleitar este numai voința de a face literatură, de a produce ; dar este o tenacitate în sine, sterilă, o năzuință fugitivă și superficială. O voință ce nu se materializează, căreia îi lipsește mereu obiectul ; incapabilă să descopere unul, să-l posede. Veleitarul nu este atașat, ci se atașează ; nu aparține nici trecutului, nici viitorului, timpul său este un prezent continuu, lipsit de istorie. Creația adevărată este în istorie și are o istorie ; veleitarismul, în schimb, este totdeauna o expresie a permanenței în efemer. Nu participă la constituirea unui moment sau a unei epoci literare ; marcîndu-le însă, așa cum pilitura de fier indică foarte exact liniile de forță ale unui magnet. De multe ori instinctul de orientare al veleitarilor este mai puternic decît înțelegerea critică. Direcțiile cele mai fertile, cele mai productive într-un moment sau în altul sînt de multe ori arătate în primul rînd de polarizarea veleitarilor.

Dobîndind, în deceniul trecut, o libertate a formelor ce traducea în mod specific refuzul dogmatismului (dogmatismul instituie forma în detrimentul formelor) poezia contemporană românească a redescoperit apoi necesitatea opțiunii și necesitatea angajării. Caracterul organic al acestor mișcări, superficial consecutive și de fapt simultane, este evident : la efectuarea lor participă toate generațiile și găsîm reflexul lor în evoluția tuturor modalităților poetice. Veleitarismul n-a lipsit însă și nu lipsește : în acest spațiu se observă trecerea de la un haos formal la o angajare formală. Opțiunea ia înfățișarea unei preferințe decorative, implicarea se transformă în retorică. Sentimente și noțiuni fundamentale fac obiectul unei declamații mecanice, devenind o simplă recuzită : spre deosebire de poetul autentic, veleitarul mortifică tot ce atinge. El depreciază, pîrînd să prețuiască ; strică, pîrînd că înalță ; trivializează, pîrînd să respecte.

Nu „soarta de a fi scriitor român”, cu toate gravele responsabilități ce decurg din această condiție, îl preocupă pe veleitar, ci existența ca autor contemporan. Dorința cea mai arzătoare a veleitarului este să publice, nu să scrie ; o dorință uniformizatoare. Fiindcă veleitarismul este un fenomen, în vreme ce creația devine un eveniment. O radiografie a veleitarismului, un portret-robot al veleitarului sînt oricînd posibile ; creatorul se distinge prin unicitate. Veleitarii se aseamănă între ei ca ființele primare, indistincte ; vocea creatorului răsună înconfundabil.

MIRCEA IORGULESCU

1000 de spectatori sub rouă

Primul festival al muzicii tinere

În zilele de 23-25 iunie s-a desfășurat la Costinești primul festival al muzicii tinere, **Cîntecele tineretii**, organizat de C.C. al U.T.C. și Consiliul U.A.S.C.R. În fața unui public care a umplut seară de seară teatrul de vară al complexului studențesc aflat aici au evoluat interpreți și formații care au dezlăuit aria largă de răspîndire a acestui fenomen artistic la noi, diversitatea sa și faptul că în muzica tînă se profilează noi orizonturi. Acest festival a însemnat o reușită trecere în revistă a valorilor din noua generație de cîntăreți folk și, așa după cum afirmă tovarășul Nicolae Croitoru, secretar cu probleme de propagandă la C.C. al U.T.C., încununază o întreagă activitate de politică culturală înscriindu-se în amplele acțiuni declanșate de Festivalul național „Cîntarea României”.

Juriul a fost format din Nicolae Croitoru, N.D. Fruntețu, redactor șef la ziarul **Știința tineretului**, Cseke Gábor, redactor șef la ziarul **Iffjünkás**, Stelian Moțu, redactor șef al revistelor **Viața studențească** și **Amfiteatru**, Dinu Marin, secretar al U.A.S.C.R., Gigi Trif, Nicolae Costin și Sorin Vasilevici, activiști ai C.C. al U.T.C. și poetul Adrian Păunescu, redactor șef al revistei **Flacăra**, președintele juriului.

Ce aduce semnificativ în muzica tînă „noul val” apărut la orizont? În primul rînd o deplină integrare în acest gen de artă impusă de generația care i-a precedat. De aici abordarea fără complexe a unui repertoriu cu o problematică vastă și generoasă, capabilă să surprindă multe din meandrele sufletului omenesc. Apoi, din ambiția de a-i depăși pe „înaintași”, la mulți dintre tinerii interpreți se observă o preocupare insistentă pentru perfecționarea propriilor mijloace artistice, astfel încît comunicarea lor cu publicul să se realizeze într-un mod cît mai emoționant. Asumîndu-și misiunea de a contribui la rîndul lor la educarea patriotică și estetică a publicului, la ei se constată entuziasm și prosepție în interpretare, pe care, din păcate, unii dintre cîntăreții folk mai vîrstnici le-au pierdut. Destinul noilor interpreți care bat la ușile afirmării și chiar și la cele ale consacării este pe de o parte mai scutit de emoții deoarece ei găsesc deja un teren pregătit pentru evoluția lor de cei dinainte. Dar tocmai din această pricină ei nu se pot aștepta în nici un caz la menajamente, fiind comparați în permanență cu „virfurile”

I. Mențiuni: DANIEL DUMITRESCU — **Scrisoare de acasă**, versurile de Virgil Carianopol, muzica și interpretarea de Daniel Dumitrescu; ALEXANDRU IVANOV — **Balada corbilor**, versurile de George Topirceanu, muzica și interpretarea de Alexandru Ivanov; GRUPUL FOLK MORENI: **Marșul împotriva morții**, versurile, muzica și interpretarea de grupul respectiv; GRUPUL „PROGRESIV FOLK '74” — **Neliniste**, versurile de Dumitru Pricop, muzica de Tony Iankevi.

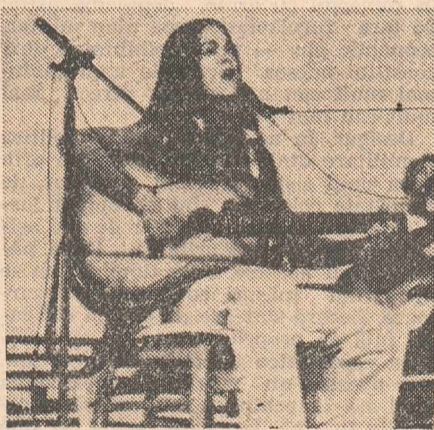
II. Laureați: VIOLETA CIOMÎRTAN — **Ciobănașul**, versuri populare, muzica Violeta Ciomîrtan; **Verde erud**, versurile de George Bacovia, muzica de Violeta Ciomîrtan; IOAN și EUGEN EVU: **Cîntecul lui Iancu**, versuri populare, muzica Ioan Evu; **Argument pentru pace**, versurile de Eugen Evu, muzica de Ioan Evu; GRUPUL FOLK „T” — **Balada lui Iancu Jianu**, versuri populare, muzica și interpretarea de grupul respectiv; GRUPUL FOLK „5” — **Fiatalok** (Tinerii), versurile de Verzar Ferenc și Verzar Csongor, muzica de Verzar Ferenc; GRUPUL FOLK „CETATEA” — **Limba noastră**, versurile de A. Mateevici, muzica și interpretarea de grupul respectiv.

Primul festival al muzicii tinere de la noi a fost o reușită atît prin excelența sa organizare, cît și prin valoarea unora dintre interpreți și formații, ceea ce ne face să privim cu încredere viitorul acestei arte, în plină expansiune. Timp de trei zile, pe scena teatrului de vară din Costinești s-a perindat o lume diversă și colorată, exuberantă și totuși plină de înțebări, care, dincolo de cîntec și poezie, dincolo de vîrstă și profesii, de unghiri diferite de a vedea arta, a demonstrat largile posibilități create pentru exprimarea liberă a fenomenului artistic de la noi.

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR Cronica (313, 314)

În încheierea primului festival al muzicii tinere de la noi, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de

C.C. al U.T.C. și revista **Flacăra**, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, a susținut două intîmplări literar-artistice la Costinești, pe scena teatrului de vară. Început duminică, 25 iunie, la orele 19, întrerupt pe durata transmiterii la televizor a finalei campionatului mondial de fotbal, reluat la orele 0,30 în fața unui public de peste o mie de persoane — cite încap în incinta acestui teatru — spectacolul s-a terminat la orele cinci, în dimineața zilei de 26 iunie, cînd revărsatul zorilor a făcut inutilă lumina reflectoarelor. Au fost prezenți membrii reprezentativi ai cenaclului: Dan Andrei Aldea, Mirecea Vintilă, Victor Socaciu (acompaniat de formația pop Grup 74 din Brașov — Sandu Albitser, Lucian Nireșteanu, Daniil Proca, Paul Panait), Ion Zubașcu, Doru Stănculescu, Mihail Stan, Florian Pittiș, Valeriu Sterian, Evandro Rossetti, Nicu Vladimir, precum și mai noi săi membri Maria Naghi, Arpad Domokos, Nicolae Moranciu și Adrian Dușu. Manișterea aceasta, cu desfășurare insolită

O interpretă cu glas răscolitor:
Zoia Alecu

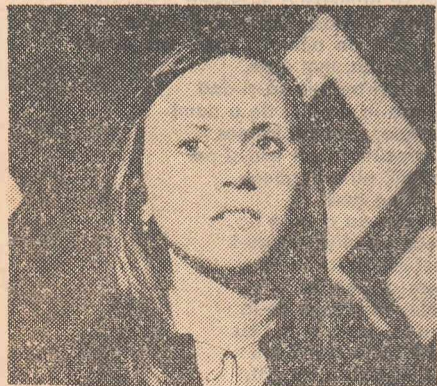
chiar și pentru Cenaclul Flacăra, a avut un caracter sărbătoreț, fiind că un omagiu adus laureaților primului festival al muzicii tinere, o recunoaștere a valorii lor din partea reprezentanților mai vîrstnici ai genului, pionierii lui. Tocmai pentru a arăta că muzica tînă este una singură, indiferent de modalitățile de exprimare, gala laureaților acestui festival a fost organizată în cadrul intîmplărilor artistice ale Cenaclului Flacăra.

Daniel Dumitrescu, Alexandru Ivanov, Grupul folk Moreni, Grupul progresiv folk '74 au impresionat prin acuratețea interpretării. **Limba noastră**, pe versurile lui Alexe Mateevici, a intrat deja în conștiința publicului, așa cum a propus-o grupul folk „Cetatea”, format din Molnar Gheorghe, Șerban Mariana și Dorina Pop. Grupul folk „5” s-a distins prin forța interpretării antrenantului cîntec **Fiatalok** (Tinerii) pe versurile lui Verzar Ferenc și Verzar Csongor: „Așa sintem noi / Tinerii / Liberi să cîntăm / Tinerii / Ne place să cîntăm / Tinerii / Liberi să cîntăm / Tinerii”. O formație al cărei nume trebuie reținut este și grupul „T” din județul Dimbovița, **Balada lui Iancu Jianu**, dar și alte cîntece interpretate i-au dezvăluit posibilitățile artistice variate. Frații Ioan și Eugen Evu au adus „un suflu de adevăr și istorie din Ardeal”. Absolut remarcabilă a fost Violeta Ciomîrtan din Roman care, după expresia poetului Adrian Păunescu, atunci cînd cîntă **Verde erud** pe versurile lui Bacovia parcă ar face „o fotografie a melancoliei lumii”. Inezestrată cu o voce de un tip special, deosebit de sensibilă, ea are toate șansele să se afirme ca o mare interpretă.

Toți acești tineri artiști și-au găsit un loc firesc printre membrii cenaclului, ca reprezentanți ai uneia și aceleiași arte, profund ancorată în prefacerile revoluționare ale contemporaneității. Simțind că asistă la un moment deosebit în existența lor, membrii cenaclului și-au întîmpinat colegii mai tineri cu un program alcătuit din cele mai semnificative lucrări ale lor. Spiritul de emulație le-a dictat să se prezinte la nivelul cel mai înalt, astfel încît să indice cotele la care se află arta lor. În noaptea de 25 spre 26 iunie, sub lumina a 5 reflectoare și a o jumătate de lună, concuși de greieri și bombardai de bondari, membrii cenaclului au interpretat piese de o mare profunzime din poezia și cîntecul tînă, astfel încît spectatorii — dintre care unii infoliiți în pături — au rămas șintuiți pe locurile lor pînă în zori. Nu mai înșirăm titlurile lucrărilor interpretate. Consemnăm doar apariția în cenaclu a tineretului Zoia Alecu care a lăsat o impresie extraordinară prin calitățile sale vocale și prin repertoriul ei format din cîntece influențate de folclorul la modul cel mai autentic. Zoia Alecu este fără îndoială o speranță a muzicii tinere.

Intîmplările literar-artistice cu numărul 313 și 314 au fost o veritabilă sărbătoare a poeziei și cîntecului tînă de la noi, a spiritului liber și cutezător din România.

GEORGE ARION

O posibilă mare cîntăreață
Violeta Ciomîrtan

muzicii tinere, la înălțimea cărora nu pot ajunge decît printr-o pregătire riguroasă.

Un aer înnoitor a pătruns în muzica tînă și este bine ca să-i întîmpinăm cu toată dragostea pe cei care l-au adus și să le încurajăm evoluția.

Dar iată care sînt cîștigătorii primei ediții a festivalului de muzică tînă:

Laureații primei ediții a festivalului muzicii tinere

Fotografii de A. MIHAILOPOL

0 strategii în dezacord cu aspirația de pace a popoarelor

ECHILIBRUL ARSENALELOR

Încă din cele mai vechi timpuri, a existat preocuparea de găsire a unor concepte și sisteme de organizare a relațiilor politice și militare dintre state astfel încât să se asigure menținerea păcii și securității lor. În condițiile în care istoria a respins soluția hegemoniei unui singur stat sau a unei grupări de state ca metodă de organizare a relațiilor politice dintre popoare, soluțiile preconizate porneau de la ideea coexistenței unei pluralități de state, în condițiile realizării unui anumit echilibru politic și militar între principalele state sau grupări de state. Totuși, în general, de-a lungul istoriei, concepțiile politico-militare și strategice se bazau pe ideea de forță, considerând că pacea, securitatea și supraviețuirea statelor aflate în luptă și competiție depind de puterea lor militară, demografică și economică, de întinderea teritoriului și de puterea aliaților lor.

Ideea de echilibru militar și politic a apărut în Europa. Astfel, noțiunea de „echilibru european” s-a născut încă în secolul al XVI-lea, în contextul rivalităților dintre Franța și Spania. După revoluția franceză de la 1789, Anglia a fost aceea care a făcut apel la necesitatea păstrării „echilibrului” politic și militar în Europa pentru a forma coaliții militare împotriva lui Napoleon I. Menționăm, de asemenea, că în secolul trecut, ideea de „echilibru politic și militar” în Europa a dus la formarea de alianțe și grupări militare, care s-au înfruntat ulterior în primul război mondial. Apare astfel clar că, în fapt, competiția politică și militară între principalele țări europene era de cele mai multe ori justificată de necesitatea realizării și menținerii unui anumit „echilibru” militar în Europa și că acest „echilibru” era realizat pe spirală prin înarmări, războaie, cuceriri și anexiuni teritoriale, alianțe militare ș.a.

Istoria stă martor că un asemenea „echilibru” căutat pe plan politic și impus pe plan militar nu a fost niciodată perfect și durabil, că a dus la noi „rupturi” cu grave implicații pentru viața și activitatea popoarelor.

În perioada dintre cele două războaie mondiale, dorința Germaniei de a restabili „echilibrul”, după o concepție și în manieră proprie, dar profund nocivă, a dus la declanșarea cursei înarmărilor încheiată prin dezastrul celui de-al doilea război mondial.

După război, odată cu începerea dezarmării, a apărut și concepția de „echilibru militar” de „reducere echilibrată” a forțelor armate și armamentelor, teză justă în finalitate. Astfel în 1951, au fost prezentate la O.N.U. propuneri pentru „reglementarea, limitarea și reducerea echilibrată a tuturor forțelor armate și armamentelor”. În anii următori, o serie de țări — atât socialiste cât și capitaliste — au propus, tot la O.N.U., diferite planuri și măsuri de reducere „echilibrată” a forțelor armate ale celor două blocuri militare — N.A.T.O. și Tratatul de la Varșovia — avansând, în acest sens, diferite idei privind fixarea unor plafoane maxime pentru forțele armate. În general, cifrele propuse pentru cele cinci mari puteri erau cu mult mai mari decât plafoanele fixate pentru alte state.

Din păcate, în perioada ce a urmat, a existat o trecere pe planul secund a acestor preocupări și chiar o împotmolire a lor datorită faptului că în concepția strategică a cercurilor imperiale, echilibrul militar în lumea contemporană nu poate fi decât „echilibrul terorii”, întemeiat pe deținerea de către marile puteri a armelor nucleare și a altor arme de exterminare în masă. Numai printr-un astfel de echilibru — zic acești „strategii” — s-ar putea menține pacea și securitatea internațională. Adepții teoriei „echilibrului terorii” consideră că perfecționarea și stocarea armelor nucleare, intensificarea cursei înarmărilor ar duce la „descurajarea” eventualului agresor. Oricât ar pare de paradoxal, propagatorii acestui echilibru pe spirală, prin acumulări masive de arme, prin investirea unor eforturi intense în realizarea altora și mai sofisticate, vorbesc — și ei — de pace și pretind că acționează astfel în numele păcii! Amenințarea cu folosirea armelor nucleare ar fi, după părerea lor, cea mai bună garanție că nu se va recurge la forță și că pacea și stabilitatea între state vor fi menținute. În realitate nu este vorba decât de o variantă modernizată a teoriei antice exprimată prin dictonul „dacă dorești pacea — pregătește-te de război” (SI VIS PACEM — PARA BELLUM). Cu toate acestea, fizicianul atomist R. Oppenhei-

mer, care a utilizat, primul, termenul de „echilibrul terorii”, sublinia că o asemenea situație nu are nimic comun cu securitatea reală a popoarelor.

Evoluția lumii contemporane, în care destinderea abia s-a conturat, evidențiază cu pregnanță că „echilibrul militar” nu poate oferi decât o stabilitate fragilă, precară, nesigură care este amenințată în permanență de dezzechilibru, de un impact profund asupra societății.

Pornindu-se de la o premisă justă în esență s-a ajuns la a se releva necesitatea căutării, a realizării „echilibrului”, pe spirală, perfect pe plan militar, de către cei care contribuie astfel la accelerarea cursei înarmărilor, la punerea la punct a noi tipuri de arme, tot mai distrugătoare, în vederea „recuperării rămănerii în urmă” față de adversarii lor declarați sau potențiali, cu care, în fapt, se află în competiție pentru supremație militară. De asemenea, este evident, concepția „echilibrului terorii” a fost și este invocată de cei care se opun oricăror măsuri ferme de dezarmare, pe considerentul că asemenea măsuri ar putea rupe „echilibrul fragil” existent, sau că ar fi dificil să se găsească un nou echilibru, la un nivel de înarmare mai scăzut, deoarece este imposibil să se stabilească cu certitudine nivelul actual al înarmărilor statelor. Totodată, este la fel de evident că strategia „echilibrului militar” nu vizează realizarea unui adevărat echilibru, a unei egalități pe plan militar, între toate statele. Nici pe departe! În concepția autorilor teoriei, egalitatea trebuie să existe numai între cîteva alesi, foarte puțini, iar ceilalți ar trebui să se plaseze sub una dintre „umbrelele nucleare”, în una sau alta din zonele de influență aferente. În actuala situație de fapt, „echilibrul terorii” face ca numai unii — cîteva — să terorizeze pe ceilalți, pe marea majoritate, să îngreieze astfel ascensiunea popoarelor pe noi culmi de progres și civilizație, să mențină starea de subdezvoltare și înapoiere a unor state recent eliberate.

Este, deopotrivă, o modalitate de subjugare a altor state prin atragerea lor în comerțul cu arme, depinzând astfel de țara furnizoare — pe plan militar, economic etc. — prin posibilitatea de a constitui adesea victimele unui șantaj mai mult sau mai puțin direct, mai mult sau mai puțin voalat.

Desigur, în actualele condiții politice și militare din lume, caracterizate prin lipsa unui sistem eficient, verificat, de securitate colectivă, sînt pe deplin justificate preocupările statelor de a-și asigura pacea și securitatea. După părerea țării noastre, atîta timp cît nu se întreprind măsuri concrete de dezarmare, fiecare stat are datoria și obligația față de propriul popor de a-și asigura capacitatea de apărare necesară. Dar aceasta nu reprezintă realizarea unui așa-zis echilibru militar prin competiția înarmărilor, care poartă în sine riscul unui cataclism mondial.

Într-adevăr, este nevoie acută de un echilibru, dar de unul care să asigure condiții egale de securitate tuturor statelor. Or, un asemenea echilibru nu

poate fi realizat decât treptat, și nu în sus, ci prin reducerea și coborîrea continuă a plafonului înarmărilor, pînă la realizarea dezarmării generale și complete, întrucît toate statele sînt interesate în dezarmare și toate popoarele pot beneficia de o atare realizare.

Echilibrul perfect, ideal pe plan militar, nu se poate găsi decât prin eliminarea completă a mijloacelor de purtare a războiului, prin adoptarea și aplicarea unor măsuri de încredere și cooperare între state, de înțelegere și respect reciproc între toate popoarele lumii. Însăși sensul original al cuvîntului echilibru (care vine din cuvintele latine „aequus” — egal și „libra” — balanță) indică o stare de repaos, de inactivitate a unor forțe care se distrug, se anihilează reciproc. Or, în cazul forțelor militare, dacă echilibrul înseamnă anihilarea lor reciprocă, de ce oare mai este nevoie de existența forțelor? De ce să nu se caute menținerea echilibrului pe o spirală descrescîndă sau chiar pe cota zero a nivelului înarmărilor?

În fapt, atunci cînd se discută despre dezarmare se urmărește eliminarea pericolului de război, care în condițiile existenței armelor nucleare poate însemna autodistrugerea omenirii. Or, cît timp există arme nucleare, arme de distrugere în masă, forțe armate imense, cît timp există mijloace de purtare a războiului, oricît de „echilibrat” ar fi nivelul lor, persistă pericolul de război.

Destinderea viabilă și coexistența pașnică între state pot fi realizate, dar nu prin teroare și descurajare reciprocă. Adevărul este că „echilibrul militar” căutat și promovat pînă acum nu a stăvilit cursa înarmărilor ci, dimpotrivă, a stimulat-o, a justificat-o și a îndreptat-o pe un drum de-a dreptul periculos.

Iată de ce România se pronunță și acționează cu perseverență pentru oprirea cursului ascendent al înarmărilor și pentru trecerea la măsuri con-

crete de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară. Fîind conștientă că dezarmarea nu se poate realiza dintr-o dată, țara noastră a propus o serie de măsuri cu aplicabilitate imediată, de natură să declanșeze și să stimuleze procesul de reducere a cursei înarmărilor, să favorizeze dezangajarea militară și destinderea. În felul acesta s-ar ameliora climatul mondial, ar spori încrederea între state și s-ar putea trece treptat și la alte măsuri de reducere substanțială a înarmărilor, în vederea atingerii obiectivului final — dezarmarea generală, în primul rînd nucleară. În nenumărate prilejuri, România socialistă s-a pronunțat pentru democratizarea procesului negocierilor în problemele care privesc viața popoarelor — inclusiv în cele ale dezarmării — cît și pentru conjugarea eforturilor statelor, pentru mobilizarea forțelor democratice și progresiste, a tuturor popoarelor în vederea înlăturării marilor imperative ale contemporaneității, între care pe un loc de frunte se află dezarmarea.

Desigur, pretexte pot fi găsite oricînd pentru a justifica inerția politică și lipsa de acțiune. Însă, cu deosebire în cazul dezarmării, popoarele așteaptă fapte și nu justificări, măsuri concrete și nu declarații de principiu.

Exprimînd cu convingere opțiunea fermă a României în favoarea dezarmării, tovarășul Nicolae Ceaușescu declara recent: „Acționăm cu toată fermitatea pentru a contribui la oprirea cursei înarmărilor, pentru trecerea la dezarmare, și în primul rînd la dezarmarea nucleară... Considerăm că trebuie făcut totul pentru a se trecere la adoptarea de măsuri concrete. Poartă o mare răspundere în fața popoarelor proprii, în fața omenirii, guvernele, șefii de stat care închid ochii și nu vor să treacă la dezarmare”.

DUMITRU CEAUȘU ■

O contribuție românească la definirea unui flagel al lumii contemporane

O realitate a lumii contemporane — sau, s-o numim de la început cu numele ei exact, un flagel, un sinistru flagel al acestei lumi — care trezește o acută neliniște, smulgînd din indiferență chiar și pe cei mai indiferenți dintre indiferenți: înmulțirea actelor de terorism, săvîrșite de indivizi, grupări și organizații, uneori și de state, expresii, de regulă, ale ultra-reacționarismului de tip fascist, ale naționalismului exacerbant, ale politicii de agresiune și subjugare, acte de violență menite să înspăimînte și să intimideze, să inculce indivizilor și popoarelor teama de viitor, obsesia unui rău al secolului, a unor catastrofe inevitabile. De la contra-ofensiva neocolonialistă împotriva luptelor de eliberare, de la represuniile rasiste din Africa de Sud la recrudescența organizațiilor neofasciste, de la pirateria aeriană a deturării de avioane, de la bombe care explodează în sedii publice la asasinarea unor lideri politici — cazul Aldo Moro venind după atîtea altele, care se numesc Martin Luther King, Ernesto Che Guevara, Patrice Lumumba, Ben Barka, Eduardo Mondane, Amilcar Cabral, John Kennedy, Robert Kennedy, Salvador Allende ș.a. — terorismul a făcut, și face încă, destule ravagii, într-un ritm de proliferare prea alarmant pentru

ca omenirea să nu ia act de realitatea lui. O altă realitate, în aparență minoră, dar care, o dată luînd act de ea, nu poate să nu te pună pe gînduri: „În domeniul dreptului internațional — scrie eminentul jurist prof. dr. doc. Grigore Geamănu — s-au făcut puține progrese cu privire la definirea terorismului și la adoptarea măsurilor de represiune. Este, fără îndoială, și aceasta una din cauzele care favorizează dezvoltarea și propagarea terorismului internațional”. Și mai departe, ca o consecință firească: „Explozia” terorismului a găsit pe tărîm ideologic, social și juridic, o lume dezarmată. Cea mai mare parte a actelor internaționale de drept au rămas fără efect nefiind ratificate de state sau neavînd forță juridică. Literatura de specialitate este profund deficitară”.

Aceste rînduri ale cunoscutului jurist român sînt scrise în prefața unei recent apărute cărți. O carte care, după opinia aceluiași, „este cea mai completă apărută pînă în prezent”, umplînd „cu meritul documentării și al prezentării științifice un gol adînc resimțit în literatura juridică universală”.

Cartea se numește „Flagelul terorismului internațional” și a apărut, tipărită de Editura Militară, sub semnătura doc-

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Uragan-tango

Uraganele, iubito, au nume de numai două secole. Sute de secole, ele n-au avut nume. Văiuau și suflau, nebotzate, nici unui om nu i-a trecut prin cap să numească un uragan. Îi înțeleg prea bine pe toți acei care-au suportat uraganele, fără să le dea nume de mamă, de tată, de soră, de frate, de lapă, de nene. O vacă păștea pe-un tăpșan și Tudor Vianu l-a întrebat pe țaran: Bode, ce nume are vaca dumitale? N-are nici un nume, noi îi zicem Florica — a răspuns țaranul și esteticianul s-a mirat foarte, socotînd acest răspuns unul dintre cele mai adînci în ordinea gîndirii pe tăpșan. Doar de două secole, oamenii au pornit să boteze uraganele, nu se știe de ce, poate din cauza, iubito, dezvoltării inteligentei care nu mai suportă nenumitul, poate din cauza ta, dar australienii, de ce australienii iar nu se știe de ce, au fost primii, în sec. 19, care au botezat uraganele cu nume de femei, iubito. Eu unul am protestat dintotdeauna, în scrisul și prin scrisul meu la această profundă nedreptate și-am cerut să înceteze această situație. (1) Mi s-a spus că-s prost și n-am humor, iubito, că merg prea departe cu ideea eminesciană ce socotește femeia sfîntă prin durere.

Sînteți cinici — le-am urlat, tu știi prea bine că mai ușor suport un taifun decît a fi acuzat de lipsa humorului, pînă cînd cauza mea justă a triumfat, ieri, din moment ce NOAA (?) din Statele Unite a acceptat cererea feministelor ca de la anu', uraganele de pe coasta Pacificului să fie de ambele sexe, să se numească în ordine alfabetică, Andres, Blanca, Carlos, Dolores, Enrique, Fedora. Mexicul însuși a fost de acord. Pentru uraganele de pe coasta Atlanticului, iubito, mai e de discutat, căci acolo 21 de țări trebuie să-și dea acordul la această egalitate în dreptul de a numi uraganul, și bărbat și femeie, cum stă frumos și drept în casa omului, precum în cer așa și pe pămînt. Șterge-ți, deci, ochii, nu mai plînge, taci, nu mai striga așa, că ne aud chiparoșii, ei n-au nume, dar au chip, o vacă foarte frumoasă trece pe uliță, ugeru-i o minune-n amurg, a fost crudă învinuirea, dar ce-ar fi dacă tot vrem să îmblinzim lucrurile, natura și iubitele, să trecem de la uraganul de ambele sexe la acela numit cu mari comici ai ecranului? Uraganul Stan, uraganul Bran, uraganul Aristofan, ciudat, nu-ți șade bine cînd rîzi!

RADU COSAȘU ■

(1) Am scris negru pe alb: „Să înceteze această situație! Să piară această imagine deformantă a femeii! Să imaginăm femei care nu mai au de ce să fie uragane! Să imaginăm uragane care să nu mai poarte nume de femei!” („Alți doi ani pe un bloc de gheață” — pag. 64).

(2) Administrația Națională a Atmosferelor și Oceanelor.

lui în drept internațional Ion Bodu-

Știința și tehnologia în slujba dezvoltării popoarelor

Problemele dezbătute în cele 275 de pagini ale acestei lucrări, prea scurtă pentru greutatea ei documentară și analitică, sunt, evident, prea complexe pentru a putea fi examinate, fie și numai enumerate în spațiul unei recenzii. Fenomenul terorismului internațional își are cauzele și sursele multiple, sursele lui multiple, uneori confundabile, niciodată îndreptățite, totdeauna excesive. Peste toate, însă, el este un fenomen precis circumscris unei anume lumi, dominate sau măcar infestate, într-o măsură sau alta, de dreptul forței, de politica sau dictatul forței, și, din acest punct de vedere, autorul, cu o argumentație strinsă și clară, sprijinită pe late revelatorii, merge, în „tăietură directă”, spre esențe, atrăgând atenția omului asupra unui climat politic, a unor interese politice, uneori foarte mari, care acționează ca acest fenomen să ia naștere, să se dezvolte, deseori să se intensifice. Fără a se angaja într-o polemică cu juristii sau cu criminologii care afirmă că „ritmul evoluției societății contemporane este mai rapid ca oricând și orice transformare (într-un astfel de ritm) implică și violență”, Ion Bodușescu, clădind faptele și cum ele însele se clădesc, în desfășurarea lor intrinsecă, și cercetându-le așa cum trebuie cercetate, adică în lumina normelor și principiilor dreptului internațional, în speță, aduce la lumină unele aspecte revelante asupra faptului că nu vom avea o generală a societății, ci o anumită involuție, stăpînită deliberat sau scăpată din mână în anumite puncte incandescente ale planetei, favorizează sau chiar declanșează acest fenomen.

Cartea e divizată în două părți: „Conceptul de terorism” (cu capitolele: „Trăsăturile generale ale terorismului”, „Unele aspecte ale terorismului de stat”, „Terorismul internațional”, „Convenția internațională pentru prevenirea și reprimarea terorismului”, „Convenția pentru întărirea unei curți penale internaționale”) și „Terorismul în perspectiva contemporanității”. Parcurgînd numeroasele secțiuni ce compun fiecare din aceste capitole, nu putem să nu remarcăm, ca prefațatorul cărții, faptul că „autorul se mulțumește cu o prezentare „internaționalistă”, el face și o incursiune în istoria țării noastre, punînd momentele de manifestare a terorismului inspirat și pus la cale din afară”. Secțiunea de evenimente ale terorismului în România, integrată capitolelor despre terorismul de stat, încercuiește nu puține momente dramatice, acuzînd violența de tip terorist, în frământata istorie a românilor, între care cele mai recente sînt crimele Gărzii Fier și crimele bandelor horthyste în Transilvania.

Încercuind fenomenul în toată complexitatea lui, reliefînd, în același timp, esența reacției împotriva terorismului internațional, autorul analizează, cu o stiduoasă risipă de erudiție, mijloacele, metodele, instrumentele juridice, adoptate, pe-a lungul timpului, la nivel național și internațional, pentru prevenirea și primirea flagelului, degajînd necesitatea — acut resimțită de dreptul internațional, resimțită, de fapt, de întreaga omenire — a unei largi cooperări a statelor.

Un larg infățișat, în acest context, eforturile ample și consecutive depuse de România socialistă, în numele unei ordini juridice și umanitare slujind intereselor lumii. Vestind „juristilor și științei juridice românești” — cum scrie prof. dr. Gr. Gheamănu — „un talent tinăr ce se anunță măgulit, ca o speranță de viitor”, cartea lui Ion Bodușescu marchează o contribuție de primă însemnătate într-un domeniu care o aștepta.

P. ILIE

În aceste zile, Capitala țării noastre a găzduit, sub egida Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa, reuniunea europeană pregătitoare a Conferinței Națiunilor Unite pentru știință și tehnologie în slujba dezvoltării, amplă manifestare internațională prevăzută să aibă loc anul viitor, la Viena.

Desemnarea României ca gazdă a acestei importante reuniuni pregătitoare nu a fost deloc întâmplătoare, ea constituind o expresie elocventă a recunoașterii rolului activ pe care țara noastră îl are în eforturile de soluționare a marilor probleme ale lumii de azi și, particularizînd, în stimularea cooperării în domeniul științei și tehnologiei, în lupta pe care țările în curs de dezvoltare o poartă pentru asigurarea accesului neîngrădit al tuturor statelor la cuceririle inteligenței umane, în scopul asigurării pe această cale a progresului economic și social. Dealtfel, fapt demn de subliniat, însăși convocarea pentru anul viitor, la Viena, a unei conferințe speciale a Națiunilor Unite consacrată în exclusivitate acestei probleme deosebit de importante, este rezultatul direct al unei inițiative românești, care a găsit un larg ecou în rândul țărilor membre ale O.N.U. și pe care Adunarea Generală a hotărît să o materializeze prin organizarea amintitei conferințe.

„Conferința O.N.U. pentru știință și tehnologie în slujba dezvoltării din 1979, care se înscrie în suita de acțiuni internaționale pentru edificarea unui ordinii economice internaționale — se spune în mesajul adresat reuniunii de către președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să constituie un moment de importanță majoră pentru largirea cooperării tehnico-științifice internaționale și sprijinirea, pe această cale, a accelerării economice a tuturor țărilor și cu prioritate a țărilor în curs de dezvoltare.”

Reuniunea regională europeană are o importanță deosebită pentru pregătirea conferinței mondiale, țările europene putînd să contribuie individual sau în cooperare, pe măsura bogatelor resurse și experiențe de care dispun, la sprijinirea și dezvoltarea tehnologică a țărilor în curs de dezvoltare din toate regiunile lumii.

Interesul unui impresionant număr de țări ale lumii, în marea majoritate țări în curs de dezvoltare, față de știință și tehnologie este firesc și pe deplin explicabil.

Situația actuală este însă departe de posibilități și cu atât mai mult de cerințele acute de dezvoltare ale țărilor „lumii a treia”. Cîteva cifre oferite de statisticile unor organisme și organizații internaționale sînt, în acest sens, pe deplin edificatoare. Astfel, în țările în curs de dezvoltare, care reprezintă peste trei pătrimi din populația globului, se cheltuiesc, pe ansamblu, sume de 100 de ori mai reduse pentru activitatea de cercetare-dezvoltare decît în statele industrializate. Luînd în comparație 7 asemenea țări occidentale cu un grup de 109 țări în curs de dezvoltare, dintr-un total de sută la sută, primul grup deține 92 la sută din numărul accelerațiilor de protoni, 85 la sută din nu-

mărul calculatoarelor electronice, 83 la sută din totalul centralelor electrice nucleare. Din cei circa 500 000 de oameni de știință existenți în lumea întreagă, numai 70 000 se află în țările în curs de dezvoltare, existînd în plus așa-numitul „invers transfer de tehnologie”, mai concret furtul creierelor, exodul unui număr însemnat de specialiști din țările sărace ale planetei spre marile metropole din Occident. Ca un reflex direct al lipsei de specialiști și tehnologie, raportul la producția industrială pe locuitor, comparativ cu țările dezvoltate, este de 24 la 1, iar în anumite ramuri de înaltă complexitate și tehnicitate chiar de 96 la 1 în defavoarea țărilor în curs de dezvoltare.

Sînt toate acestea realități ale zilelor noastre, care argumentează o dată în plus necesitatea stringentă de înfăptuire a noii ordini economice mondiale, a creării celui cadru de justiție și echitate în care toate popoarele să-și poată consacra pe deplin energiile propășirii independente pe calea progresului și civilizației moderne. Pentru atingerea acestui deziderat major, desigur, fiecare țară trebuie să facă eforturi susținute pe plan intern pentru valorificarea tuturor resurselor umane și materiale disponibile. În același timp însă, constituie un adevăr de necontestat că fără aplicarea unor programe eficiente de ajutorare a țărilor sărace, fără renunțarea la practicile protecționiste, la barierele de tot felul (iar în domeniul transferului de brevete și tehnologie aceste bariere sînt adeseori insurmontabile pentru țările în curs de dezvoltare), fără eliminarea inechităților din comerțul mondial, lumea va continua să acuză fenomene de criză, generate în mare parte tocmai de adîncirea prăpastiei între săracii și bogații planetei, de dificultatea crescîndă a unui însemnat număr de țări în curs de dezvoltare de a fi parteneri solvabili, de a contribui la diviziunea internațională a muncii.

Și în acest domeniu, se poate aprecia fără riscul de a greși, România socialistă, ea însăși țară în curs de dezvoltare, promovează o activitate deosebit de bogată, deține o experiență exemplară. Eforturile susținute depuse pe plan intern, atenția primordială acordată de partid și statul nostru dezvoltării forțelor de producție, industrializării, cercetării științifice (insuși acest cincinal poartă genericul sugestiv de cincinal al revoluției tehnico-științifice), ritmurile înalte de dezvoltare, preocuparea constantă pentru perfecționarea învățămîntului se îngemănează armonios cu promovarea pe plan extern a unei politici deschise, a unei largi cooperări cu toate statele lumii, cu celelalte țări în curs de dezvoltare, cu colaborația sa de substanță în edificarea unei noi ordini economice și politice internaționale. Sînt și acestea sensuri majore ale unei politici constructive, principiale, profund umane, căreia recenta reuniune de la București, pe lîngă însemnătatea și semnificațiile sale specifice, îi conferă valențele unanimei recunoașteri și aprecieri.

AUREL PERVA

MONDO UMANO ?

Ready și „piesa W”

Este vorba, de fapt, de cîteva pagini pline de instrucțiuni care au fost descoperite în celula unui oarecare Frank Ready, un bărbat de 31 de ani, condamnat la cincisprezece ani de închisoare intrucit escrocaser serviciul american de impozite (I.R.S.) cu zece mii de dolari în cursul anului 1975. Instrucțiunile nu se referă la altceva decît la modul în care poate fi furată în mod sistematic vistieria țărilor respective fără prea multe riscuri. Or, ea, această „piesă W”, arată cît de mult au îndrăznit acești „răufăcători cu guler alb”, cum li se spune mai recent în rubricile de specialitate.

Dealtfel, cînd, acum cîteva ani, ajunsese „best-seller” un roman ce descria, între altele, o fraudă prin intermediul ordinatului, multă lume era surprinsă de fantezia debordantă a autorului. Nimic mai neadevărat! Aproape concomitent s-a aflat că procesul lui Frank Ready se desfășurase cu mult înainte ca autorul să scrie acea carte așa că, iarăși, realitatea a luat-o înaintea fanteziei! Așa că această piesă, ca și altele, nu face decît să confirme stadiul înalt al îndrăzneției acestor noi pirati. Două sînt feburile de precizări pe care debutantul le găsește în „piesa W”. Primul fel este de ordin practic, ca să zicem așa, și se referă la felul cum se pot procura informațiile necesare pentru a comoleta falsele declarații de imozitate. În acest punct li se recomandă piratilor două procedee: 1. Să dea un anunț într-un ziar la rubrica „oferte de servicii”. Evident, vor telefona zeci de solicitanți, mai ales dacă așa ceva se întîmplă într-o perioadă de recesiune. În atare situație informaticianul sui-generis le va promite că le va retelefona, nu înainte de a întreba, parcă din întîmplare, dacă nu au un număr de securitate socială și care este acesta. Puțin contează dacă acest număr corespondă sau nu numelui ce va figura pe declarația de impozit. 2. De asemenea, se poate scrie numărul de securitate socială al copiilor care, evident, nu plătesc impozite! Ingenios, nu ?

A doua serie de instrucțiuni este și mai surprinzătoare: este vorba de un adevărat model de simulare a ansamblului sistemului de rambursare a impozitelor ce au depășit suma fixată și pe care-l utilizează ordinaroarea administrației: ce plafoane nu se pot depăși, rubricile cele mai acceptate etc., etc.

Ceea ce este însă cu totul și cu totul inedit e faptul că formularele completate au fost încercate pe ordinarorul închisorii Leavenworth din statul Kansas și că „piesa W” a reprezentat manualul după care au învățat cu sîcuintă și copștințios exact 150 (!) de deținuți ai „instituiției” respective. Așa că, la sfîrșitul pedepsei, aceștia vor ieși cu „diplomă” de informaticieni în buzunar și gata preoții pentru noul gen de piraterie al anului 2000. Afirmația e prea hazardată intrucit deja această piraterie a fost luată în serios de pe-acum atît de protagoniști cît și de cei ce suferă de pe urma ei. Mai ales că acești răufăcători cu guler alb au ajuns să repete operația de mai multe ori pe an. Așa că, după cum precizează o revistă franceză, atunci cînd informațiile furnizate de formulare au fost acceptate de ordinarorul responsabilii de la I.R.S. nu se vor putea amuza să controleze toate cele 82 de milioane de declarații cu gîndul, mîrturisit sau nu, că vor descoperi cele 2 000 sau mai puțîn de falsuri care au scăpat vigilenței computerului în programul lui.

Totuși, într-o bună zi, cunoștința noastră, Frank Ready, a pătît-o bine de tot. Unul din funcționarii I.R.S., de la un centru din Texas, a văzut trecînd de două ori într-o zi aceeași adresă și același nume dar cu două instituții și două numere de securitate socială diferite. Surprins, a telefonat patronilor respectivi. Mai mult din rutină pentru că se aștepta să-i audă spunînd că au fiecare cîte un funcționar cu acest nume. Dar nu! Aceștia avuseseră un funcționar, același, dar în momente diferite. Cît privește celălalt număr, era al fiului lui Ready, în vîrstă de patru ani! Așa a început cursa cronometrului pentru descoperirea lui Frank. A fost găsit în închisoarea din Leavenworth, unde alcătuiseră acea „piesă W” și avea 150 de elevi silitori din cale afară.

PETRE NICOLAE

ACEEȘI PLANETĂ, ACEEȘI ORĂ !

ȘI SCAD, ȘI CREȘC

Sprintenul cangur australian, performer ce ar putea ezi invidia atleților datorită săriturilor la înălțime, 2—3 metri, suscită în ultima vreme interesul savanților. Înțîia acestui animal se tosește foarte repede în timp ce și consumă hrana, dar se refac la fel de repede. Zooloșii din Melbourne au alogat un mult pentru a prinde cîteva exemplare și a verifica stadiul particularitate. Dacă repede, cresc repede și cangurului !

ANI ALBI PENTRU ZILE NEGRE

Laurence Olivier, împreună cu cei trei copii, coplesit de pozitive, este nevoit să-și vîndă proprietatea de la Brighton, pentru a se stabili în Londra. Povestea amurgului trist se repetă căci nu pentru prima dată un mare actor este obligat să se gîndească la ziua de mîine. Fii săi sînt atenți, Elton John, cînd cumpăra 300 de cămăși a

300 franci bucata! Lumea vorbește și despre această

LICITAȚIE PENTRU PIANUL MARIEI CALLAS!

La Paris au fost vindute la licitație lucruri, lucruri strînse de-a lungul unei întregi existențe. Ele au aparținut Mariei Callas. Printre ele, tablouri valoroase, ceramică chinezească și mamele din Steinway la care cîntărea și își acompania ultimele sale cîntece. Pianul — plecid — vibrează încă de amintirea minunatei voci pe care a însoțit-o.

ȘCOALĂ DESTINATĂ MILIARDARILOR

John Kempe, director de studii la Gordonstoun International Summer School, își caută clientelă pe continent, după ce a dat o raită prin cele mai bogate locuri ale Golfului Persic încercînd să lămurească demnitarii să-și trimită fiii la școala sa de vară pentru a învăța „o bună engleză”. Argument forte: printre elevii săi s-au numă-

rat băieții ai celor mai nobile familii. În atenția domnului Kempe stă acum Franta. Distinsele familii franceze vor și să renunțe la 8 000 de franci de copil, timp de patru săptămîni cît durează educația perfectă în școala de la Gordonstoun. Este costisitor să ai mai mulți copii, ba chiar e îngrozitor să nu ai deloc posibilitatea să-i supraveghezi și să-i vezi deodată înglobați în statistici.

SALVAȚI COPILĂRIA !

În „Buletinul de informații” al ministerului de interne francez au apărut următoarele date: 46 514 minori au fost implicați în diferite crime și delictate în anul 1977 față de 41 436 în anul 1976. Copii lîngă copii! Unii nu au libertatea copilăriei nici vara, cînd sînt recrutați pentru o „bună engleză”; ceilalți au chiar și „libertatea” cumplită a delincvenței juvenile.

BON APPÉTIT !

O rețea a televiziunii americane a comandat lui Claude Chabrol 13 filmulețe (ale căror subiecte vor fi scrise de prietenul său Paul

Gegouf) fiecare avînd drept cadru un celebru restaurant francez. Încîntat, Chabrol recunoaște că pentru un gastronom de talia lui, filmele sînt întîmplare fericită, un adevărat chilipir. El a început de pe acum „turneul” marilor restaurante pariziene.

RĂZBOIUL KILOGRAMELOR

„Mîncați corect”, spune doamna Simone Veil — ministrul francez al sănătății și al familiei — cu ocazia campaniei naționale de informare despre nutriție: „formă, nu forme” ironizează un slogan publicitar.

Problema ar părea amuzantă la prima vedere, doar la prima vedere. Se apropie vacanța și femeii, bărbații se privesc în oglindă vișînd la o cură care în cîteva săptămîni va înlătura orice urmă de grăsime inestetică. Tablete și creme care slăbesc, acupunctură, diferite injecții, luate fără avizul medicului, pot da grețuri, căderi ale părului, sincope și adesea perturbări severe ale ritmului cardiac. O alimentație rațională, foarte ponderată și mai puțîn ponderală !

I. GRECU

Spiritul mondialului

La ieșirea de pe River Plata, după victoria strălucită a Argentinei în fața Olandei și a câștigării titlului suprem de către echipa gazdă, am văzut o scenă care vorbește mai mult decât orice articol de ziar despre spiritul mondialului: spectatori, remarcând un grup de jucători care așteptau autobuzul ce trebuia să-i ducă la locul de cantonament, au aplaudat îndelung. Erau brazilienii, adică cei de care argentinienii se temuseră cel mai mult în acest campionat. Gestul vorbește de la sine, așa încât n-am să-l comentez.

Vreau să spun că disputa a fost, pe alocuri, destul de dură și că n-au lipsit înepăturile în jurul unor meciuri. Hai să zicem, cel dintre Argentina și Peru, dar pe urmă toate ironiile au fost stinse și cu multă eleganță s-a mers mai departe. Mai vreau să precizez că după înfrângerea echipei gazdă de către italieni, cu o credință demnă de toată stima noastră, publicul a aplaudat și pe învingătorii și pe învinși. Se pierduse numai o bătălie, nu și războiul, câștigat în cele din urmă. În felul acesta ajungem la minunatul public de aici. Când Olanda a egalat și mai erau doar nouă minute de joc, a existat un singur minut de tăcere și pe urmă, ca și în meciul cu Italia, galeria a început să scandeze cu furie: Argentina, Argentina...

Sint lucruri care emoționează, lucruri care merg direct la inimă. Pot să uit eu strada după meciul Argentina-Italia, când toți microbistii de aici îi aclamau pe peninsulari, ca și când ar fi fost oamenii lor? Pot să uit presiunea dulce a celor ce ne înconjurau pe stradă și ne rugau mestește să dansăm cu ei pentru a marca bucuria pe care o încercam? Dar drapelul pe care fetele de pe trotuar ni le ofereau cu un incântător suris pentru a le flutura împreună cu ele? Fierbințele publice argentinian. Atât de sportiv, atât de obiectiv va rămâne pentru mine o bună amintire. De un astfel de public are nevoie fotbalul de peste tot. Cu un asemenea public poți să ai senzația că te afli într-o mare sărbătoare, cum e de fapt un asemenea campionat mondial.

Un cuvânt despre formațiile angajate în luptă. Argentina a fost echipa care mi-a plăcut cel mai mult. Nu a fost cea mai puternică. Mai puternice erau Olanda și R.F.G.-ul, dar a câștigat cel mai iute, cel mai plin de fantezie. De fiecare dată când a jucat acest unsprezece, am avut senzația că ne întoarcem la frumosul joc de altădată: adică la lupta deschisă, la imaginație, la forță numai când era nevoie și mai ales la plăcerea de a marca. Olanda putea foarte bine să câștige și ea. Nu a câștigat pentru că a lipsit acel ceva infinitesimal care te duce la victorie sau la catastrofă. Bara lui Rensenbrink din minutul nouăzeci putea să mute totul în favoarea continentului nostru, dar n-a fost să fie. După prima repriză a prelungirilor credeam că totuși Olanda va pleca de aici cu cupa F.I.F.A., cum pronosticase Pele în ziarul de sim-bătă (Clarín). Dar n-a fost așa. Cu o dăruire de toată stima argentinienii au găsit acele resurse ultime și fără puțință de recurs în ce-i privește pe adversari, cu care și-au ingenuncheat partenerii de joc. Despre celelalte echipe nu am mult de spus. Brazilienii nu mi-au plăcut deloc. Au jucat lent, lateral, demodat. Nu au șuturi dacă exceptăm pe cei din linia de mijloc (Dirceu și fundașul Nilinho), în mult mingea și mi s-au părut aici plitisiți de atita fotbal. Italia a plăcut multora pentru subtilitatea în joc a lui Rossi și mai ales a lui Bettega. Din nefericire, rezistența fizică nu a fost suficientă și de fiecare dată, în momentele cheie, această formație a pierdut. Cea mai mare decepție mi-a produs unsprezecele vest-german, aureolat de mari victorii în trecut, astăzi, o biată corăbioară care mai are doar catargul.

Și, în sfârșit, concluzia celor văzute aici: s-a teoretizat de către multă lume că vremea vedetelor a apus și că vedeta este echipa la ora de față. Nimic mai eronat. Fără ulitorul Kempes, fără Fillol, fără Passarella, fără Luque, și chiar fără Ortiz campionii mondiali nu ar fi însemnat nimic. Ce ar fi fost Olanda fără Neskens, fără Rensenbrink, fără frații Kerkhof, niște hamali care au cărat tot ce se poate căra în terenul adversarilor. Ce ar fi fost, să spunem, echipa Italiei fără Rossi, fără Zoff, fără Bettega? Chiar brazilienii, atât de ștersi în acest campionat, au arătat că din urmă vin un Roberto, un Gil, că bătrînul Amaral a fost de departe cel mai strălucit jucător al lor. Vedeta este echipa? Da de unde! În fotbalul modern trebuie mai ales jucătorii de clasă, oameni ca să se descurce în nemaipomenitele aglomerări din fața porții adversarului. Așadar, dacă vrem să avem fotbal, să căutăm personalități, nu să le lăsăm să moară pe la Petroșani sau în divizia B!

Fotbalul rămâne o virtuozitate individuală, și atunci când mai multe individualități reușesc să formeze cu ade-vărat o echipă, e și mai bine.

EUGEN BARBU ■

Marcel Pigulea — Chimia Rimnicu Vilcea :

„Fără îndoială, greul abia acum începe!”

Deloc întâmplător, prezentarea luptei pentru promovare în prima divizie din seria a II-a a Diviziei B a fost de câteva ori aminată în revista noastră. Gloria Buzău, cap la cap cu F.C.M. Galați sau F.C. Baia Mare, în luptă directă cu cele două echipe clujene, C.F.R. și „U”, au fost deja prezentate cititorilor — dar împotriva cui lupta Chimia Rm. Vilcea? A doua serie a diviziei secundare a avut până aproape de final nu mai puțin de cinci contracandidate la promovare, motiv pentru care am preferat să mai așteptăm, sperând într-o oarecare limpezire a apelor. Cînd situația s-a lămurit, verdictul era dat: echipa vilceană revine pe scena primei divizii după doi ani de absență, scăpînd în câștigător abia în penultima etapă. La cirna Chimiei din municipiul Rimnicu Vilcea, antrenorul Marcel Pigulea, 35 de ani împliniți în mai, fost jucător la F.C. Argeș și F.C.M. Reșița, cel mai tinăr antrenor din țară avînd categoria I. Îi oferim astăzi un spațiu din pagina de sport a revistei, pentru a exprima ce simte cu ocazia primului său mare succes de carieră.

— Poate că în primul rînd ar trebui să vorbim despre ce ai găsit la Rm. Vilcea în momentul cînd ai fost numit antrenorul Chimiei. Cînd s-a întîmplat asta?

— La 1 august 1976. Am încheiat cariera de jucător la Reșița, plecînd la Motru ca antrenor. Minerul avea o situație foarte proastă și cu toate că am avut un retur bun n-am izbutit să scăpăm de retrogradare. Aș spune că n-a fost chiar în regulă cum am căzut, dar asta e altă poveste, care acum e prea veche. Cînd am venit la Rm. Vilcea am dat peste o echipă care conținea cinci jucători socotiți de Rapid drept „irecuperabili”: Jordan, Savu, Roșca, Stanca și Barțales. Clubul avea nu mai puțin de 270 000 de lei datorii oficiale, la întreprinderea de gospodărire orășenească, la cantină, la O.J.T. și așa mai departe! Am adus cu mine trei jucători la Motru, pe Carabageac, pe Bazno și pe Ivan. Am avut un prim campionat de tranziție. A promovat atunci C.S. Tirgoviște, poate și pentru că prea mulți credeau pe atunci că tot Chimia are cea mai bună echipă și că promovarea va veni de la sine. Am terminat pe locul trei, la două puncte de locul întîi. Din vara anului trecut ne-am apucat însă mai serios de muncă.

— Gurile rele spun că seria pe care a câștigat-o Chimia este cea mai slabă din divizia secundă, și poate că se ține seama și de cele numai 42 de puncte pe care le-a făcut Rm. Vilcea, în vreme ce Buzăul și Baia Mare au terminat cu cite 51.

— Nu sint de aceeași părere. În celelalte două serii favoritele s-au urmărit între ele de la începutul campionatului pînă la sfîrșit, ca într-o cursă de ciclism pe pistă, în care cel mai mic accident poate fi fatal. În seria noastră însă am fost nevoiți să ne batem cu Progresul, cu Rapid, cu Dinamo Slatina, cu Ploenii, ba la un moment dat și Autobuzul emitea ceva pretenții. Lupta a fost cu alte cu-

vinte mai echilibrată, ca într-un pluton ca să rămînem la ciclism, iar noi nu am reușit să ne desprîndem decît la sfîrșit. Cred de altfel că succesul nostru a fost legat mai ales de constanța jocurilor bune pe terenul propriu. Și Progresul și Rapid au adus mai multe puncte de „afară” decît noi, dar au pierdut „acasă”. Noi am câștigat la Mediaș, la Ploiești și la Giurgiu, am făcut egaluri la Tg. Jiu și la Sinaia — iar pe teren propriu n-am pierdut nici măcar un singur punct. E și asta ceva, nu?

— Desigur. Am văzut însă de cîteva ori echipa jucînd în deplasare și trebuie să-ți spun că nu prea ni-a impresionat. Greșesc cumva?

— Din păcate, nu! „Acasă” echipa joacă foarte bine, ne repezim cu toți jucătorii în atac și ne înghesuim adversarul pînă îl facem să greșească. Am marcat 74 de goluri de altfel și cele mai multe dintre ele sint înscrise la Rm. Vilcea. Cînd ieșim însă „afară”, parcă uităm tot, echipa este derutată, nimeni nu mai își aduce aminte de indicații după 15—20 de minute de joc și rămînem mai tot timpul în apărare, așteptînd să treacă meciul. Am primit însă cam multe goluri, mai exact 38, și știu că în Divizia A cu greu am putea face față fără a pune la punct un joc mai complet. Sintem încă deficițari la susținerea atacului cu toată echipa.

— Unde ai situa totuși astăzi Chimia, desigur la nivelul fotbalului din esalonul în care a promovat?

— Vreau să-ți spun în primul rînd că am ajuns să avem o echipă disciplinată. Este marele câștig pe care l-am realizat în cei doi ani de cînd o conduc. S-au încadrat și „irecuperabili” de care am amintit mai înainte și avem o echipă unită, aș spune chiar fără probleme pentru antrenor. Ca lot de jucători eu zic că nu stăm mai slab ca C.S. Tirgoviște. Vreau

să reții că a trebuit să jucăm cele mai multe meciuri fără jucătorul nostru numărul 1, este vorba de Carabageac, care a fost accidentat vreo 12 etape, apoi s-a pensat, tocmai spre final, alte 6. În noul sezon vrem să aducem doi-trei jucători din județ, dacă altă soluție de transferare nu va exista. Oricum, sîm deplin conștient că greul abia acum începe, adică de la toamnă, de la primele meciuri în „A”. Ne vom lupta în primul rînd pentru evitarea retrogradării, dar pentru asta va trebui între altele să jucăm mai bine în deplasare. Echipa este însă tehnică, deci cred că va face față jocurilor din prima divizie.

— Lumea fotbalului a auzit ceva de Dobrin...

— Nu te lua după vorbe goale. Dobrin este unul dintre cei mai bun prieteni ai mei, am jucat împreună la Pitești, iar săptămîna trecută, la amicalul cu Sportul studentesc, venind la Rm. Vilcea și publicul văzîndu-l, a intrat în teren și a jucat la noi. Dar am jucat și eu! Pe scurt, nici nu poate fi vorba de Dobrin la Rm. Vilcea. Deși nu pot să spun că nu mi-ar face plăcere să jucidăm! Dar asta poate numai cînd va fi vorba de fotbal...

— Cum se pregătește Rimnicu Vilcea pentru revenirea între grașele cu echipa în Divizia A?

— La Rm. Vilcea pasiunea spectatorilor pentru fotbal n-a scăzut nici un moment. Am avut în permanență în jur de 8 000 de spectatori plătiți la meciurile de „acasă” — dar, e adevărat, prea puțin în deplasare. Ne bucurăm în continuare de sprijinul consistent al organelor locale. Am început să aducem substanțiale îmbunătățiri stadionului, pe care vrem să-l facem între cele mai frumoase din divizie. Vechea tribună, care între timp rămasese cea mai modestă, a fost deja demolată, în locul ei urmînd să se construiască pînă în toamnă una nouă, de 460 de locuri, avînd deosebită vestiare și grupuri sociale moderne. Vom avea cîrc 16 000—17 000 de locuri în tribună, dar stadionul cred că va putea primi în zilele de meciuri „mari” chiar pînă la 20 000 de spectatori. Rămîne ca și fotbalul pe car il va practica echipa să-i mulțumească pe suporterii noștri.

— Să sperăm că așa va fi. Pînă una alta, felițări pentru promovare!

— Mulțumesc. De acum însă succesul început să se uite. Greul abia ne așteaptă!

DUMITRU GRAUR ■

Unde învață copiii înotul?

Primul popas pe care l-am făcut a fost la „Rapid”, în incinta stadionului Giurgiu. Era trecut de ora 14, așa că, la bazinul de aici, profesorul Emanoil Vasiliu începeu lecția de înot cu copiii din seria respectivă. Aveam să aflăm de la Emanoil Vasiliu că este pensionar de mulți ani. Dacă nu mi-ar fi spus acest lucru nu i-aș fi putut ghici vîrsta. „Eu, v-am spus, sint pensionar de cîțiva ani, dar fac tot timpul sport. Uitați-vă la cei doi părinți care au venit să-și vadă copiii cum înoată. Se numesc Birlădeanu și stau pe lingă Podul Grant. Au un băiat de 12 ani și o fetiță de 10 ani. Fetița are o luxație la șold. Cînd a venit, luna trecută, nici nu se putea mișca. Acum cu răbdare, fetița s-a pus pe picioare, iar în apă se descurcă foarte bine. Ce să vă mai spun! Sint 20—25 de copii înscriși în serii de 12 zile. Se familiarizează cu apa, cu jocurile, cu mișcările în aer liber și în apă. Începem înotul cu ajutorul plutelor, iar pînă la sfîrșitul seriei, cînd dau proba de concurs, știu deja să înoate bine. Aici zilele acestea a avut loc acțiunea „Delfinul”, care a mobilizat elevii din școli și tinerii din întreprinderi. În mod gratuit au învățat să înoate. Aceste concursuri, la sfîrșitul seriilor, au drept scop selecționarea celor talentați pentru echipele de polo ale bazelor sportive”.

Al doilea bazin, pe care ni-l propunem să-l vizităm este la Școala generală nr. 3 din bulevardul Nicolae Titulescu. Secretara școlii, Ecaterina Bogdan, după ce află scopul vizitei noastre ne spune: „Avem bazine, dar numai pentru elevii școlii”.

— Nu-l putem vedea?

— Nu, dacă nu aveți aprobare.

La insistențele noastre, profesoara de serviciu, Sofia Opreșcu, decide pe propria sa răspundere să deschidă lacătul bazinelor. Profesorul Vladimir Agarici ne spune că școala nu are posibilitate să se ocupe de cercuri de inițiere pentru învățarea înotului. De ce? Pentru că nu există filtre și apa nu se poate schimba des.

Părerea noastră însă este că nu există destul interes pentru folosirea la maximum a capacității de folosire a bazinelor. Așa că, în timpul după amiezii, aceste bazine, la care s-a depus un volum mare de muncă pentru a fi dotate și acoperite stau sub lacăt, aglomerînd celelalte baze.

Cînd am ajuns la Liceul „Dimitrie Bolintineanu” din Calea Rahovei era trecut de ora 15,00. Doriți să înscrieți copilul la noi

să învețe înotul? Achitați o taxă de 50 de lei și de săptămîna viitoare, cu un prosop și costum de baie, puteți să vină.

După ce aflăm scopul real al vizitei, profesorul Mihai Nedelcu ne spune că de la 19 iunie la 12 septembrie se organizează cursuri de inițiere la înot pe grupe de 12—15 elevi, în funcție de vîrstă și de pregătire. 7 cadre didactice împărtășesc din secretele acestui sport unui număr de 200 de copii pe serie. Desigur, imi spune profesorul, sintem pregătiți să organizăm grupe pînă la 400 de copii. Avem deja înscriși elevi pînă în luna august. În paralel cu inițierea copiilor organizăm și antrenamente pentru elevii școlii noastre, noi avînd 7 clase cu profil de înot și două clase pentru polo. În cursul anului avem serii de învățare a înotului pentru copiii din cartier. Avem două bazine. Apa se schimbă zilnic la bazinul pentru începători iar la cel mare săptămînal. Noaptea pelicula murdară deversează datorită instalațiilor de filtre și instalațiilor de spargere val, apa murdară fiind înlocuită cu apă proaspătă. Avem tot ce ne trebuie, anexe sanitare, uscătoare pentru păr, instalație de absorbție a aburului, ventilație, cabinet medical. Ne lipsește doar un bufet unde copiii ar bea o limonadă sau ar minca o înghețată.

Profesoara Elisabeta Milobenski, prezentă la bazin, imi spune că a venit să selecționeze copii pentru clasele de handbal. „Aici, după cum îi văd mișcîndu-se în apă imi selecționez viitorii elevi pentru clasele cu profil de handbal și natație”.

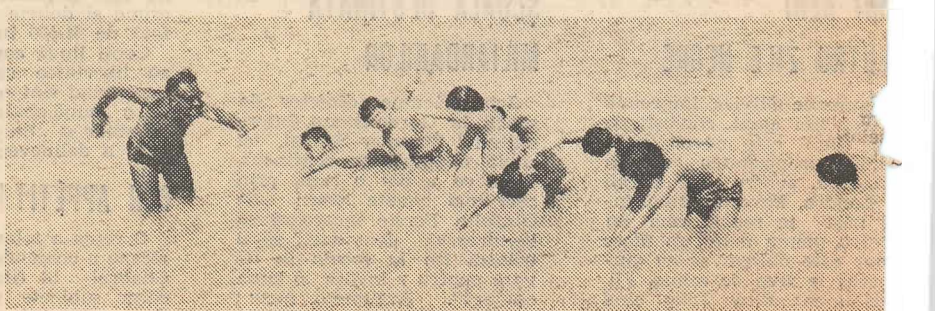
Pe seară, lingă gara Obor, la sediul bazei sportive a școlii nr. 2 îl găsim pe profesorul de înot Mihai Constantiniu. În jurul bazinelor iarbă verde, proaspăt tunsă

și zeci de prosoape colorate pe care s'odihnesc copiii după lecție. Profesorul ne spune că în vacanță, de dimineața pînă seara tîrziu, sint cursuri de inițiere pentru copii și antrenamente ale elevilor școlii sportive. Totul este foarte curat și aerisit. Presia că te afli într-un laborator. Pentru părinți și rude s-au amenajat, la intrare în bază, bănci și umbrele unde se pot relaxa petrecînd astfel cîteva ore în aer liber. Sint prezente profesorii Valențiu Socaciu și Alexandru Schmalzter, șefii catedrei de educație fizică a școlii sportive nr. 2. Zilnic, organizați în grupe de 15—20 de copii, peste 200 de tineri învață înotul. La acei număr se adaugă și cei 250 de elevi legitimați la școala sportivă, care vin să se antreneze în cele patru bazine ale bazei sportive.

Apa este tot timpul încălzită, bazine avînd filtre de curățire, operație care se face în timpul nopții. În viitor, ne spune profesorul Mihai Constantiniu, două din cele patru bazine se vor acoperi, astfel încît în tot timpul anului, aici, vor avea loc activități sportive.

A doua zi, în primele ore ale dimineții ne-am aflat la Ștrandul Tineretului. Într-o intrare îl zărim pe profesorul Liviu Miro care își aștepta grupa pentru începerea programului. „Am 20 de copii sub șase ani. Au început să facă progrese. După amiază, am o grupă de vîrstnici, care, asmeni unor elevi silitori, sint foarte punctuali. Imi spun că în concediu vor merge cu familiile la mare și că le este rusu să ia lecții de înot de la copiii lor. În grupe sint prezente, desigur ca începători, cîteva copii de patru ani. Ce-mi doresc să pot preda lecții de înot și copiilor de doi-trei ani, dar pentru asta trebuie să convingem pe părinți că aceste cursuri de înot nu prezintă nici un pericol pentru copii, ba chiar sint necesare pentru dezvoltarea lor armonioasă”.

SORIN POSTOLACHE și ELENA GHERA

Grigoraș Dinicu: MEMORII

Transcrise de fiul său Grigore Dinicu

Poposiți în „orașul valsului”, pentru o emisiune la Radio-Viena (1941), câteva înregistrări pe discuri și un spectacol extraordinar pentru Crucea Roșie, muzicanții noștri au cunoscut o altă capitală, o altă lume. La hotel erau pînă de oameni și mai ales de femei cu copii, spre a le cereși alimente. Specula cu biletele de spectacole era în toi. Totuși, succesul excepțional al echipei românești i-a înveselit pe toți. Întîlniri dintre Grigoraș Dinicu și marele dirijor Felix Weingartner a însemnat un balsam pentru virtuozul nostru. O fotografie cu dedicație se mai păstrează și azi în colecția autosemnatului, incredintată de autorul „Memoriilor” înainte de moarte. Muzica populară românească a eucerit din nou aplauzele publicului de peste hotare. Ciocirlia, Hora staccato și Sirba în căruță făcîndu-i pe vienezii să uite de ororile războiului.

VIREL COSMA ■

Weingartner și muzica românească

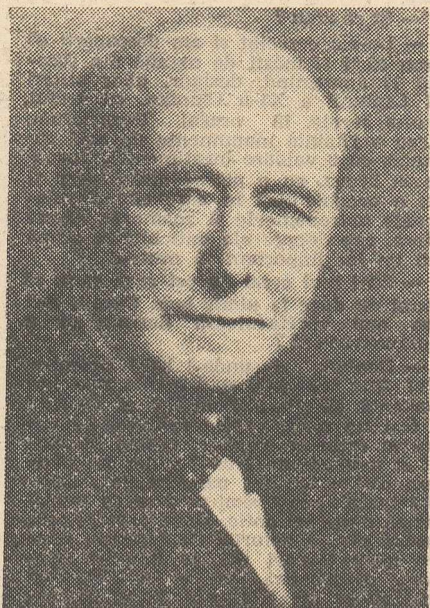
Am ajuns la Viena pe la 10 dimineața eram așteptați de domnul consilier al consulatului român, Cazan. După ce ne-a dus la hotel unde ne dădu adresele hotelurilor unde aveam reținute camere, se uza că trebuie să plece pentru a ne lua din post de cartele pentru masă, spunîndu-ne că va veni la ora 13 să ne conducă la restaurant unde vom mânca în timp ce se va desfășura emisiunea noastră la Viena.

Am fost însoțit de Grigoraș Dinicu transportat în hotelul care avea mai puține camere (noi fiind numai 7 inși), iar călătorii și ceilalți, adică Rodica Bujor, V. Măgureanu și domnul căpitan Chinie, au rămas cu toții la un hotel somptuos și foarte aproape de Opera Mare din centrul orașului.

La două zi dimineața, ni s-a comunicat că legatia noastră a aranjat o emisiune pe radio pentru ora 2, iar pînă atunci să înregistra plăci. Și iată-ne încărcăți, ieșind peste grămadă, într-un taxi, îndreptându-ne spre postul de radio „Donau”. Programul, simetric, acustic, excelent, cu o parte încăpător, ingineri de sunet prieteni, studioul din Viena era expresia tehnicii și tehnicii în materie de radio. Am imprimat de la orele 9 și jumătate pînă la 12 și jumătate, aproape sans-arrêt (fără oprire). La ora 1 am făcut o pauză și am luat o gustare, iar la 2 am început emisiunea pentru radio. După o manifestare splendidă românească, fiindcă nu s-a cîntat decît numai pur folclorică încheiată, bineînțeles, cu Hora staccato, Doina și Ciocirlia.

Am venit pentru propagandă doar să hai din nou la drum spre Conservatorul de stat în a cărui sală urma să desfășoare concursul acela muzical. În fața Conservatorului, într-o grădiniță, era bustul lui Brahms. Ne-am oprit să-l admirăm, îngăduindu-ne un moment de regrete pentru acel ce în muzică însemnă Brahms.

Am ajuns la Conservator, am făcut cunoștință cu un mare stabiliment. Două ore de concert și o sală de operă, afară de nenumărate săli de cursuri pentru specialitățile muzicale. Sala clasică era o veritabilă sală de concert. Nu am putut admira acolo? La Conservator am admirat de pildă pe profesorul de doctor în muzică a lui Nicodim Dinicu, fratele lui Dimitrie Dinicu, care ocupase mulți ani titlul onorific de profesor specialist pentru examenele de muzică și de fine de artă. După ce am văzut aceste adevăruri cu care familia Dinicu se mîndrește și să trecem

Dirijorul Felix Weingartner

la sala mare, unde se desfășura repetiția generală.

Prin foaierele alăturate sălii unde se desfășura acum repetiția generală, participanții își corectau ultimele nuanțe. Biletele erau mai scumpe ca de obicei.

Cînd și noi, împreună cu călătorii domnului Chinie, ne-am găsit în sfîrșit o sală, lumea care era pe culoare năvăli pur și simplu înăuntru spre a vedea ce se petrece, fiindcă voioșii noștri călători își luară lucrul în serios și dădeau niște chiote, de parcă tîrgul moșilor se mutase la Conservatorul din Viena.

Acum cînd scriu aceste rînduri, mă gîndesc la emoția lui „Malacu”, pe numele său adevărat Petrescu Dumitru. Cînd a ajuns între culise și s-a uitat prin ochiurile lăstate libere la cortină zăbind sala plină pînă la refuz, nu-i mai venea să intre pe scenă să cînte. A luat naiul de la briu și a cîntat ca un nebun, ridicînd publicul în picioare.

— Maestre — îl întrebă pe Grigoraș Dinicu — chiar am cîntat bine? Sau își bate (l) joc de mine fanforii ăștia? („fanfor”, în dialectica țigănească, înseamnă neam).

Realitatea a fost că la sfîrșitul repetiției Malacu trebuia să dea autografe amatorilor de celebrități muzicale și artistice.

În discuția amicală ce urmă la restaurant între Malacu și Ciuciu, acesta îi spuse tîmbalagului:

și nu mai putură continua investigația pentru că totul se converti în haz. Sotul și sotia, gazde primitoare altfel, pentru orice venetic, începură să vorbească în limba proprie. Cît puțu pricepe din dialogul lor, Popică deduse că în sfîrșit femeia își aminti că pe fată o cheamă Claudia, că n-a venit însoțită de nimeni și că a dormit bustean pînă dimineața, lăsîndu-i pentru deranj suma de zece lei.

Ortansa se destieptă brusc, clipi mărunț din micile gene ale ochilor inexpressivi, lămurînd:

— Uite ce-i, domni ofiteri. Claudia asta n-are nimic pe sufletul ei, e din alea păguboasele, cînd să zică hop, gagiou o lasă mască și p-acă ti-e drumul... Tot așa a fost și aseară, i-a dat ceva înțînă și a picat în gol. Omul nu s-a prezentat și ea a bătut din buze. Pe altcineva n-am mai avut la noi. Asta-mi-i crucea! Pe ce vreți să mă jur?

Căpitanul Ghiniță o lăsa în pace pe muiere și îl chestionă din nou pe Sipică iar acesta fu nevoit să recunoască faptul că ajutase la debarasare pe responsabilul restaurantului „Lacul-Sărat”, chiar în stațiune. Acum, la vreme de toamnă, vin toți boșorogii acolo. Acum știți și ei loc.

— Ia spune, Sipică, cu cine ai dat tu ochii acolo, cine-și făcea veacul pe la mesele de pe terasă? Se mai poate sta la aer?! Ia zi-i!

— Chiar așa de rece nu-i, că doar e numai septembrie, să ne speriem după acuma, dar cînd o veni vijgălaul?

— Nu te abate de la problemă, Sipică, răspunde exact la ce te-a întrebat tovarășul căpitan, îl indemnă cu nonsalanță-i obisnuită locotenentul maior Popică.

— Păi, domn' căpitan m-a întrebat pe cine am văzut acolo și eu n-am decît să răspund că de aia mi-a dat Dumnezeu gură: era fostul contabil sef la „Zimbru”, făcut praf și negru de supărare. Îl oftea ceva de mama focului, numai țării a bătut și nu se cunoștea. Îl știți dv. p'ala mare și mult.

— Și pe lîngă el, în preajma lui? se interesă Ghiniță.

— Erau vreo doi vîlțani din ăia de le zice acuma paraziți, care bat țuca în port și dau la pește pe pontoane că plaja s-a închis și nu mai au ce serviciu face la garderobe...

— Ți-i amintești tu bine cum erau? Ia fă-le poza, Sipică.

— Unu avea o geacă de piele de căprioară, cam veche și unsuroasă la gît, pantaloni negri și o cămasă roșie Mutră de prostălu. Celălalt, îl știți și pe el, umbilă creanga pe aici prin piață, le duce la cocoane sacosele, borcanele pentru murături cînd se îngreunează prea mult, că-i toamnă și vin femeile după varză, castraveți, gogosari și mai capătă și el cite ceva.

(Va urma)

EUGEN TEODORU ■

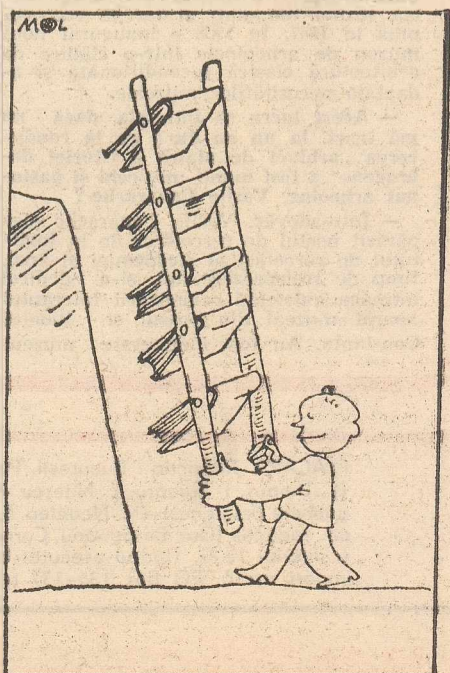
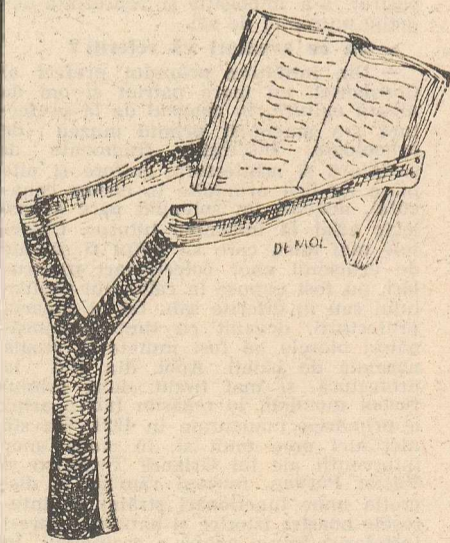
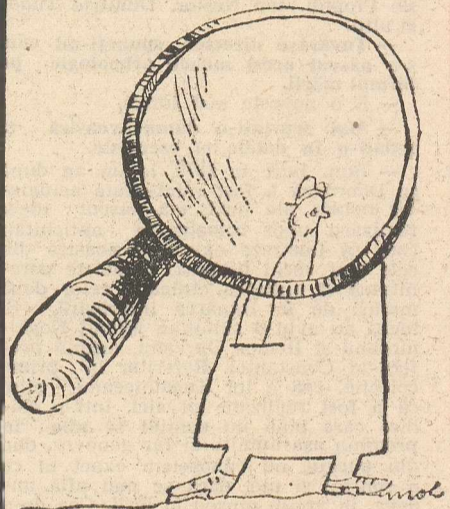
DENEȘ MOLNAR in editura „Kriterion”

Interesantă ni se pare ideea Editurii „Kriterion” de a tipări în bune condiții grafice o culegere de caricaturi a cunoscutului grafician din Tirgu Mureș — Deneș Molnar. Acest album de umor reprezentiv, de fapt, un dicționar de caricatură, conținînd peste o sută de desene-teme. Scopul caricaturistului a fost de a ne iniția în caricatură, grupînd din creația sa cele mai reprezentative lucrări. Deneș Molnar găsește gluma situațiilor pe care le întîlnim zi de zi, oferind cu fantezie, soluții comice fiecărei litere a alfabetului. Un album unde înfîlșești caricaturi pentru toate virsele și pe înțelesul tuturor oamenilor dotați cu un dram de umor.

Desenate cu grijă, machetate cu pricepere, caricaturile fără cuvinte ale lui Deneș Molnar trezesc hazul și interesul pentru gen al celui care răsfoiește cartea apărută recent în colecția „Forras”. Desi „fără cuvinte” caricaturile pot fi „citate” și cu ușurință și cu farmec. Autorul, bun pedagog, reușește să ne ofere astfel un „ghid” al caricaturii, spre folosul celor ce bat la porțile desenului cu umor.

SORIN POSTOLACHE ■

Moartea boxerului

Căpitanul Ghiniță și lt. maior Popică, cuplul nedespărțit de stăgători care puneau, mai presus de orice, rațiunea și înțelegerea în momentul în care apăreau la locul de lucru erau perfect edificați, mergeau la sigur. Porniți în sfîrșit, spre o gazdă de hoti, despre care venea mereu în ultima vreme. După o usă jerpelită, într-o căsută mahala, își făcu apariția un tip mărunț de țigan cu ochi negri, mahmur, nebarberit, zicînd, după ce-și mută privirea la unul la altul:

Să trăiți la amîndoi, domni ofiteri... Da știu că le dormi dus, nene Sipică, înseamnă că ai departe de casă ast-noapte sau ne înșelăm noi? întrebă Popică.

Am fost, da, dar nu unde credeți dv. Vorbeste lîmpe, interveni căpitanul Ghiniță, și-l îndreptă pe țigan. Văd că nu ți-ai găsit încă nici o casă pe ziua de astăzi. Prin urmare avem timp.

Da, de unde, să trăiți dom' căpitan, m-am angajat la o activitate „Deservirea” cu ziua, fac cărăușie cu un cărucior și cu un cal meu. Zău dacă vă mint... Uitați-vă, adăugă, și lîngă perete „vehiculul” eu oiște și mîner, care, desigur, e anevrat manual.

— Uite, cine a dormit ast-noapte în locul tău? Dacă ai dormit, amă-ți nevasta să-ți amintească ea.

— Am uitat, că n-aveam ce, dar nici ea nu știe.

— Ce rezzi? S-o întrebăm, ce ne costă?!

Ortanso, vino fă, incoace, că ne caută domni ofiteri și să știe cine a dat pe la tine ast-noapte, fr-un cotlon janghinos, răsări o femeie murdară cu un feccolorat, stropit de grăsime; avea un aer timp, abia i se vede ochii sub pleoape. Papucii din picioare, erau ferfeniți și înfățișarea arăta otova. Auzi, Ortanso, spune tu la noi, ofiteri cine s-a repauzat acolo pe întuneric, că pe noi nu ne costă.

— Femeia strîmbă din gura șîrbă și molfăi cuvintele.

— Sipică, uită să-ți spui, că veni rădăcina de la Galați, tu cum îi zice, una de tot dă p-acilea...

— Era singură? întrebă Ghiniță, luptîndu-se din răsputeri să-l pufnească risul, căci mutra femeii arăta ialnic.

— Păi să fiu a dracului că nu știu cum o cheamă, zise ea și înălță sprîncelele încrețindu-și fruntea și așa înțînăcîntîl obligă pe Sipică să se adreseze ofiterilor:

— Credeți-o. Nu-i cea mai timpită de pe lumea asta. Zău, tezez eu pentru dînsa. Cei doi milițieni izbucniră în ris

„Lucrând în prezent asupra trecutului, istoricul privește spre viitor”

Adrian Rădulescu; născut la 16 august 1932 în comuna Dorobanțu, județul Ialomița; absolvent al Facultății de istorie din București; autor a trei cărți și a peste 70 de articole științifice referitoare la antichitatea romană și romano-bizantină, inscripții, monumente statuarie: în curs de apariție, un compendiu de istorie a Dobrogei (în colaborare) și o monografie a orașului Constanța; doctor în istorie cu teza de doctorat „Ceramica în epoca romană”; în prezent, director al Muzeului de arheologie Constanța; distincții: „Steaua Republicii” cl. a III-a și „Ordinul Muncii” cl. a III-a.

— Tovarășe Adrian Rădulescu, cineva afirmă că în Dobrogea există atita piatră veche, încît nu-i de mirare că a început să vorbească. Se pare că este ceva adevăr aici.

— Un mare adevăr. Din păcate, n-a fost descoperit decît aproximativ zece la sută din imensul tezaur existent în subsolul singurei provincii românești transdanubiene. Este o muncă imensă, de generații întregi.

— Și cum au ajuns „pietrele” Dobrogei să vorbească unui ialomițean?

— Pasiunea pentru arheologie și, concomitent, ideea de a-mi face o profesie din ea s-au ivit încă de pe timpul cînd eram elev la Liceul „Mihai Viteazul” din București, unde aveam un profesor de istorie eminent, Valeriu Păpăhagi. Mă aprindeam la lecțiile lui, evocări făcute cu dragoste și talent, erudiție și farmec. Om al cîmpiei, spui? Află că în timpul vacanțelor, descoperind din lecturile mele cite ceva despre civilizația neolitică din insula Boian, care se găsea în mijlocul lacului cu același nume, culegeam de la suprafața terenului, teren aflat la cîmpie deci, cioburi de ceramică și așchii de silex. Fiecare colț din acest pămînt vorbește de istoria noastră. Ei bine, toate acestea s-au adăugat lecțiilor pline de patriotism ale profesorului amintit și față de am ales istoria drept încheietură de viitor, cu mențiunea că mi-am transferat preocupările de preistorician, așa cum mă hotărîsem inițial, în cele privind antichitatea clasică.

— Desigur, tot niște dasecși au contribuit și la această hotărîre. Mă aștept iar la citeva nume celebre.

— Da. Marii profesori din facultate, academicianul Emil Condurachi, Dionisie Pippidi, Ion Nestor, Dimitrie Tudor și alții.

— Tovarășe director, spuneți-mi cum s-a născut acest muzeu arheologic pe țarmul mării.

— E o poveste mai lungă.

— Mai scurtați-o dumneavoastră și redati-o în datele ei esențiale.

— Bun. Iată, în 1879, la un an după ce Dobrogea a fost reintegrată actualelor hotare ale țării, s-a născut ideea realizării unor colecții de antichități care să ilustreze existența noastră din cele mai vechi timpuri, să ateste perenitatea și unitatea etnică a celor două maluri de la Dunărea inferioară. Și ideea au avut-o simultan Mihail Kogălniceanu și Remus Opreanu, primul prefect al Constanței. Referitor la prima colecție, cea a lui Kogălniceanu, știm că a fost realizată tot aici, într-o clădire care pină nu demult se afla în preajma așa-numitului far genovez, dar, din păcate, nu cunoaștem exact în ce a constat și nici dacă se mai află undeva, în vreun muzeu al țării. Cea de-a doua însă, după multe aventuri, s-a păstrat, s-a îmbogățit și reprezintă temelia muzeului de azi.

— La ce aventuri vă referiți?

— Din inițiativa primului prefect al Constanței, un mare patriot și om de aleasă cultură, în conacul de la prefec-tură s-a amenajat primul muzeu de arheologie. Inscriptii, fragmente de sculptură și arhitectură, amfore și alte piese au fost orînduite în curtea conacului, devenit un splendid parc arheologic aflat la îndemina tuturor. Obiectele mai mici, care au putut fi salvate de egoismul unor colecționari particulari, au fost expuse în cabinetul prefec-tului sau în diferite săli. De la conacul prefec-turii, devenit cu timpul neîncăpător, piesele au fost mutate la școala normală de băieți. Apoi, din nou la prefec-tură, și mai tirziu, după primul război mondial, le regăsim într-o arăpă a primăriei inaugurată în 1921. Nu stă nici aici prea mult și, în ciuda unor intervenții ale lui Grigore Tocilescu și Vasile Părvan, muzeul rămîne la discreția unor funcționari străini de interesele noastre istorice și naționale care-l instalează într-o anexă a cazinoului. În sfîrșit, s-a plimbat muzeul prin toată Constanța: și în hrubele primăriei din Piața Ovidiu (în timpul celui de-al doilea război mondial) și iar la cazinou, pină în 1957. În 1958 e inaugurat noul muzeu de arheologie într-o clădire de arhitectură clasică recondiționată și adaptată necesităților muzeale.

— Acest lucru se întîmplă, dacă nu mă înșel, la un an după ce la conducerea „arhivei de piatră a istoriei dobro-gene” a fost numit un vechi și pasionat arheolog, Vasile Canarache?

— Într-adevăr, Vasile Canarache și-a părăsit postul de cercetător de la Institutul de cercetări al Academiei și apoi, timp de treisprezece ani, și-a dedicat întreaga existență organizării întregului aparat muzeal din orașul și județul Constanța. Au fost inaugurate muzeul

de științe ale naturii în fosta berărie a cazinoului, muzeul de artă, cu unicele ale artelor plastice moderne și contemporane, muzeul de antichități „Callatis” din frumoasa vilă „Rustica”. Au fost încheiate și amenajările de la Histria, unde și-a făcut debutul Vasile Părvan, ca și cele de la Monumentul triumfal — Tropaeum Traiani — cu cetatea de la Adamclisi, unde s-a aureolat de glorie științifică Grigore Tocilescu. Aș mai vrea să adaug că Centenarul Independenței de stat a României a fost sărbătorit de orașul de pe malul mării prin constituirea unui adevărat muzeu național de arheologie în care firul istoric narativ, suita marilor fapte ale neamului nostru, din adîncă antichitate și pină azi, să se structureze într-o unitate muzeală la îndemina românilor și a milioanei de turiști care ne vizitează țara.

— Dintr-o discuție anterioară am înțeles că Adamclisi este o adevărată atracție mondială.

— Anul trecut au fost terminate restaurările și fostul șantier arheologic a devenit un complex istoric arheologic de valoare mondială. De asemenea, sintem pe cale să îmbogățim circuitul muzeal istoric național cu un nou și cochet muzeu de arheologie la Mangalia și cu încă unul lângă cetatea Histria, punînd, astfel, în valoare completă toate vestigiile descoperite în cetățile respective și în mediile înconjurătoare, unde a pulsă puternic viața geto-daco-romană în decursul secolelor.

— Tovarășe director, mi-ați finit pină acum un adevărat curs de istorie... a muzeului de arheologie. Mi-am notat conștiincios, dar mi se pare că discuția noastră este lipsită de nerv.

— Să încercăm atunci cu altceva. Uite, în 1958, mă trimite Canarache la Ostrov, unde se descoperise un cavou de familie în necropola orașului Durostorum. Eram în februarie și gerul ne schimbase culoarea. S-a apropiat un lucrător de mine, probabil că i s-a făcut milă, și m-a invitat într-un loc unde să-mi revin. Unde putea să mă invite, dacă nu la o crămă? La crama I.A.S. Ostrov, la o mică degustare. Am tot degustat așa, din citeva butoaie și cînd am ajuns la ultimul mi s-a părut că aici era vinul cel mai bun. În toiul discuțiilor, mi-aruncă privirea sub butoiul cu pricina și ce crezi că observ?

— Eu știu? Mai multe!

— Chiar așa. Mai multe vase de ceramică și niște tinichele asemănătoare unor căști militare. Întreb, ce-i asta. Păi, ce să fie? Căști soldățești de pe la 1916. Imposibil. Alături de ceramică romană să găsești căști din primul război.

— Și ce erau?

— Le-am cercetat și am descoperit că erau căști și măști de paradă din secolul II aparținînd, desigur, unor ofițeri ai Legiunii a XI-a Claudia, cu sediul, multe secole, în orașul Durostorum. Erau veritabile monumente de artă romană, cu o valoare inestimabilă. Turnate în bronz, cu o patină atrăgătoare și cu o ornamentică în care abundă elemente antropomorfe și zoomorfe, aceste piese, capodopere ale antichității, ocupă azi un loc important în muzeu.

— Să-i mai crezi pe cei care spun că vinul nu duce la nimic bun. Care a fost cea mai spectaculoasă descoperire a dumneavoastră?

— Depinde și unde-l bei! Descoperire spectaculoasă, spui? Uite una importantă. Se stia pină în 1960 că Tomisul a fost un mare centru religios. Se cunoștea seria episcopilor, aveam inscripții și monumente crestine, dar nu găsisem nici o bazilică paleocrestină, datorită faptului că orașul modern se supra-punea peste cel antic. După dezafectarea vechii gări, săpăturile de fundație pentru niște blocuri noi au înlesnit două mari descoperiri. Una — în 1960, cînd am înțeles din frînturile de ziduri, găsite în sănturile de fundație, că ne aflăm tocmai în fata unei astfel de bazilici. Am insistat pe lângă Canarache să organizăm un mare șantier și timp de un an de zile, în condițiile vitrege ale iernii, am scos la lumină una dintre cele mai mari bazilici din Dobrogea, cu o criptă-martirium imensă, inserisă absidei, bazilica avînd în totalitate o lungime de 43 de metri fără atrium. Alături, o a doua bazilică, de dimensiuni mai reduse, dar cu o splendidă criptă purtînd urme de pictură. Tot în acest complex am identificat și 10 cuptoare de ars ceramică și cărămizi, din același tip cu cele găsite în structura bazilicilor.

— Ce reprezentau aceste bazilici?

— Exact ceea ce ne găsisem pină atunci: marele sediu episcopal al Tomisului, care a funcționat între secolele 4-7 era noastră în colțul de sud-vest al cetății.

— Deci, numai întimplarea a dus la această descoperire?

— Nu numai întimplarea.

— Mi se pare că și istoria cunoșcutului mozaic din Constanța este intrucitva asemănătoare.

— Oarecum. De o parte și de alta a muzeului actual, în vara anului 1959 se făceau săpături pentru un bloc. Șanturi peste șanturi tăiau ziduri vechi. În cea mai puternică spărtură dintr-un zid, la temelie, am găsit tesele unui mozaic. L-am anunțat pe Canarache și am umblat în continuare cu grija. După lucrări care au durat opt ani s-a ajuns la mozaicul pe care îl cunoaște toată lumea.

— Imi spuneți mereu, muncitorii au descoperit la fundatia unui bloc, mi-ați povestit, de asemenea, că țărani v-au chemat adesea cînd au simțit ceva interesant pentru arheolog. Cum colaborați împreună?

— Ai spus bine de cite ori simt. Țărani și muncitorii din construcții sint cei mai apropiați colaboratori ai noștri, ai arheologilor. Cu mina pe inimă îți spun că cel mai vibrant omagiu pe care îl primeste muzeul este cel adus de țărani care descoperă întimplător un obiect valoros și de constructorul care sană cu grija în solul Dobrogei. Depozitele de unelte din bronz din comuna „Mihail Kogălniceanu”, de la Techirghiol, Constanța etc. au fost aduse cu grija de mîinile bătătorite de muncă ale oamenilor care le simteau valoarea.

— Ar fi un semn de pretuire și mulțumire dacă ați da și citeva nume, pe care, de obicei, cronicile le trec la anonimi.

— În vara trecută, la Cernavoda, doi tractoristi, Emil Băleanu și Ion Necula, au descoperit 2300 de plăști turcești. Sau, în toamna aceluiași an, la Ostrov, tot un tractorist, Manole Piscică, desco-

peră bolta unui mormînt vechi, care ulterior s-a dovedit a fi un mormînt de familie din epoca romană, secolul III era noastră. Mormîntul adăpostea osemintele a cinci membri din respectiva familie, chipurile lor regăsiindu-se pe o frescă foarte bine păstrată și care constituie singura apariție din țara noastră.

— Putem spune că trăim un timp al istoriei?

— Istoria ne-o datorăm, firește, nouă înșine. Dar trăim un timp al ei și lucrul acesta îl datorăm unei politici drepte și inteligente, bărbatului care, asemenea marilor bărbați pe care i-a dat țara aceasta, socoteste istoria pămîntului său un act de suflet, de conștiință, o piatră la temelia vietii noastre. Spunea acest bărbat, președintele României: „Oare cum s-ar simți un popor care nu și-ar cunoaște istoria și nu ar cînti această istorie? Nu ar fi ca un copil care nu-si cunoaște părintii și se simte străin în lume?” Trăim un timp al istoriei, al renasterii istorice, al renasterii sentimentului adevăratei istorii, al pe izvoare, pe interpretarea lor, pe o vreme cînd nici nu știam cite argumente avem la dispoziție ca să dovedim permanenta noastră pe aceste locuri, întinderea teritorială, unitatea etnică, contribuția noastră imensă la patrimoniul universal.

— Apropo de aceste dovezi. Care sint primele semne ale existenței noastre în această parte a țării, relevante de muzeu?

— Există dovezi de conviețuire geto-romană în veacurile I-IV — ceramică, monede — dovezi de viață spirituală propriei acestei populații deja plămădită în veacurile IV-VII — bazilici paleocrestine, cruci, inscripții, semne iconografice. (Dealtfel, creștinismul constituie un argument hotărîtor și exemplele lingvistice sint numeroase: cruce, dumnezeu, duminică, bazilică). Avem monede ale unor regi geto-daci din Dobrogea-Moscon, secolul IV i.e.n. — și ale „regilor sciti”, secolul III i.e.n., colecții monetare bătute în atelierelor de la Histria, Tomis, Callatis, ceramică grecească arhaică, ceramică geto-dacică în necropole de incinerare, tezaurul de statui romane de la Tomis, unde se remarcă Fortuna și Pontos, un unicat, șarpele Glikon, centaurul Machia, colecția de statui de tip Tanagra, de care am mai pomenit, și multe, multe alte piese care vorbesc de existența noastră din cele mai vechi timpuri pe pămîntul Dobrogei, de continuitatea noastră peste secole.

— În acest context, tovarășe director, ce este un muzeu?

— Îți spun mai întii ce nu e. Nu este un depozit. Condiția esențială a funcționalității lui este aderența la public, dialogul cu omul, oglinda trecutului și perspectiva viitorului.

— Care sint cercetările de ultimă oră ale colaboratorilor dumneavoastră?

— Cercetăm intens capitole pină nu demult obscure: orasele greco-romane de pe litoral sau cetățile de pe limesul dunărean. Am înțeles astfel procesul de urbanizare ca o componentă majoră a romanizării. În mediul rural facem intense săpături în ascizarea geto-grecescă callatiană și preconizăm săpături în mai multe sate din Dobrogea epocii romane. Sigur, nu neglijam deloc centrele tradiționale de la Constanța, Mangalia, Căzidava etc.

— Bălescu spunea că deslîșind și cunoscînd istoria... am dobîndi adevăratele principie care trebuie să povățuiască în viața noastră socială, ca să ne putem mintui”. Poate istoricul să descopere elementele viitorului în trecut sau în prezent, să vadă ceea ce scapă triditorilor la istorie, cei care fac istoria în fiecare zi?

— În acest sens, un truditor este și istoricul, iar viitorul depinde de noi, de fiecare dintre noi în parte. El, istoricul, trebuie să fie un vizionar. Nu este nici un paradox. Lucrînd în prezent asupra trecutului, el trebuie să vadă în viitor. Și așa cum înaintașii noștri ne-au transmis mesajul lor, istoricul este condiția mesajului către viitor. Este un om politic, un om al societății sale și un interpret al ei. Fără aceste virtuți, un istoric își pierde menirea.

RĂZVAN BARBULESCU

FLACARA Redacția: București, Piața Științei 1, cîșuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane: 17 50 10, 17 60 20, interioare: publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcoru, L. Niteșcu - 16 17); reportaj (Nicolae Cristache - 16 06); cultură, știință, învățămînt, sport (I. Octavian, N. Ionescu - 16 19, 16 06); scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu - 16 18, 17 87); fotoreportaj (1595); documentare (16 23); cenoclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (Dor Birlădeanu, Cornel Catană - 17 82, 16 21); secretar responsabil și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export-import oresă. PC Box 136-137 telex: 112 26 București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU